

পাণ্ডুলিপিৰ পৰা মঞ্চলৈ · প্ৰথম খণ্ড

সাধু আৰু সময়

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামীৰ নাট্য সংকলন

Tales and Times

FROM SCRIPT TO STAGE · VOLUME ONE (2012-2018)
COLLECTED PLAYS OF MRINAL JYOTI GOSWAMI

Imaan Imaan Paani · Tuponi E Ture Kalatalat Ghar · Irikoti Mirikoti · Bhukar
Xaadhu

সাধু আৰু সময়
Tales and Times

ইৰিকতি মিৰিকতি: মেঘ আৰু জোন। প্ৰথম মঞ্চায়ন, ডিচেম্বৰ ২০১৫।

Irikoti Mirikoti: the clouds and the moon. Premiere, December 2015.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

AANK_A CREATIVE LINE · 2026

পাণ্ডুলিপিৰ পৰামঞ্চলৈ · প্ৰথম খণ্ড

সাধু আৰু সময়

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামীৰ নাট্য সংকলন (২০১২-২০১৮)

FROM SCRIPT TO STAGE · VOLUME ONE

Tales and Times

Collected Plays of Mrinal Jyoti Goswami (2012–2018)

Imaan Imaan Paani · Tuponi E Ture Kalatalat Ghar · Irikoti Mirikoti · Bhukar
Xaadhu

AANK_A CREATIVE LINE
Guwahati, Assam

পাণ্ডুলিপিৰ পৰা মঞ্চলৈ: সাধু আৰু সময়

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামীৰ নাট্য সংকলন · প্রথম খণ্ড (২০১২-২০১৮)

From Script to Stage: Tales and Times

Collected Plays of Mrinal Jyoti Goswami · Volume One (2012–2018)

Plays © Mrinal Jyoti Goswami, 2012–2018, 2026

Photographs, posters and design © AANK_A Creative Line

First published as an e-book in October 2026 by

AANK_A Creative Line, Reg. No. RS/KAM(M)/263/S/143 of 2018–2019

Nice N Novel Landmark, House No. 26, Flat No. 301, Phaguna Rabha High School Path, Jatia,
Guwahati 781 006, Assam, India

www.aank.org

ISBN 978-81-980486-8-4 (e-book)

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or transmitted in any form without the written permission of the publisher. Performing rights: applications for any performance of these plays must be made to the publisher before rehearsals begin.

Set in Literata, Anek Latin and Anek Bangla, with Banikanta for the Assamese text. Drawings on the cover and the play openers are based on images in the plays.

এই নাটকেইখনক জীৱন প্ৰদান কৰা মঞ্চ আৰু মঞ্চৰ আঁৰৰ সকলো শিল্পীৰ
হাতত অৰ্পণ কৰিলোঁ।

Offered to all the artists, on stage and behind it, who
gave these plays their life.

CONTENTS

Contents

সূচী

BEFORE THE PLAYS

Author's note	লেখকৰ কথা	8
---------------	-----------	---

PLAY ONE · IMAAN IMAAN PAANI

About the play	নাটকখনৰ বিষয়ে	13
The Assamese text	ইমান ইমান পানী	16
The English text	ইংৰাজী পাঠ	23
The production	প্ৰযোজনা	29

PLAY TWO · TUPONI E TURE KALATALAT GHAR

About the play	নাটকখনৰ বিষয়ে	43
The Assamese text	টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ	48
The English text	ইংৰাজী পাঠ	58
The production	প্ৰযোজনা	67

PLAY THREE · IRIKOTI MIRIKOTI

About the play	নাটকখনৰ বিষয়ে	77
The Assamese text	ইৰিকতি মিৰিকতি	81
The English text	ইংৰাজী পাঠ	90
The production	প্ৰযোজনা	99

PLAY FOUR · BHUKAR XAADHU

About the play	নাটকখনৰ বিষয়ে	109
The Assamese text	ভোকৰ সাধু	113
The English text	ইংৰাজী পাঠ	125
The production	প্ৰযোজনা	135

AFTER THE PLAYS

About the playwright	নাট্যকাৰৰ পৰিচয়	143
Chronology of selected productions	নিৰ্বাচিত প্ৰযোজনাৰ কালপঞ্জী	144
AANK_A Creative Line	প্ৰকাশক	145

লেখকৰ কথা

এই খণ্ডত সন্নিৱিষ্ট চাৰিখন নাটক মই ২০১২ৰ পৰা ২০১৮ চনৰ ভিতৰত লিখিছিলোঁ আৰু মঞ্চস্থ কৰিছিলোঁ: ‘ইমান ইমান পানী’ (২০১২), ‘টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ’ (২০১৪), ‘ইৰিকতি মিৰিকতি’ (২০১৫) আৰু ‘ভোকৰ সাধু’ (২০১৮)। কেৱল পঢ়াৰ বাবে টেবুলত বহি মই এই নাটকবোৰ লিখা নাছিলোঁ। প্ৰতিখন নাটক আৰম্ভ হৈছিল এক পৰিৱেশন-পাঠ হিচাপে; অভিনেতা-অভিনেত্ৰী, শিশুশিল্পী, সংগীতশিল্পী, পৰিকল্পক আৰু কাৰিকৰী কৰ্মীসকলৰ সৈতে আখৰা-ঘৰতহে নাটকবোৰে শেষ ৰূপ পাইছিল।

নাটকবোৰক একেডাল সূতাত গাঁথি ৰখা কথাটো গ্ৰন্থখনৰ নামতেই আছে: সাধু আৰু সময়। প্ৰতিখন নাটকৰে আৰম্ভণি আমাৰ চিনাকি কোনো পুৰণি সমলৰ পৰা: শিশুৰ এটি ওমলা গীত, ‘বুঢ়ী আইৰ সাধু’ৰ এটি সাধু, লোকগীত, লোকখেল আৰু মিথৰ ওপৰত গঢ় লোৱা এটি কল্প-কাহিনী, দুখন পেইণ্টিং আৰু ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ এটি গীত, পৃথিৱীয়ে পাহৰিব নোৱৰা কেইখনমান আলোকচিত্ৰ। তাৰ পিছত প্ৰতিখন নাটকে সেই পুৰণি সমলক বৰ্তমানলৈ ঘূৰাই আনিছে, আমি বাস কৰা পৃথিৱীৰ দৈনন্দিন ৰাজনীতিৰ এখন ৰূপকধৰ্মী ছবি হিচাপে। চাৰিওখন নাটকতে মই অৰৈখিক (non-linear) পদ্ধতি আৰু শৈলীৰদ্বাৰা উপস্থাপন অনুসৰণ কৰিছোঁ আৰু এক ভাষাতীত মণ্টাজ (non-linguistic montage) বিচাৰিছোঁ, যাতে শব্দই য’ত নুকুলায় বা সকলো কথা ব্যক্ত কৰিব নোৱাৰে, ত’ত দৃশ্য, গতি, সংগীত আৰু পোহৰে কথা কয়। সেইবাবেই নাটকবোৰত অসমীয়া, বড়ো, ৰাভা, কাৰ্বি, ইংৰাজী আৰু জিবৰিচ ভাষা একেলগে আহিছে।

ভাষা সাহিত্য সন্মিলনী, অসম; উত্তৰণ ছ’চিয়েল ৰেলফেয়াৰ ছ’চাইটি আৰু আঁক-এ ড্ৰিয়েটিভ লাইনে নাটকবোৰ প্ৰথমে প্ৰযোজনা কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত ৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য বিদ্যালয়ৰ ভাৰত ৰংগ মহোৎসৱ, জচনে বচপন আৰু পূৰ্বোত্তৰ নাট্য সমাৰোহত আৰু শ্ৰীলংকাৰ কলম্বো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱত নাটকবোৰ মঞ্চস্থ হৈছে।

এটা পৰিৱেশন মাত্ৰ এটা সন্ধিয়াৰ। তাৰ পিছত যি থাকি যায়, এই গ্ৰন্থখনে তাকেই ধৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিছে: অসমীয়া আৰু ইংৰাজী পাঠ, মঞ্চ আৰু পোহৰৰ পৰিকল্পনা, আলোকচিত্ৰ, পোষ্টাৰ, বাতৰি-কাকতৰ প্ৰতিবেদন আৰু মঞ্চায়নৰ খতিয়ান। নাট্যকলাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, এই নাটকবোৰ পুনৰ মঞ্চস্থ কৰিব বিচৰা পৰিচালক আৰু অভিনেতা-অভিনেত্ৰী, নাটকবোৰক পাঠ হিচাপে পঢ়িব বিচৰা পাঠক, লগতে এইবোৰৰ বিষয়ে গৱেষণা কৰিব বিচৰাসকলৰ বাবে গ্ৰন্থখন সহায়ক হ’ব বুলি আশা ৰাখিলোঁ।

এই প্ৰযোজনাসমূহত মঞ্চত আৰু মঞ্চৰ আঁৰত কাম কৰা সকলোকে মই কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। সহায়-সহযোগৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰৰ সংস্কৃতি মন্ত্ৰালয় আৰু নাটকবোৰক আদৰি লোৱা নাট্য মহোৎসৱ আৰু

দৰ্শকসকলকো আন্তৰিক ধন্যবাদ জনালোঁ।

‘পাণ্ডুলিপিৰ পৰা মঞ্চলৈ’ শৃংখলাৰ এইখন প্ৰথম খণ্ড। ইয়াৰ পিছৰ নাটকসমূহক লৈ দ্বিতীয় খণ্ড
সোনকালেই প্ৰকাশ পাব।

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী · গুৱাহাটী, অক্টোবৰ ২০২৬

Author's note

The four plays in this volume were written and staged between 2012 and 2018: *Imaan Imaan Paani* (2012), *Tuponi E Ture Kalatalat Ghar* (2014), *Irikoti Mirikoti* (2015) and *Bhukar Xaadhu* (2018). I did not write them at a desk to be read. Each began as a performance text, and each found its final shape in the rehearsal room, with the actors, the children, the musicians, the designers and the technicians who worked on it.

What joins them is in the title of this book: tales and times. Every play starts from something old and familiar: a rhyme that children chant at play, a story from *Burhi Aair Xadhu*, a write-up built on our folk songs, folk games and myths, two paintings and a song by Dr Bhupen Hazarika, photographs the world has not forgotten. Every play then turns that old material towards the present, as a metaphorical picture of the day-to-day politics of the world we live in. In all four I followed a non-linear approach and a stylised presentation, and looked for a “non-linguistic montage”, so that image, movement, music and light could speak where words fall short. That is also why the plays move between Assamese, Bodo, Rabha, Karbi, English and gibberish.

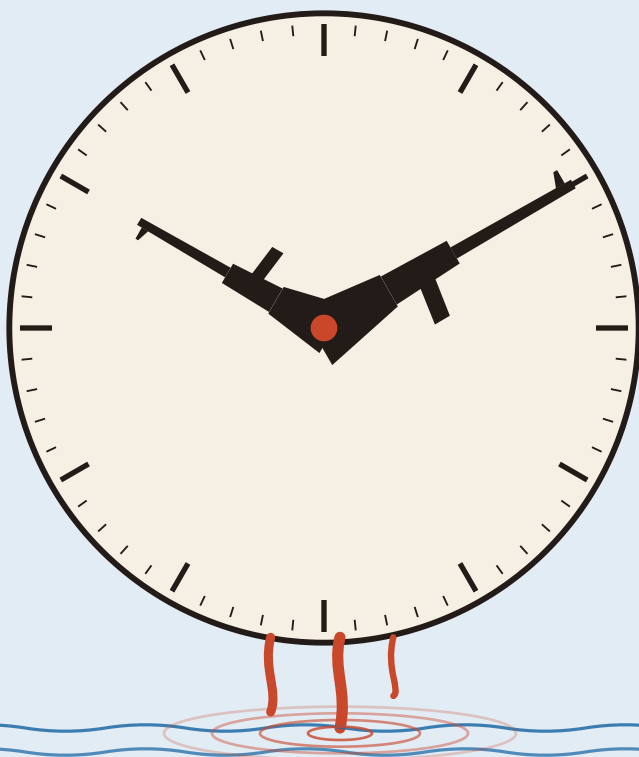
The plays were first produced by Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom, by Uttaran Social Welfare Society and by AANK_A Creative Line. They have since been staged at the National School of Drama's Bharat Rang Mahotsav, Jashn-e-Bachpan and Poorvottar Natya Samaroh, and at the Colombo International Theatre Festival in Sri Lanka.

A performance lasts one evening. This book tries to keep what remains of it: the text in Assamese and in English, the designs for set and light, photographs, posters, press reports and the record of performances. I hope it will be useful to students of theatre, to directors and actors who may want to stage these plays again, to readers who want to meet them on the page, and to those who want to research them.

I thank everyone who worked on these productions, on stage and behind it; the Ministry of Culture, Government of India, for its support; and the festivals and the audiences that welcomed the plays.

This is the first volume of *From Script to Stage*. The second volume, with the plays that followed, will be published soon.

Mrinal Jyoti Goswami · Guwahati, October 2026

PLAY ONE · প্রথম নাটক · ২০১২

ইমান ইমান পানী

Imaan Imaan Paani

WE ARE DROWNING

22 December 2012 · Rabindra Bhawan, Guwahati · Assamese, Bodo, Rabha and gibberish · 1 h 10 min

ABOUT THE PLAY

Imaan Imaan Paani

ইমান ইমান পানী

FIRST PERFORMANCE

22 December 2012, Rabindra Bhawan, Guwahati

২২ ডিচেম্বৰ ২০১২, ববীন্দ্ৰ ভৱন, গুৱাহাটী

PRODUCTION

Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom; later Uttaran Social Welfare Society and AANK_A Creative Line

ভাষা সাহিত্য সন্মিলনী, অসম; পিছলৈ উত্তৰণ ছ'চিয়েল ৱেলফেয়াৰ ছ'চাইটি আৰু আঁক_এ ক্ৰিয়েটিভ লাইন

LANGUAGES

Assamese, Bodo, Rabha and gibberish

অসমীয়া, বড়ো, ৰাভা আৰু জিবৰিচ

DURATION

1 hour 10 minutes, without interval; about an hour at the Colombo festival in 2017

১ ঘণ্টা ১০ মিনিট, বিৰতিহীন; ২০১৭ চনৰ কলম্বো উৎসৱত প্ৰায় এঘণ্টীয়া ৰূপ

SOURCES

The children's rhyme 'Imaan Imaan Paani'; Salvador Dalí, *The Persistence of Memory*; Edvard Munch, *The Scream*; Dr Bhupen Hazarika's song 'Xomoy Ghorir Protito Pol' শিশুৰ ওমলা গীত 'ইমান ইমান পানী'; ছালভাদৰ ডালিৰ *The Persistence of Memory* আৰু এডভাৰ্ড মুন্কৰ *The Scream*; ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত 'সময় ঘড়ীৰ প্ৰতিটো পল'

CONCEPT, PERFORMANCE TEXT, LIGHT DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

GRANT

Ministry of Culture, Government of India (2012–13)

সংস্কৃতি মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ (২০১২–১৩)

সাৰাংশ

‘ইমান ইমান পানী’ নাটকখনৰ নামটো অসমৰ শিশুৰ এটি জনপ্ৰিয় ওমলা গীতৰ পৰা লোৱা হৈছে। নাটকৰ আৰম্ভণিতে অভিনেতাসকলে শৰীৰেৰে এটা চলি থকা ঘড়ী গঢ়ি তোলে আৰু শিশুসকলে খেলিবলৈ লয়। লাহে লাহে সেই খেল কুষ্টীলৈ, কুষ্টী ভ্ৰাতৃঘাতী কাজিয়ালৈ আৰু কাজিয়া যুদ্ধলৈ ৰূপান্তৰিত হয়; মাতৃয়েও সেই যুঁজ ৰোধ কৰিব নোৱাৰে।

যুদ্ধবিধ্বস্ত মঞ্চত এজন পেইণ্টাৰ আৰু এজন বাঁহীবাদকে নতুনকৈ সময় আঁকিবলৈ চেষ্টা কৰে। কিন্তু বাটৰুৱা ৰাইজে সহায় নকৰে, ধৰ্ণা প্ৰদানকাৰীসকলে তেওঁলোকক খেদি পঠিয়ায়, নেতাই কেৱল আশ্বাস দিয়ে, ঘড়ীৰ কাঁটা বন্দুকলৈ সলনি হয় আৰু বোমা ফাটে। অসমীয়া, বড়ো, ৰাভা আৰু জিবৰিচ ভাষাৰে গঢ়া এই মণ্টাজধৰ্মী নাটকখনৰ প্ৰেৰণা ছালভাদৰ ডালিৰ *The Persistence of Memory* আৰু এডভাৰ্ড মুংকৰ *The Scream*। শেষত সকলো চৰিত্ৰ স্থিৰ হৈ মঞ্চত এখন নতুন ছবিৰ সৃষ্টি কৰে।

SYNOPSIS

Imaan Imaan Paani takes its name from a rhyme Assamese children chant during a game. The play opens with actors forming a ticking clock with their bodies while children play. Slowly the game becomes a wrestling bout, the bout a quarrel between brothers, and the quarrel a war that even a mother cannot stop.

On the ruined stage a Painter and a Flute Player try to draw time afresh. Passers-by will not help, protesters drive them away, a leader offers only promises, the hands of the clock turn into guns and bombs go off. Made as a montage in Assamese, Bodo, Rabha and gibberish, and drawing on Salvador Dalí's *The Persistence of Memory* and Edvard Munch's *The Scream*, the play ends with every figure frozen into a new painting.

চৰিত্ৰ

শিশুসকল
খেলত মগ্ন শিশু
মাতৃ
পিছত নাৰী
পেইণ্টাৰ
বাঁহীবাদক
বয়সস্থ ব্যক্তি
লগত দুটা শিশু
বাটৰুৱা ৰাইজ

ধৰ্ণা প্ৰদানকাৰীসকল
নেতা
অসুৰ
বেয়া প্ৰকৃতিৰ ব্যক্তি
মুখ ঢকা ব্যক্তি
পুলিচ
চেৰেজা বজোৱা দুটি শিশু
প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ দল
নাৰী
শেষ দৃশ্যত

CHARACTERS

CHILDREN

at play

GURU AND DISCIPLE

wrestlers

THE MOTHER

GOOD PAINTER

FLUTE PLAYER

THE GENTLEMAN

with two children

PASSERS-BY

THE PROTESTERS

LEADER

the Minister

EVIL PAINTER

MASKED MAN

POLICE

SMALL BOY AND SMALL GIRL

with a sereja

MIGRANTS

A LADY

Mother Earth

ইমান ইমান পানী

মূল আধাৰ: দুখন পেইণ্টিং (Salvador Dali: The Persistence of Memory, Edvard Munch: The Scream or The Cry)

পৰিৱেশন পাঠ: মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

প্রথম দৃশ্যাংশ

মঞ্চ পোহৰ হোৱাৰ লগে লগে দেখা যায়, অভিনেতাসকলে শাৰীৰিক ভংগীমাৰে চলি থকা এটা ঘড়ীৰ ইমেজ তৈয়াৰ কৰিছে। লাহে লাহে সংগীত সলনি হয়; লগে লগে সৰু কালত খেলা 'ইমান ইমান পানী' খেলটো খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

প্রথম শিশু: ইমান ইমান পানী, গংগা বাণী

ইমান ইমান বোকা, চাহেব দাদা
ইমান ইমান পানী, গড়গাঁওৰ বাণী
ইমান ইমান বোকা, নাৰিকলৰ টুকুৰা
এইফালে যাব পাৰি নে?

আন আন শিশু: নোৱাৰি, এইফালে ৰজাৰ গা ধোৱা ঘাট।

প্রথম শিশু: এইফালে যাব পাৰি নে?

আন এটা শিশু: নোৱাৰি, এইফালে বাণীৰ কাপোৰ ধোৱা ঘাট...

এই ধৰ ধৰ, ধৰিলোঁ ধৰিলোঁ ধৰিলোঁ...

আন এটা শিশু: এইবাৰ ই...

দ্বিতীয় শিশু: এইবাৰ মই... আৰম্ভ আৰম্ভ...

এটা শিশু: ইমান ইমান পানী, গংগা বাণী

ইমান ইমান বোকা, চাহেব দাদা
ইমান ইমান পানী, গড়গাঁওৰ বাণী
ইমান ইমান বোকা, নাৰিকলৰ টুকুৰা
এইফালে যাব পাৰি নে?

আন আন শিশু: নোৱাৰি, এইফালে ৰজাৰ গা ধোৱা ঘাট।

প্ৰথম শিশু: এইফালে যাব পাৰি নে?

আন এটা শিশু: নোৱাৰি, এইফালে বাণীৰ কাপোৰ ধোৱা ঘাট...

এই ধৰ ধৰ, ধৰিলোঁ ধৰিলোঁ ধৰিলোঁ...

সংগীত আৰু পোহৰ কমি যোৱাৰ লগে লগে পুনৰ চলি থকা ঘড়ীৰ ইমেজ এটা তৈয়াৰ কৰে। সংগীত আৰু পোহৰৰ খেলা। অৱশেষত দুটা দল হৈ অভিনেতাসকলে কুপ্তী খেলৰ প্ৰস্তুতি আৰম্ভ কৰে। এটা সময়ত যুঁজ আৰম্ভ হয়। খেলত হৰা-জিকাক লৈ দুয়োটা দলৰ মাজত কাজিয়া আৰম্ভ হ'ব। ক্ৰমান্বয়ে এই যুঁজে ভাতৃঘাতী সংঘৰ্ষৰ ৰূপ লাভ কৰিব, যেন ক্ষমতাৰ যুঁজত সকলো বান্ধ। এসময়ত মঞ্চত প্ৰৱেশ কৰিব এগৰাকী মাতৃ। তেওঁ এই যুঁজ বন্ধ কৰিবলৈ আহ্বান জনাব।

মাতৃ: ব', কি কৰিছ তহঁতে? নিজৰ মাজতে কাজিয়া কৰিছ কিয়?

মাতৃৰ কথা শুনি আনসকলে জিবৰিচ (Gibberish) ভাষাত নাৰীগৰাকীক গালি পাৰি এসময়ত তেখেতকো আঘাত কৰি তেজৰ ডোঙাত পেলাই থৈ যাব। নাৰীগৰাকীয়ে সেই যুদ্ধবিধ্বস্ত ধ্বংসস্তূপৰ মাজত থাকি ক'ব:

নাৰী: এসময়ত,

একেখন ঘৰতে আছিল দুঘৰ মানুহ
উৰুখা চালে কাটিছিল দিন, কাটিছিল ৰাতি
এতিয়া বাৰু সপোনতহে তাত পৰেহি নেকি এটি বালিমাহী...

এই সংলাপটোৱেই পুনৰ ৰাভা ভাষাত গানৰ সুৰত পৰিৱেশন কৰি কেইবাটাও মৃতদেহ হাতত লৈ লাহে লাহে তেওঁ মঞ্চৰ পৰা প্ৰস্থান কৰিব।

দ্বিতীয় দৃশ্যাংশ

ষ্টেজৰ এটা দিশৰ পৰা এজন পেইণ্টাৰ প্ৰৱেশ কৰিব, লগত থাকিব বিভিন্ন ৰঙৰ এখন ঠেলা। পেইণ্টাৰজনে যতে-ততে বিশৃংখলভাৱে পৰি থকা যুদ্ধবিধ্বস্ত অৱস্থাটো দেখি কি কৰিব নকৰিব ভাবিব। তেওঁৰ মুখৰ পৰা নিগৰিত হ'ব:

পেইণ্টাৰ: জীৱন ঘড়ীৰ প্ৰতিটো পল, যেন যেন গলি গ'ল, নিঃসংগতা পৰুৱা এটি, মাথো তাতে পৰি ৰ'ল।

তেওঁ কি কৰিব নকৰিব ঠিৰাং কৰিব নোৱাৰা হৈ থাকি এসময়ত আপষ্টেজত থকা এটি ঘূৰণীয়া আকাৰ দেখি তাতে ঘড়ীৰ কাঁটা আঁকিবলৈ আৰম্ভ কৰিব। এনে সময়তে দুৰৰ পৰা ভাঁহি আহিব বাঁহীৰ সুমথুৰ সুৰ এটা। এজন বাঁহীবাদক সোমাই আহিব বাঁহী বজাই বজাই। তেওঁ আহি যুদ্ধবিধ্বস্ত ঠাইখিনিত উপস্থিত হৈ পেইণ্টাৰজনক দেখিব।

পেইণ্টাৰ: এই সময়, তেজলগা সময়...

বাঁহীবাদক: (ৰাভা ভাষাত) আমি বাক নতুনকৈ সজাব নোৱাৰোঁনে এইবোৰ!

দুয়োজনে সমগ্ৰ স্থান-পৰিৱেশ নতুনকৈ সজাবলৈ আৰম্ভ কৰিব। এপাকত গোটেই পৰিৱেশটোৰ ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে এক ব্যস্ততাপূৰ্ণ অঞ্চললৈ ৰূপান্তৰ ঘটিব। দুয়োজনে বিধ্বস্ত অঞ্চলটো ঠিক কৰিব খুজি সেয়া অকলশৰে কৰিব নোৱাৰিম বুলি ভাবি বাটেৰে গৈ থকা বাইজৰ সহযোগ বিচাৰিব।

পেইণ্টাৰ: অ' দাদা... দাদা...

বাঁহীবাদক: (ৰাভা ভাষাত) হেৰি হেৰি...

পেইণ্টাৰ: বাইদেউ, অ' বাইদেউ...

কোনেও তেওঁলোকক সহায় নকৰে। সেয়ে তেওঁলোকে নিজেই কৰিবলৈ বিচাৰিব। কিন্তু এসময়ত বাঁহীবাদকজন যেন সেই পৰিস্থিতিত সোমাই পৰে। পোহৰ আৰু সংগীতৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে। পেইণ্টাৰজন এক মানসিক অৱস্থাত সোমাই পৰে...

পেইণ্টাৰ: গম পালোঁ মোৰ ভৰি দুটাত কোনোবাই গোজ মাৰি থৈছে... ...নে গজাল মাৰি, লৰচৰ কৰিব নোৱাৰোঁ। সোণাৰুজোপাৰ ফুলবোৰ এফালৰ পৰা সৰিব ধৰিছে। মোৰ চাৰিওফালে সোণাৰু...
...মই লাহে লাহে সোমাই যাব ধৰিছোঁ... ...মোৰ সৰু গাঠি, কলাফুল, কঁকাল... ...পেট... ...বুকু...
...চকুৰ আগত অগাদেৱা কৰিলে। সেয়া... ...চম্পাৱতী নে কমলা কুঁৱৰী? ভাঁহি আহিল:

আই মোৰ ভৰি কুটেকুটাই
জোঁৱায়ে তোক নুপুৰ পিন্ধায়...

পুনৰ ওভাৰলেপ

কমলা কুঁৱৰী, মোৰে প্ৰাণেশ্বৰী
পানী বা কিমানে দ'...
সৰ্গদেউ ঈশ্বৰ পানী মোৰ এবুকু হ'ল...

মণ্টাজ... ...সোণাৰু, সোণাৰু... ...চাৰিওফালে কেৱল সোণাৰু... ...সোমাই গৈছোঁ... উশাহ নোপোৱা হৈছোঁ... ...চটফটাইছোঁ... ...ঢপঢপাইছোঁ... ...লাহে লাহে সোণাৰুবোৰ একোটা কুমজেলেকুৱালৈ ৰূপান্তৰিত হৈছে। বগুৱা বাইছে মোৰ কোঁচত, বুকুত... ...ক্ৰমশঃ তাৰ যাত্ৰা মোৰ ওঁঠলৈ... ...ঢেঁচা বিজলুৱা স্পৰ্শ। কিবা এটা অদ্ভুত নিচাত চুচৰি বাগৰি উঠিছোঁ, ভাঁহিছোঁ...
...স্পন্দনহীন এক ছন্দ। যেন এজাক শেলুৱৈৰ দৃঢ় কামোৰ... ...সিহঁতৰ মাজতো দৌৰ...
...পিঠিখনত এক অনামী উত্তেজনা... ...মই উৰ্ধ্বশ্বাসে দৌৰিলোঁ...

পোহৰ আৰু সংগীতৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে। পুনৰ দুয়ো সেই পৰিৱেশৰ পৰা উদ্ধাৰ পাবলৈ চেষ্টা কৰি থাকে। এনেতে দেখা যায়, এজন বয়সস্থ ব্যক্তিয়ে পিছে পিছে দুটা শিশুৰ হাতত সামগ্ৰী দি আহি থাকে।

১ম শিশু: দাদা, মই আৰু নোৱাৰোঁ...

২য় শিশু: অ', মোকে দে, এইটো ল'...

ব্যক্তিগৰাকী: ঐ, কি হ'ল... আহ...

ব্যক্তিজন আহি বিপদত পৰি থকা পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজনৰ কাষ পায়হি। সহায় কৰাৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁ ৰং চায়। পেইণ্টাৰজনে তেওঁৰ সহায় বিচাৰে।

পেইণ্টাৰ: অ' দাদা...

ব্যক্তিগৰাকী: হেৰি হেৰি, টানক... এনেকৈ নহয়, এনেকৈ...

ৰং চাবলৈ কেইবাজনো ব্যক্তি আহি সেই স্থানত উপস্থিত হয়হি। পেইণ্টাৰজনে সহায় বিচাৰে। কোনোও সময় নাই বুলি সহায়ৰ হাত আগ নবঢ়ায়।

পেইণ্টাৰ: হেৰি, আহকচোন... অ' দাদা, আহকচোন...

প্ৰথমতে সোমাই অহা ব্যক্তিগৰাকীয়ে পুনৰ পেইণ্টাৰজনক মাতে।

ব্যক্তিগৰাকী: হেৰি... টানক... ঐ, আহ...

পেইণ্টাৰজনে পুনৰ তেওঁৰ সহায় বিচাৰে; কিন্তু তেওঁ সময় নাই বুলি আঁতৰি গুচি যায়। কোনোও সহায় নকৰাত তেওঁলোক দুয়োজনেই নিজাকৈ কষ্ট কৰি তাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ লাভ কৰে।

তৃতীয় দৃশ্যাংশ

দুয়োজনে সকলো কাম সুকলমে সমাধা কৰি আনন্দ মনেৰে বহি পৰে। বাঁহীবাদকজনে সুন্দৰ সুৰ এটা বজাবলৈ আৰম্ভ কৰে। খন্তেক সময়ৰ পিছত কেইজনমান ব্যক্তিয়ে ধৰ্ণা দি মঞ্চত প্ৰৱেশ কৰি তেওঁলোকক সেই স্থানৰ পৰা খেদি পঠিয়ায়।

ধৰ্ণা প্ৰদানকাৰীসকল: ঐ উঠ, উঠ... যা... আঁতৰ...

পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজনক খেদি তেওঁলোকে সেই স্থানতে ধৰ্ণা দিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এনেতে নেতা এজনৰ প্ৰৱেশ ঘটে। মন্ত্ৰীজনে ভাষণ আৰম্ভ কৰে।

নেতা: আহিছোঁ, মই আহিছোঁ...

নেতাৰ কথা নুশুনি বেছিকৈ ধৰ্ণা দিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

নেতা: হ'ব হ'ব... আমি চেষ্টা কৰি আছোঁ...

নেতাৰ কথা নুশুনি বেছিকৈ ধৰ্ণা দিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

নেতা: হাই কমাণ্ডৰ লগত কথা পাতি আছোঁ...

নেতাৰ কথা নুশুনি ধৰ্ণা দি থকাৰ বাবে নেতাজনেও এপাকত কাণত ঠিলা লগাই আঁতৰি যায়। মঞ্চত প্ৰৱেশ কৰে এজন বেয়া প্ৰকৃতিৰ ব্যক্তি (অসুৰ)। তেওঁ আহি পিছফালে থিয় হৈ সকলো পৰিস্থিতি লক্ষ্য কৰে। এপাকত তেওঁৰ চকু পৰে ঘড়ীৰ কাঁটা কেইডালত। সেই কাঁটা কেইডাল তেওঁ বন্দুকলৈ ৰূপান্তৰ কৰি ওপৰৰ পৰা লক্ষ্য কৰে। ধৰ্ণা দিওঁতা কেইজনে সেই বন্দুক দেখি ধৰ্ণাৰ পৰিৱৰ্তে জখে-মখে বন্দুক চলাবলৈ আৰম্ভ কৰে। পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজন সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ দৰে অভিনয় কৰি মৃত্যুমুখত পৰে। পোহৰ আৰু সংগীতৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে। দুয়োজন উঠি কয়:

পেইণ্টাৰ: এনেদৰেই পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইত আমাক বাৰে বাৰে হত্যা কৰা হয়। আমি বাৰে বাৰে জনম লওঁ, আমাক বাৰে বাৰে হত্যা কৰা হয়।

বাঁহীবাদক: (ৰাভা ভাষাত) আমি বাৰে বাৰে জনম লওঁ, আমাক বাৰে বাৰে হত্যা কৰা হয়।

একেলগে: বাৰে বাৰে হত্যা কৰা হয়...

চতুৰ্থ দৃশ্যাংশ

সংগীত আৰু পোহৰৰ পৰিৱৰ্তন। পেইণ্টাৰজনে পিছফালৰ বন্দুক দেখি পুনৰ নতুনকৈ সময় সজাবলৈ বেলেগ ঠাইত ঘড়ী আঁকে। এনেতে দুটি শিশু একান্ত মনেৰে চেৰেজা বজাই সোমাই আহে। সিহঁতক দেখি দুয়ো আগবাঢ়ি আহে।

পেইণ্টাৰ: বৰ সুন্দৰ বজাইছা। বহাচোন, বহা। আকৌ বজোৱা।

১ম শিশু: কোনটো বজাম!...

২য় শিশু: ককাই যে শিকাইছিলে, সেইটো বজোৱা...

শিশুটিয়ে পুনৰ বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিব। এনেতে এজনে মুখ ঢাকি সোমাই আহি এঠাইত বোমা ৰাখিব। অলপ পিছত বোমা ফাটিব। সিহঁতে আঘাত পাব। পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকে শুশ্ৰূষা কৰিব। তেনেতে পুলিচৰ চাইৰেণৰ শব্দৰ পিছত পুলিচ সোমাই আহি দুয়োকৈ মাৰিব আৰু সন্দেহ কৰি ধৰি লৈ ওলাই যাব। গুলিয়াই মাৰিব। নীৰৱতা। নাৰী এগৰাকীয়ে বগা দীঘল কাপোৰ এখন লৈ বিশ্রান্ত মনেৰে পাব হৈ যাব, যেন তেজৰ বাটেদি বাট বুলিছে। পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজন সোমাই আহি চেৰেজাখন মৃতদেহৰ দৰে লৈ ওলাই যাব।

পঞ্চম দৃশ্যাংশ

পোহৰ আৰু সংগীতৰ পৰিৱৰ্তন। পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজন সোমাই আহি সকলো সামগ্ৰী ঢাকিবলৈ আৰম্ভ কৰে। সেয়া শেষ হোৱাৰ পিছত দুয়ো আনন্দ মনেৰে ৰ'ব। বাঁহী বজাব। বাঁহীৰ শব্দ শুনি

অসুৰজন সোমাই আহি তেওঁলোকক দেখি পিছফালৰ ঘড়ীটোত পুনৰ বং কৰিব। বাঁহীবাদকজনৰ সুৰ বেয়া হ'ব। কি হৈছে সেয়া সন্ধান কৰোঁতে পিছফালৰ ঘড়ীটোত চকু পৰে। তেওঁ কিবা এটা সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰি কাপোৰ এখন আনি পুনৰ ঘড়ী আঁকিবলৈ আৰম্ভ কৰে। বাঁহীবাদকজনৰ সুৰ ঠিক হ'ব। এনেতে সংগীতত পৰিৱৰ্তন ঘটিব। দূৰৰ পৰা যেন নতুন ধৰণৰ কিবা এটাৰ প্ৰব্ৰজন আৰম্ভ হৈছে, তেনে এটা অভিব্যক্তি দেখা যাব। সেয়া দেখি পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদকজনে ক'ব:

পেইণ্টাৰ: Migration...

বাঁহীবাদক: No, Globalization...

পেইণ্টাৰ: Post-colonial impact or colonial hangover...

তেওঁলোক দুয়ো সেই প্ৰব্ৰজন বোধ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব।

পেইণ্টাৰ আৰু বাঁহীবাদক: Folk

প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ দল: Rock

কিন্তু তেওঁলোক সেই কামত সফলকাম নহ'ব। তেওঁলোকক খেদি নতুন দলটিয়ে ৰাজ্য বিস্তাৰ কৰিব।

পোহৰ আৰু সংগীতৰ পৰিৱৰ্তন। তেওঁলোক পুনৰ সোমাই আহি শান্তি আনিবলৈ কাম কৰিব।

বাঁহীবাদকজনে কাম শেষ কৰি বাঁহী বজাবলৈ আৰম্ভ কৰিব; কিন্তু তেওঁৰ বাঁহীৰ পৰা সুন্দৰ সুৰৰ পৰিৱৰ্তে গুলিৰ শব্দ, অচিনাকি সুৰ আৰু বোমা ফুটাৰ শব্দহে ওলাব। অৱশেষত মনৰ দুখত বহি পৰে তেওঁ। তেতিয়া সেয়া দেখি পেইণ্টাৰজনে কিবা এটা ঠিৰাং কৰি বং আনি তেওঁৰ পিঠিতে ঘড়ী আঁকিবলৈ আৰম্ভ কৰিব। বাঁহীবাদকজনৰ বাঁহীত পুনৰ সুৰ আহে। তেওঁ আনন্দ মনেৰে বাঁহী বজাবলৈ আৰম্ভ কৰে। সেই সুৰ শুনি অতিষ্ঠ হৈ অসুৰজন সোমাই আহে আৰু সেয়া বোধ কৰিবলৈ তৎপৰ হয় আৰু সময়বোৰ সলনি কৰি দি পৃথিৱীখন ওলট-পালট কৰি দিব বিচাৰে। পেইণ্টাৰজনৰ লগতে আন আন ব্যক্তি সকলোকো বেলেগ বেলেগ ধৰণে মূৰ্তিৰ দৰে কৰি পেলায়। এগৰাকী নাৰী সোমাই আহি সেয়া বাধা দিবলৈ চেষ্টা কৰে, তেওঁকো এটা স্থিৰ মূৰ্তিলৈ ৰূপান্তৰিত কৰে। অৱশেষত আনন্দ মনেৰে তাণ্ডৰ সদৃশ নৃত্য কৰি সৃষ্টিশীলতা ৰুদ্ধ কৰি দিব খোজে, সময়বোৰ নিজৰ গতিৰে লৈ যাব বিচাৰে; কিন্তু তেওঁ নিজেও সময়ৰ জালত সোমাই পৰে। ডালি আৰু মুংকৰ পেইণ্টিং দুখনৰ ফিগাৰবোৰৰ দৰে সকলো স্থিৰ হৈ যোৱাত এখন নতুন ধৰণৰ পেইণ্টিং সৃষ্টি হয়। লাহে লাহে পোহৰ কমি আহে আৰু যৱনিকা পৰে।

*** **

ঘড়ীৰ সন্মুখত অসুৰ পেইণ্টাৰ: প্ৰথম মঞ্চায়ন, ২২ ডিচেম্বৰ ২০১২।

The Evil Painter before the clock: premiere, 22 December 2012.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

Imaan Imaan Paani We are Drowning

Based on two paintings: Salvador Dali's *The Persistence of Memory* and Edvard Munch's *The Scream*

Performance text by Mrinal Jyoti Goswami

SEQUENCE 1

Amid the light, we see the adults, with the children by their side, making the image of a ticking clock. When the light fades in the middle, the adults come out one by one. The children start playing.

ONE CHILD (in Assamese) Imaan Imaan Paani, Ganga Rani

Imaan Imaan Buka, Sahab Dada

Imaan Imaan Paani, Gargaonor Rani

Imaan Imaan Buka, Narikolor Tukura

(This rhyme is recited by small children in a traditional Assamese game. I use it as a background to suggest that we are drowning.)

ONE CHILD (in Assamese) Oi! Grab him, grab him... yes, I've got him... yay...

ONE CHILD (in Assamese) Now he...

ONE CHILD (in Assamese) This time I... OK, start...

After they play the Imaan Imaan Paani game, the lights start to fade and the adults silently form the clock again. The clock keeps running. After some time the lights fade away. When the two outer zones are lit, the Guru and the Disciple enter each lit zone one by one and prepare for the kushti. Then, from the two outer zones, the wrestlers move into the lit middle zone. The two disciples fight in the middle zone while the Gurus watch from the outer zones. At one point the bout begins. One wrestler loses and lies beneath the other.

ALL (in gibberish) (dialogue about their fight)

Over this, the two teams fight each other. Both teams remove the polythene and put it on the floor. They notice that the ramps have been burnt. Many puppets without hands and feet lie on the floor, like victims of a bomb blast in the Second World War. The two teams fight again. The Mother enters from up right and tries to stop the fight.

MOTHER (in Assamese) Stop it. What are you doing? Why are you fighting each other?

ALL (in gibberish) (dialogue)

Both parties hurt her. She too lies among the puppets. One team scolds her. The other team attacks the first and runs away. The Guru takes the Disciple away. As the lights rise slowly, the Mother looks at the puppets. She weeps over them.

MOTHER (in Assamese) Once upon a time, two families lived in the same house, spending nights and days together under the same broken roof. Is happiness now only a thing of dreams?

(The Mother sings these lines again as a song in the Rabha language.)

She embraces the puppets, carries them, and walks out of the stage.

SEQUENCE 2

From up left the Painter enters with his cart of paints. He comes to the centre and is at a loss over the things scattered across the floor. He is saddened to see them lying there, unsure what to do. He speaks:

GOOD PAINTER (in Assamese) As if each moment of the clock of life melts away... only loneliness remains...

He draws a clock in white in the middle. The sound of a flute comes from inside, while the sound of the clock continues. After some time the Flute Player enters, playing a slow, rhythmic tune. The Painter and the Flute Player meet at the centre. Both lament what has happened and vow to begin afresh.

GOOD PAINTER (in Assamese) Time is stained with blood.

FLUTE PLAYER (in Bodo) Can't we mend this time anew?

Both start working. First they remove the plastic; then they repair the platform. Music suggesting a busy street plays in the background. The Flute Player and the Painter cannot move a platform by themselves. The puppets behind them slowly

start moving. One by one, people enter the stage. The two ask the passers-by for help; everyone says they have no time.

GOOD PAINTER (in Assamese) Hey, brother... brother!...

FLUTE PLAYER (in Bodo) Excuse me... excuse me...

GOOD PAINTER (in Assamese) Excuse me, ma'am... ma'am...

The people move in a robotic rhythm. Slowly all of them vanish. The puppets move faster than before. The Flute Player and the Painter look at each other and laugh. The Painter says something; hearing it, the Flute Player grows sad and moves inside the platform.

GOOD PAINTER (in Assamese) Hmm... I realise my legs are stuck... maybe someone has nailed my feet... I can't move... the flowers of the laburnum start falling... golden laburnum flowers lie all around me... I gradually sink in... my ankles... calves... hips... belly... chest... a hallucination engulfs me. There... is she Champawati or Queen Kamala? A voice floats in the air:

Mother! My leg is tickling.

The son-in-law is putting an anklet on your leg.

(Again, overlap)

Queen Kamala! My beloved...

How deep is the water?

My lord! The water is up to my chest...

Montage... golden flowers... more flowers... everywhere... I sink in... I can't breathe... struggling, restless... slowly the golden laburnum flowers turn into slugs... they crawl onto my lap, my chest... gradually they journey to my lips... a cold, slimy touch... as if rolling, tumbling, floating in intoxication... a rhythm without a pulse... as if the firm bite of a swarm of leeches... there is a race among them too... a nameless excitement in my back... I ran, breathless...

People move onto the stage again.

SMALL GIRL (in Assamese) Dada! I can't...

SMALL BOY (in Assamese) OK, give it to me... take this...

THE GENTLEMAN (in Assamese) Oye... what happened? Come...

The Painter seeks help from the people.

GOOD PAINTER (in Assamese) Hello, brother... hello, gentlemen...

The people look at the two and say to each other: how can two people move such a huge platform alone? Are they fools?

THE GENTLEMAN (in Assamese) Hey, hey... pull... pull...

GOOD PAINTER (in Assamese) Hey... please come... please, brother... come...

THE GENTLEMAN (in Assamese) Pull... oye... come...

No one comes forward to help. The people move out.

SEQUENCE 3

Somehow the Painter and the Flute Player manage to mend the platform. Slowly they sit side by side and start to sing and play the flute happily. A few people come from up left, sloganeering in gibberish. They come up to the Painter and the Flute Player.

THE PROTESTERS (in Assamese) Oye, stand up... stand up... leave... get lost...

They snatch away the platform, take it back to its earlier place and sit on dharna. They start sloganeering.

THE PROTESTERS (in gibberish) (sloganeering) It burns... it will burn...

The Painter and the Flute Player move to a zone downstage. The Minister, a leader, enters from up right and tries to pacify the protesters. No one listens to him; the people raise their voices.

LEADER (in Assamese) Yes, I am coming... I am coming...

THE PROTESTERS (in gibberish) (sloganeering repeatedly)

LEADER (in Assamese) OK, just wait...

THE PROTESTERS (in gibberish) (sloganeering repeatedly)

LEADER (in Assamese) We are trying...

THE PROTESTERS (in gibberish) (sloganeering repeatedly)

LEADER (in Assamese) We are discussing the matter with the high command...

THE PROTESTERS (in gibberish) (sloganeering repeatedly)

The Leader departs up left. The protesters come to the front. The Evil Painter enters and turns the shape of the clock into that of a gun. He watches everything from behind the clock. The protesters talk among themselves; they speak of taking up arms. They shoot into the air. Then they kill the Painter and the Flute Player. The two come alive again and are killed again, and this goes on. The Evil Painter looks at them and laughs, and moves out upstage. The protesters leave down right. The Good Painter and the Flute Player wake up and say:

GOOD PAINTER (in Assamese) This is how we are killed again and again in different parts of the world. We are born only to be killed again. Hmm... yes... killed again and again...

FLUTE PLAYER (in Bodo) We are born only to be killed again. Hmm... yes... killed again and again...

BOTH (in Assamese and Bodo) This will go on...

SEQUENCE 4

The Painter and the Flute Player try to lift the platform again. A small boy enters with a sereja, a traditional bowed instrument, in his hand, followed by his sister. The Painter and the Flute Player call them with affection and ask them to play again.

GOOD PAINTER (in Assamese) You played such a beautiful tune. Please sit... please play again...

THE SMALL BOY (in Assamese) Which one!...

THE SMALL GIRL (in Assamese) Dada! Play the one our grandpa taught us...

THE SMALL BOY (in Assamese) OK...

The children sit on the platform and play the sereja again. A masked man comes and plants a bomb nearby. It explodes and the children are hurt. The two tend to their wounds. Then a police siren is heard; the police beat both men and, suspecting them, take the children away.

SEQUENCE 5

The Painter and the Flute Player now try to cover up the platform. Both sit and play the flute. The Evil Painter enters and paints the clock, drawing an orange circle all around it. Seeing this, the Flute Player's tune goes astray. The Evil Painter laughs out loud and goes away. Both are frightened and do not know how to react. Then they see a white cloth coming down and try to paint a clock on the white cloth itself.

After some time both see a group of migrants coming from behind. The migrants pass by. The two talk between themselves and try to stop them, using the platform.

GOOD PAINTER Migration...

FLUTE PLAYER No, Globalization...

GOOD PAINTER Post-colonial impact, or colonial hangover...

But the migrants keep coming. They push the Painter and the Flute Player away.

GOOD PAINTER AND FLUTE PLAYER Folk

MIGRANTS Rock

The migrants are happy to claim the land, and then they move away.

After some time the Painter and the Flute Player enter from down right and try to mend the platform. They spread blue polythene over the stage. But the Flute Player's tune is never the same again. In despair he turns his back on the Painter. Slowly the Painter colours the Flute Player. Then the Evil Painter enters and turns the blue polythene red. Seeing the clock being painted on the Flute Player, he grows angry and colours the clock behind. The two race each other, and the clock at the back is finished first.

Two people come and become a tree. The Evil Painter comes and tries to paint the clock on the Flute Player. The Good Painter tries to resist him. The Evil Painter kills the Good Painter and dances with joy. He hangs a clock on the tree and laughs as if he has won. A lady, Mother Earth, enters and tries to call everyone, but the Evil Painter paints her and she freezes. He moves towards the back with a pot in his hand, as if victorious. But his hand hits the clock and the pot falls. The pot breaks and the blood inside spills out. The blood stains the clock, and drops of blood fall from its arms. Everyone freezes.

THE END

ববীন্দ্র ভৱনত প্ৰথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, ২২ ডিচেম্বৰ ২০১২।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, 22 December 2012.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

ৰবীন্দ্ৰ ভৰনত প্ৰথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, ২২ ডিচেম্বৰ ২০১২।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, 22 December 2012.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

ৰবীন্দ্ৰ ভৰনত প্ৰথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, ২২ ডিচেম্বৰ ২০১২।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, 22 December 2012.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

ৰঙা পোহৰত ঘড়ী: ষষ্ঠ কলম্বো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱ, ৮ এপ্ৰিল ২০১৭।

The clock in red light: 6th Colombo International Theatre Festival, The British School in Colombo, 8 April 2017.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

কলম্বো, ২০১৭: বন্দুকৰ কাঁটাৰ ঘড়ীৰ সন্মুখত পেইণ্টাৰ।

Colombo, 2017: the Painter at work before the rifle-hand clock.

শিশুৰ খেল টনা-আজোৰালৈ ৰূপান্তৰিত হয়।

The children's game turns into a tug of war.

On tour in Sri Lanka

শ্রীলংকাত

The opening of the 6th Colombo International Theatre Festival, April 2017: artists and guests from India, Sri Lanka, Belarus, Germany, Japan and other countries.

ষষ্ঠ কলম্বো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠান, এপ্ৰিল ২০১৭।

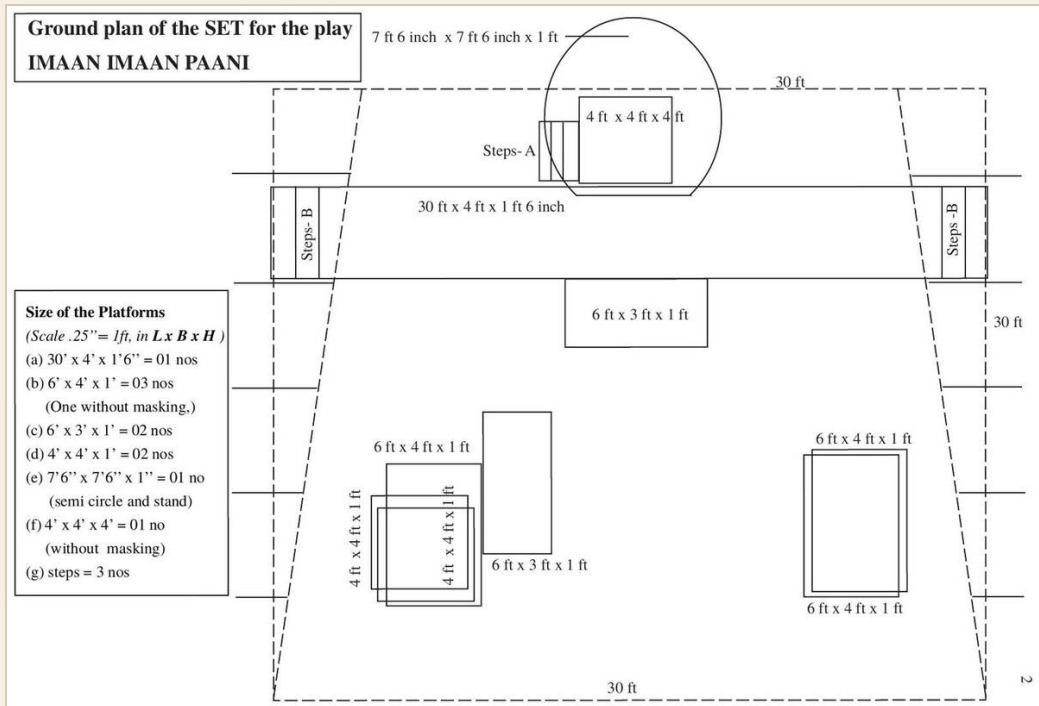
The festival memento, after the performance.
প্ৰদৰ্শনৰ পিছত উৎসৱৰ স্মাৰক।

Two of the child artists at the festival's board for 8 April.
৮ এপ্ৰিলৰ ব'ৰ্ডৰ সন্মুখত দুগৰাকী শিশুশিল্পী।

The set

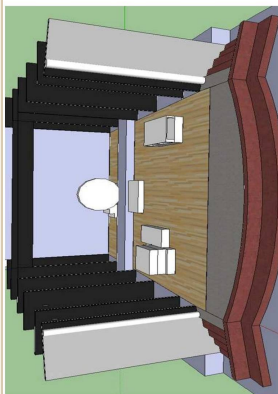
মঞ্চ পৰিকল্পনা

Ground plan of the set, with the sizes of the platforms (scale $\frac{1}{4}$ in = 1 ft).

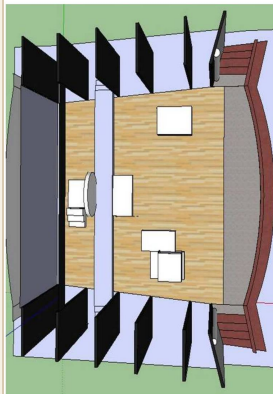
মঞ্চৰ নক্সা আৰু মঞ্চৰ প্লেটফৰ্মসমূহৰ জোখ।

Figure 1 : Front view of the set

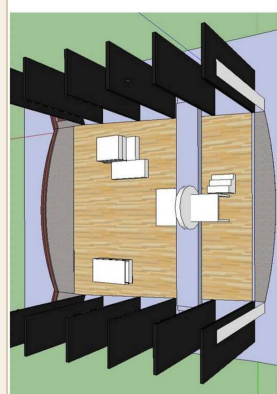
Front view.
সন্মুখৰ দৃশ্য।

Figure 2 : Top view of the set

Top view.
ওপৰৰ দৃশ্য।

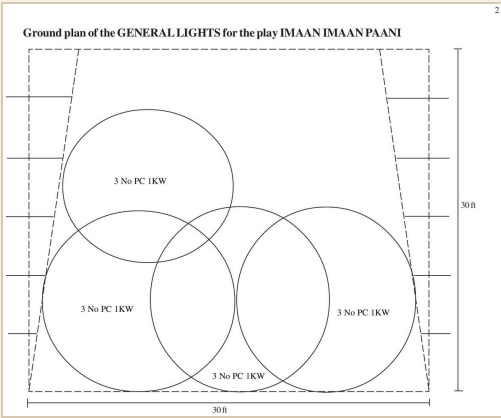
Figure 3 : Back view of the set

Back view.
পিছফালৰ দৃশ্য।

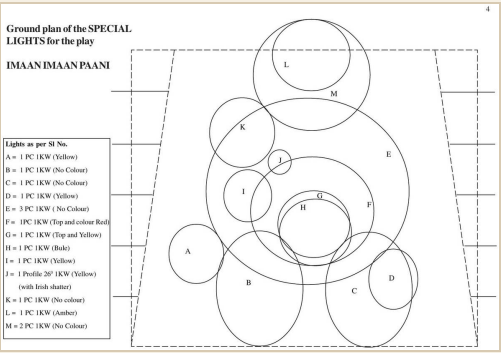
Light design

পোহৰ পৰিকল্পনা

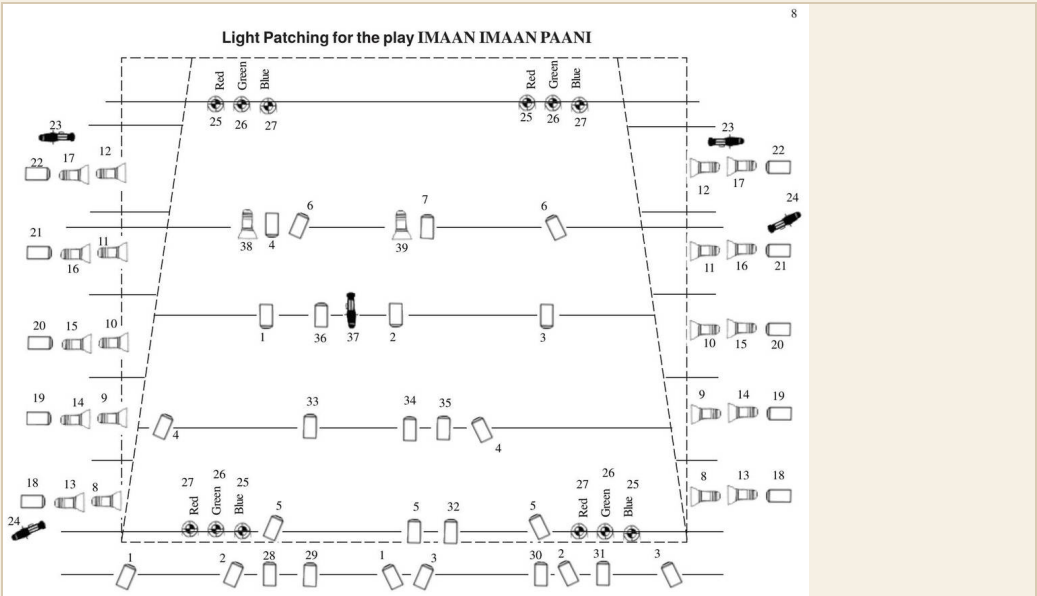
General light: three 1 kW PC areas.

সাধাৰণ পোহৰৰ ক্ষেত্ৰ।

Special areas A to M.

বিশেষ পোহৰৰ ক্ষেত্ৰ।

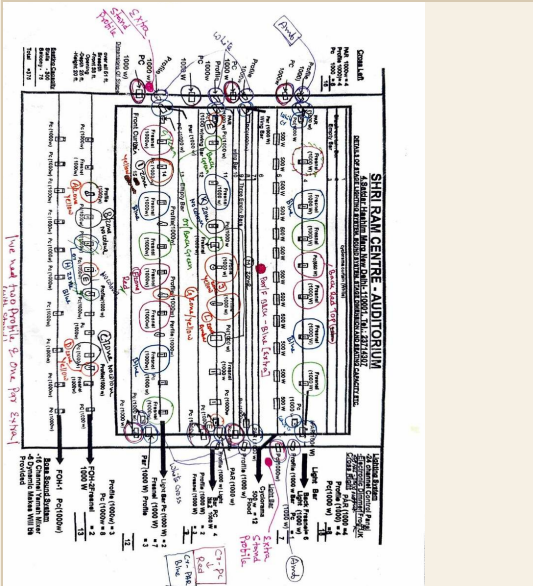
Light plot with channel numbers.

চেনেলৰ নম্বৰসহ পোহৰ সজোৱাৰ নক্সা।

9

Light Patching for the play IMAAN IMAAN PAANI					
Patch	Light	Patch	Light	Patch	Light
1	DR	18	White Cross	34	Zone G
2	DC	18		35	Zone F
3	DL	20		36	Zone K
4	CR	21		37	Zone J
5	Zone E	22	Stand Profile Up	38	Back PAR R
6	Zone M	23		39	Back PAR C
7	Zone L	24			
8	Blue Cross	25			
9		26	Blue Fresnel/LED		
10		27	Green Fresnel/LED		
11		28	Red Fresnel/LED		
12	Red Cross	29	Zone A		
13		30	Zone B		
14		31	Zone C		
15		32	Zone D		
16		33	Zone H		
17			Zone I		

Patch: 39 channels.
পেটচ তালিকা: ৩৯টা চেনেল।

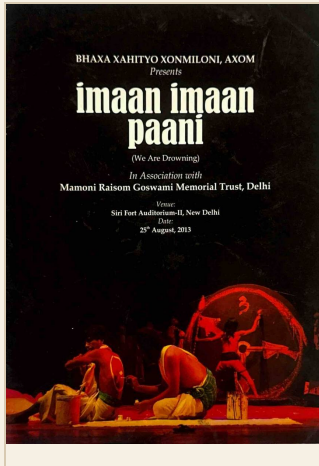
INSTRUMENTS

- PC 1 KW
37
- PAR 64
22
- PROFILE 26°, 1 KW, WITH IRIS SHUTTER
5
- FRESNEL 1 KW, WITH BARNDOORS
12
- CONSOLE WITH DIMMER PACKS
39 channels (4 kW)
- COLOUR FILTERS
red, blue, green, amber, yellow
From the company's technical rider, 2017.

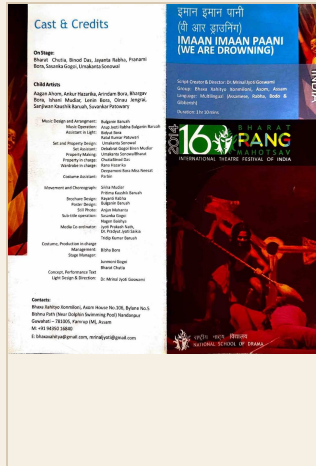
The light plot for the Shri Ram Centre, New Delhi (16th Bharat Rang Mahotsav, 2014), with the designer's notes. নতুন দিল্লীৰ শ্ৰীৰাম চেণ্টাৰৰ পোহৰৰ নক্সা, পৰিকল্পকৰ হাতে লিখা টোকাসহ।

Brochures and posters

পুস্তিকা আৰু পোষ্টাৰ

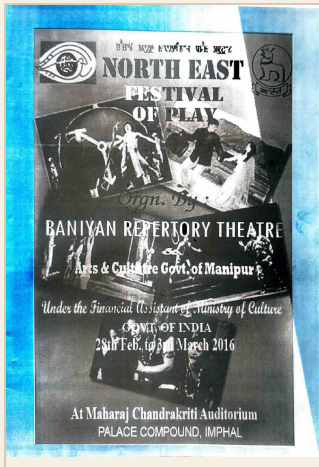
Siri Fort Auditorium, New Delhi, 25 August 2013.
চিৰি ফৰ্ট, নতুন দিল্লী, ২০১৩।

16th Bharat Rang Mahotsav, 2014.
ষোড়শ ভাৰত ৰংগ মহোৎসৱ, ২০১৪।

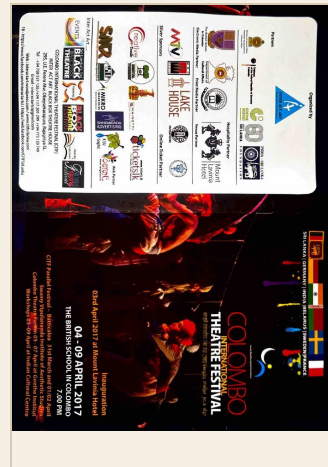
8th Poorvottar Natya Samaroh, Agartala, 2015.
অষ্টম পূৰ্বোত্তৰ নাট্য সমাৰোহ, ২০১৫।

North East Festival of Plays, Imphal, 2016.
উত্তৰ-পূব নাট্য উৎসৱ, ইম্ফল, ২০১৬।

CITF parallel festival, Batticaloa, 2017.
বাট্ৰিকালোৱা, শ্ৰীলংকা, ২০১৭।

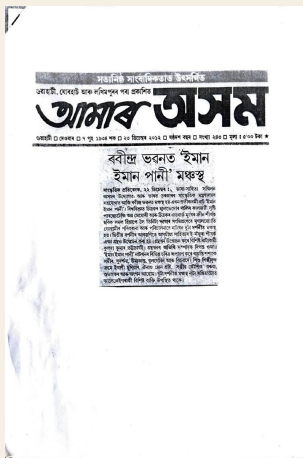
6th Colombo International Theatre Festival, 2017.
ষষ্ঠ কলম্বো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱ, ২০১৭।

In the press

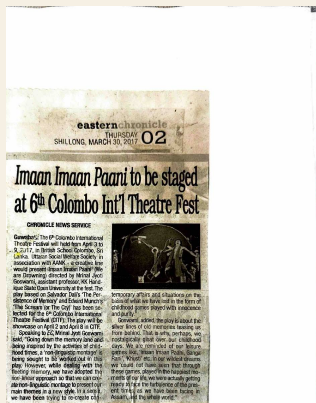
সংবাদ মাধ্যমত

“In 2012, Goswami had written a play, *Iman Iman Pani*, based on two paintings, *The Persistence of Memory* by Salvador Dalí and *The Scream* by Edvard Munch, which was selected for the 16th Bharat Ranga Mahotsava at NSD in New Delhi in January.”

THE TELEGRAPH, GUWAHATI, 26 MARCH 2014

Amar Asom, December 2012: the premiere at Rabindra Bhawan.
আমাৰ অসম, ডিচেম্বৰ ২০১২।

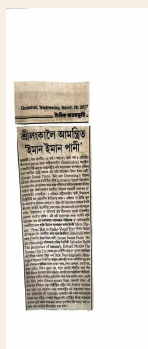
Eastern Chronicle, 30 March 2017.
ইষ্টাৰ্ণ ক্রনিকল, ২০১৭।

Daily News, Sri Lanka, 3 April 2017.
ডেইলী নিউজ, শ্রীলংকা, ২০১৭।

Assamese papers on the play's selection for Colombo, March 2017.
কলস্বোলৈ নিমন্ত্ৰণৰ বাতৰি, মাৰ্চ ২০১৭।

Sakal Bala (Bengali), 18 January 2013.
সকালবেলা, ২০১৩।

Performance history

মঞ্চায়নৰ খতিয়ান

22 Dec 2012

Premiere, two shows (4.00 and 6.00 pm). Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom, with the Ministry of Culture, Government of India

Rabindra Bhawan, Guwahati

25 Aug 2013

Presented with the Mamoni Raisom Goswami Memorial Trust

Siri Fort Auditorium II, New Delhi

Jan 2014

16th Bharat Rang Mahotsav, National School of Drama

Shri Ram Centre, New Delhi

5 Nov 2015

8th Poorvottar Natya Samaroh, National School of Drama

Nazrul Kala Kshetra, Agartala, Tripura

1 Mar 2016

North East Festival of Plays, Banian Repertory Theatre (Uttaran Social Welfare Society)

Maharaj Chandrakriti Auditorium, Imphal, Manipur

2 Apr 2017

CITF parallel festival

Swami Vipulananda Institute of Aesthetic Studies, Eastern University, Batticaloa, Sri Lanka

8 Apr 2017

6th Colombo International Theatre Festival (Uttaran Social Welfare Society with AANK_A Creative Line)

The British School in Colombo, Sri Lanka

WATCH

The performance on YouTube: youtube.com/watch?v=8zuaCY4_b8Y

THE PRODUCTION

The company

কলা-কুশলী

PREMIERE, 2012

ON STAGE

Rayanti, Sasanka Samir, Sudarshan,
Umakanta, Bulganin, Binod

CHILD ARTISTS

Lenin, Ishani, Oinau Jengrai, Bhargav,
Arindam, Suvankar, Ankur, Aagan Ahom

MUSIC DESIGN AND ARRANGEMENT

Bulganin Baruah

MUSIC OPERATION

Manjit Nath, Rukmajit Baruah

SET AND PROPERTY DESIGN

Umakanta

PROPERTY MAKING

Umakanta, Rayanti, Sudarshan, Binod

COSTUME

Sudarsan Rabha

MOVEMENT AND CHOREOGRAPHY

Rayanti Rabha, Bulganin Baruah

POSTER DESIGN

Anjan Mahanta

BROCHURE DESIGN

Anjan Mahanta

From the premiere brochure (2012), and the company's press
release and travel list for Colombo (2017).

STILL PHOTO

Nagen Baishya

VIDEO

Paramesh Deka, Nayan Baishya

MEDIA CO-ORDINATORS

Bidyut Bora, Tridip Kumar Baruah,
Debabrat Gogoi, Jyoti Prakash Nath

PRODUCTION IN CHARGE AND MANAGEMENT

Junmoni Gogoi and Bulganin Baruah

CONCEPT, PERFORMANCE TEXT, LIGHT DESIGN AND
DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

COLOMBO, 2017

ON STAGE

Bhaskar Baruah, Ripam Bharadwaj,
Pranami Bora, Bharat Chutia, Bijit Kumar
Das, Pradyut Jyoti Saikia

CHILD ARTISTS

Oinau Jengrai, Ashramika Saikia

MUSIC

Bulganin Baruah, Manjit Nath

COSTUME DESIGN AND PRODUCTION IN CHARGE

Junmoni Gogoi

WARDROBE AND PROPERTY

Smriti Rekha Bhuyan

PLAY TWO · দ্বিতীয় নাটক · ২০১৪

টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ

Tuponi E Ture Kalatalat Ghar

COMPLACENCY RUINS US!

ABOUT THE PLAY

Tuponi E Ture Kalatalat Ghar

টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ

FIRST PERFORMANCE

26 March 2014, Rabindra Bhawan, Guwahati

২৬ মাৰ্চ ২০১৪, ৰবীন্দ্ৰ ভৱন, গুৱাহাটী

PRODUCTION

Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom

ভাষা সাহিত্য সন্মিলনী, অসম

OCCASION

A tribute to Xahityorothi Lakshminath Bezbaroa on his 150th birth anniversary

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাদেৱৰ ডেৱশ বছৰীয়া জন্মজয়ন্তীত শ্ৰদ্ধাৰ্থ

BASED ON

Samudra Kajal Saikia's story of the same name, published in the Assamese monthly

Satsori

সমুদ্ৰ কাজল শইকীয়াৰ একে নামৰ কল্প-কাহিনী ('সাতসৰী' আলোচনীত প্ৰকাশিত)

LANGUAGES

Assamese, Karbi, Bodo and gibberish

অসমীয়া, কাৰ্বি, বড়ো আৰু জিৰিচি

DURATION

1 hour

১ ঘণ্টা

PERFORMANCE TEXT, LIGHT DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

GRANT

Ministry of Culture, Government of India, Performing Arts Grants Scheme (2013–14)

সংস্কৃতি মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ, পাৰফৰ্মিং আৰ্টছ গ্ৰাণ্টছ স্কীম (২০১৩–১৪)

সাৰাংশ

জীৱনৰ সফলতাৰ এক মূল কথা হ'ল সকলো শক্তিৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা। দৈনন্দিন জীৱনত আত্মতুষ্টিয়ে আমাক নিজৰ চাকৰিত নিৰাপদ, নিজৰ শক্তিত আত্মবিশ্বাসী, নিজৰ জ্ঞানত পৰিতৃপ্ত আৰু ধন-সম্পত্তিত সুৰক্ষিত বুলি অনুভৱ কৰায়; লাহে লাহে আমি অহংকাৰৰ এটা গজদন্ত মিনাৰ সাজি লওঁ। আত্মতুষ্টিয়ে আমাক ভবায় যে সকলো ঠিকেই আছে, আৰু তাৰ ফলত আমাৰ অভাৱ-আসোঁৱাহবোৰ চকুৰ আঁৰ হৈ পৰে। প্ৰকৃততে ই নিজকে লৈ সন্তুষ্ট হৈ থকাৰ মনোভাৱৰ সৈতে ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত। আমাৰ এই সহজাত স্বভাৱৰ বাবেই আংশিক সফলতা আনি দিয়া সৰু-সুৰা প্ৰচেষ্টাতে আমি বৰকৈ সন্তুষ্ট হৈ পৰোঁ, যদিও প্ৰকৃত সফলতা তেতিয়াও এখোজ দূৰত থাকে! কেতিয়াবা ই আমাক শোচনীয় বিফলতালৈকো ঠেলি দিয়ে। সেয়েহে প্ৰকৃত বিপদ বা দুৰ্বলতাৰ বিষয়ে অজ্ঞ হৈ থকা অৱস্থাত আত্মতুষ্টিয়ে শেষত আমাৰ সৰ্বনাশ মাতি আনিব পাৰে।

এই কথাবোৰ প্ৰতিজন মানুহৰ জীৱনতে সঁচা আৰু প্ৰযোজ্য। অসমৰ সমসাময়িক সামাজিক-ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতি, আনকি আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সামাজিক-ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিয়েও আমাক একে কথাকে সোঁৱৰাই দিয়ে। সেয়েহে নাটকখন সমকালীন বিশ্বৰ দৈনন্দিন ৰাজনীতিৰ এক ৰূপকধৰ্মী উপস্থাপন।

SYNOPSIS

A key aspect of success in life is the balance of all energies. In our day-to-day lives, complacency makes us feel secure in our jobs, confident of our strength, satiated with our knowledge and insured by our money and possessions, eventually leading us to build an ivory tower of egotism. Complacency leads us to think that all is well, and so puts a blind spot over what is lacking. It is, in fact, closely related to our self-satisfaction. Because of this innate nature in us, we take great satisfaction in the little efforts that may have brought us partial success, even when real success is still a few inches away! At times this may also lead us to miserable failure. Thus complacency, especially when accompanied by unawareness of actual dangers or deficiencies, may ultimately ruin us.

These things are true and applicable in every person's life. Similarly, the contemporary socio-political scenario of Assam, or the international socio-political scenario, reminds us of the same thing. The play is therefore a metaphorical representation of the day-to-day politics of the contemporary world.

পৰিচালকৰ কথা

বহু বছৰৰ আগতে মই অসমীয়া মাহেকীয়া আলোচনী ‘সাতসৰী’ত প্ৰকাশিত মোৰ বন্ধু সমুদ্ৰ কাজল শইকীয়াৰ কল্প-কাহিনী ‘টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ’ পঢ়িছিলোঁ। লেখাটো পঢ়ি যাওঁতে নিজৰে অজানিতে স্মৃতিগধুৰ হৈ মই যেন শৈশৱৰ দিনবোৰত উটি-ভাঁহি ফুৰিছিলোঁ। পাৰ হৈ যোৱা বছৰবোৰৰ পৰা পুৰণি স্মৃতিৰ ৰূপালী ৰেখাবোৰে মোক জোকাই গৈছিল। সেই লেখাত সমুদ্ৰই আমাৰ লোকগীত, লোকখেল, পুৰাকথা, কিংবদন্তী আৰু সাধুকথাৰ কাল্পনিক জগতৰ কিছুমান চৰিত্ৰ আঁকি উলিয়াইছিল, আৰু সেইবোৰক আজিৰ সমাজৰ ৰূপকধৰ্মী উপস্থাপনৰ সৈতে সাঙুৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তেতিয়াই মই এই কল্প-কাহিনীটোক এটা দৃশ্য-শ্ৰাব্য পাঠলৈ ৰূপান্তৰ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিলোঁ। তাৰেই ফলস্বৰূপে আত্মতুষ্টিয়ে কেনেকৈ আমাক ধ্বংস কৰে, সেয়া দেখুৱাবলৈ এক উচ্চাকাংক্ষী প্ৰয়াস কৰা হৈছে। কিছুমান নাট্য-কৌশলৰ সহায়ত আমি অৰৈখিক পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰি মূল বিষয়বস্তুবোৰ শৈলীবদ্ধভাৱে উপস্থাপন কৰিছোঁ।

FROM THE DIRECTOR

Many years ago, I read the fictional write-up ‘Tuaponi E Ture Kalatalat Ghar’, published in the Assamese monthly magazine Satsori and written by my friend Mr. Samudra Kajal Saikia. As I went through the write-up, quite unknowingly and nostalgically, I found myself floating in my childhood days. I felt the silver lines of old memories tease me from yesteryears. In that write-up, Samudra portrayed some characters from the imaginary world of our folk songs, folk games, myths, legends and tales, and tried to relate them to a metaphorical representation of present-day society. At that time I decided to convert this fictional write-up into an audio-visual text. As a result, an ambitious attempt has been made to portray how complacency ruins us. With the help of some theatrical techniques, we have adopted a non-linear approach to present our main themes in a stylised way.

চৰিত্ৰ

ল’ৰা

সমগ্ৰ যাত্ৰাৰ কেন্দ্ৰবিন্দু

খেলি থকা আৰু ৰং-ধেমালি কৰা শিশুসকল

গাঁৱৰ লোকখেল আৰু মৌখিক পৰম্পৰাৰ শিশুৰ ওমলা গীতৰ আধাৰত গঢ় লোৱা এই নাটকত তেওঁলোকৰ

ভূমিকা মুখ্য

ৰজাৰ লগুৱা

শিশুৰ খেলৰ এটা চৰিত্ৰ

চৰাই

সখিয়তি চৰাই; ল'ৰাৰ বন্ধু, বাৰ্তাবাহক আৰু হিতাকাংক্ষী
 কানখোৱাৰ দল
 মৌখিক সাহিত্যৰ কানখোৱাৰ সৈতে মন্ত্ৰী, আৰ্মি আৰু উচ্চপদস্থ বিষয়া; খলনায়কৰ দল
 বেং বাপু
 প্ৰথম নদী পাৰ হোৱাত ল'ৰাক সহায় কৰে
 নাৱৰীয়া
 দ্বিতীয় নদী পাৰ হোৱাত ল'ৰাক সহায় কৰে
 বুঢ়া কাছ আৰু সৰু কাছবোৰ
 তৃতীয় নদী পাৰ হোৱাত ল'ৰাক সহায় কৰে
 অদ্ভুত নাৱৰীয়া
 যাত্ৰাপথত ল'ৰাৰ লগত দেখা হয়
 মাছমৰীয়া
 সাঁথৰ ভাঙি দিয়া এজন জ্ঞানী মানুহ
 ঘোঁৰা
 এইটোও শিশুৰ ওমলা গীতৰ পৰা অহা চৰিত্ৰ
 সাত সাগৰৰ সাতটা জলদস্যু
 খল চৰিত্ৰ; ল'ৰাৰ হাতত নিহত হয়
 সাতটা উট
 মৰুভূমি পাৰ হোৱাত ল'ৰাক সহায় কৰে
 ৰাজকুমাৰী
 যাক বচাবলৈ ল'ৰাটোৱে যাত্ৰা কৰে

CHARACTERS

THE BOY

central to the entire voyage

THE PLAYING AND MERRY-MAKING CHILDREN

the play draws on rural folk children's games and nonsense rhymes from the oral tradition, so the playing children have a major role

THE KING'S SERVANT

a character in the children's game

BIRD

a good friend of the Boy, a messenger and well-wisher

THE KANKHOWA TEAM

Kankhowa, a character from oral literature, with a minister, an army-man and a bureaucrat: a group of bad guys

FROG

helps the Boy cross the first river

BOATMAN

helps the Boy cross the second river

OLD TORTOISE AND LITTLE TORTOISES

help the Boy cross the third river

THE STRANGE BOATMAN

met by the Boy on his journey

FISHERMAN

a wise man who cracks the riddle

HORSE

again from a nonsense rhyme of children's literature

SEVEN PIRATES OF THE SEVEN SEAS

villains, killed by the Boy

SEVEN CAMELS

help the Boy cross the desert

THE PRINCESS

the girl the Boy sets out to save

টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ

(সমুদ্ৰ কাজল শইকীয়াৰ একে নামৰ এটি কল্প-কাহিনীৰ আধাৰত)

নাট্যৰূপ: মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

দৃশ্যাংশ ১ / আৰম্ভণি

আকাশত পূৰ্ণিমাৰ পূৰ্ণচন্দ্ৰ। মঞ্চত এখন নদী দেখা যায়। অলপ পাছতে মঞ্চৰ ভিতৰৰ পৰা গান এটা
ভাঁহি আহিব।

তেৰ নদী সাত সাগৰ
উপায় কি পাৰ হ'বৰ
নাহিবি অ' ঘুমটি নিদিবি ভাগৰ
আজি যে সময় মোৰ তেনেই তাকৰ

গীতৰ তালে তালে এক ধুনীয়া নৃত্য শৈলীৰে সাঁতুৰি সাঁতুৰি কেইটামান চৰিত্ৰ নদীখন পাৰ হৈ যাব।

দৃশ্যাংশ ২ / অপেক্ষা

এটা চৰিত্ৰক এখন খিৰিকিৰ মুখত দেখা যায়। যেন কাৰোবালৈ অপেক্ষাৰত। চকুত টোপনিৰ ভাব।
দূৰৈৰ পৰা নিচুকণি গীতৰ সুৰ এটা ভাঁহি আহিব। এসময়ত ক'ব নোৱৰাকৈয়ে ল'ৰাটো টোপনি যাব,
সপোনৰ ৰাজ্যলৈ গতি কৰিব।

দৃশ্যাংশ ৩ / সপোন

সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে গীত গাই গাই, নাচি নাচি খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিব।

ইৰিকতি-মিৰিকতি বাঁহৰ শলা
মোমাইৰ পদূলিত বান্ধিলোঁ ঘোঁৰা

ল'ৰাটোৱেও ক'ব নোৱৰাকৈয়ে সোমাই আহি সিহঁতৰ সৈতে খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰিব।

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বুঢ়া, অ' বুঢ়ী

সকলো: কি অ', কি হ'ল?

ৰজাৰ লগুৱা: ৰজাৰ জীয়েকে গা খুই আহোঁতে পহুৰ পোৱালি এটা পালে।

সকলো: কি পালে? কি পালে?

ৰজাৰ লগুৱা: পহুৰ পোৱালি এটা পালে।

সকলো: অ'...

ৰজাৰ লগুৱা: তাকে খাবলৈ লাও এটা লাগে।

সকলো: অ'... গুটি দিছোঁহে, পাছে আহিবি যা।

সকলোৱে পুনৰ গীত গাই খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

ৰজাৰ লগুৱা: অ' লাও হ'লনে?

সকলো: পুলি ওলাইছেহে, পাছে আহিবি যা।

সকলোৱে পুনৰ গীত গাই খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

ৰজাৰ লগুৱা: অ' লাও হ'লনে?

সকলো: কলি পেলাইছেহে, পাছে আহিবি যা।

সকলোৱে পুনৰ গীত গাই খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এসময়ত ল'ৰাটো তাৰ পৰা আঁতৰি গৈ পুনৰ থিৰিকিলৈ যাব। ৰজাৰ লগুৱাই খেলটোৰ শেষ পৰ্যায়ত মনে মনে লাওৰ কলিটো চিঙিবলৈ চেষ্টা কৰিব। তেতিয়াই ল'ৰা-ছোৱালীকেইটাৰ ওপৰত পোহৰ কমি আহিব আৰু আন এঠাইত ছোৱালী এজনীয়ে বিহু নাচি থকা দেখা যাব। অলপ সময়ৰ পাছতে চাৰিটা চৰিত্ৰ (কানখোৱা, নেতা, আৰ্মি, উচ্চপদস্থ বিষয়াৰ দৰে) সোমাই আহিব। সিহঁতে ছোৱালীজনীৰ গাৰ কাপোৰ খুলিবলৈ উদ্যত হ'ব। সিহঁতে চিঞৰ মাৰিব, লগে লগে ল'ৰাটোৰ সপোন ভাঙি যাব। সি চিঞৰি উঠিব:

ল'ৰা: নিনিবি!...

লগে লগে ছোৱালীজনীৰ গাত থকা পোহৰ নাইকীয়া হ'ব। ল'ৰাটোৰ খকমকাই সাৰ পোৱাৰ অভিব্যক্তি।

দৃশ্যাংশ ৪ / পুনৰ অপেক্ষা-বাৰ্তাবাহক চৰাই

ল'ৰাটোক উৎকণ্ঠিত হোৱা দেখা যাব। এনেতে সখিয়তি চৰাইজনীয়ে 'সখি, সখি' বুলি চিঞৰি চিঞৰি সোমাই আহি গছডালত পৰিব। ল'ৰাটোৱে ঘৰৰ ভিতৰৰ পৰা বাহিৰলৈ ওলাই আহি চৰাইজনীৰ সৈতে কথা পাতিব:

ল'ৰা: তাইৰ খবৰ পালানে সখি?

চৰাই: তাই তোমাৰ অপেক্ষাত...

ল'ৰা: মোৰ অপেক্ষাত! কিয়...

চৰাই: ৰ'বা... মন দি শুনা, আজিৰ পৰা পোন্ধৰ দিনৰ দিনা, সূৰ্যৰ পোহৰে পৃথিৱী স্পৰ্শ কৰাৰ আগতে
তুমি তাইৰ কপালত চুমা এটি যাচিৰ পাৰিলেহে তাইৰ প্ৰাণ ৰক্ষা পৰিব।

ল'ৰা: কি!... মই তাইক বিচাৰি যাওঁৱেই।

চৰাই: ৰ'বা। তুমি জানো জানা, তাইক ক'ত লগ পাবা...

ল'ৰা: অ'...

চৰাই: সাত সাগৰ, তেৰ নদী পাৰ হৈহে তুমি তাইক লগ পাবা। মনত ৰাখিবা তোমাৰ হাতত মাত্ৰ
পোন্ধৰ দিনহে আছে। নহ'লে...

ল'ৰা: নহ'লে কি?...

চৰাই: কুকুৰাৰ প্ৰথম ডাকতে তাই ঢলি পৰিব। তাইৰ মৃত্যু হ'ব। (চৰাইটো উৰি গুচি যায়)

ল'ৰা: মৃত্যু হ'ব!...

চৰাই: অ'... সখি... সখি...

ল'ৰা: সখি... সখি...

ল'ৰাটোৱে কি কৰিব নকৰিব বুলি ভাবি মুখৰ ভিতৰতে কৈ থাকে:

ল'ৰা: সাত সাগৰ, তেৰ নদী পাৰ হৈ... কোন দিশে বা যাওঁ...

হঠাতে তাৰ চকু পৰে গ্ল'বটোত। দুবৈৰ পৰা সুৰ লগাই পঢ়ি থকা কবিতা এটা ভাঁহি আহে:

জোনবাই এ, এটি তৰা দিয়া
এটি তৰা নালাগে দুটি তৰা দিয়া
সাউদৰ পুতেকে নাও মেলি যায়

এটা সময়ত যাবলৈ আৰম্ভ কৰোঁ বুলি এফালে চাওঁতে এটা তৰা দেখে। তাৰ পাছতে দুটা তৰা দেখে।
সি দুটা তৰা থকা ফালে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰোঁ বুলি ঠিক কৰি যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিব।

দৃশ্যাংশ ৫ / যাত্ৰা আৰম্ভ

কেইবাটাও চৰিত্ৰই এক নৃত্যৰ ভংগীমাত নতুন পোহৰলৈ যাত্ৰা কৰাৰ দৰে কৰি ল'ৰাটোক আগুৱাই লৈ
যাব।

দৃশ্যংশ ৬ / সাত সাগৰ তেৰ নদী — প্ৰথম ভাগ

পোহৰ সলনি হোৱাৰ লগে লগে নদী এখনত বুঢ়া নাৰৰীয়া এজনে নাও বাই বাই গীত গাই আহি থকা দেখা যায়।

অ' বান্ধ এ...

কিমাননো বাৰি তোৰ নাও

কিমাননো বাৰি তোৰ নাও

ল'ৰাটোৱেও দৌৰি দৌৰি আন এটা জ'নত আহি উপস্থিত হৈ ক'বলৈ ধৰে:

ল'ৰা: এখন পাৰ হ'লোঁ বাঁহৰ সাঁকোৰে, আনখন পাৰ হ'লোঁ সাঁতুৰি, আৰু এখন পাৰ হ'লোঁ বেং বাপুৰ সহায়েৰে। কি যে জাপ আছিল... পিছে এইখন কেনেদৰে পাৰ হওঁ...

(নাৰৰীয়াজনক দেখি) নাৰৰীয়া ককাই, নাৰৰীয়া ককাই, দিয়া মোক এই নদী পাৰ কৰাই...

নাৰৰীয়া: হাঃ...

ল'ৰা: এই নদী পাৰ কৰাই দিয়া।

নাৰৰীয়া: অ'... নাই নাই... সময় নাই... সময় নাই... এইটো... বগৰীৰ পুলি এটা ঘৰত ৰোবলৈ আনিছোঁ। ডাঙৰ হ'ব, পকিব, সৰিব, মইনাই বুটলি খাব। তাৰ পাছতহে তোমাক পাৰ কৰি দিব পাৰিম। এতিয়া সময় নাই...

ল'ৰাটোৱে কি কৰিব, নকৰিব বুলি ভাবি ভাবি নদীখনত জপিয়াই পৰে আৰু সাঁতুৰি পাৰ হয়।

নাৰৰীয়াজনে আচৰিত হোৱা ধৰণে তালৈ চাই থাকি এসময়ত নাও বাই বাই গীত গাই ওলাই যায়।

পচোৱাৰ মাজতে এ...

কিমাননো বাৰি তোৰ নাও

দৃশ্যংশ ৭ / বুঢ়া কাছ

এফালে দেখা যায় কাছৰ জাক এটা পানীত সাঁতুৰি আহি আছে। সিহঁতে নিজৰ মাজতে ধেমালি কৰি থাকে। বুঢ়া কাছটোক জোকাই থাকে। মাজতে সৰু কেইটাই নিজৰ মাজতে কাজিয়া কৰে। তাকে দেখি

বুঢ়া কাছ: এই ব' চোন ব'! তহঁতবোৰেনো মানুহৰ দৰে কিয় কাজিয়া কৰি আছ?

দূৰৈত ল'ৰাটো সাঁতুৰি আহি থকা দেখি সকলোৱে উৎকণ্ঠিতভাৱে চায়। ল'ৰাটো সাঁতুৰি আহি কাছ কেইটাৰ ওচৰ পায়হি। তাক দেখি বুঢ়া কাছটোৱে প্ৰশ্ন কৰে:

বুঢ়া কাছ: ক'লৈ যোৱা ৰোপাই?

ল'ৰাটোৱে জিবৰিচ ভাষাত তাৰ যাত্ৰাৰ বিষয়ে ক'বলৈ আৰম্ভ কৰি শেষত কয়:

ল'ৰা: হে বয়োবৃদ্ধ কচ্ছপ ককা। এই নদীখন পাৰ হ'ব বিচাৰিছোঁ।

বুঢ়া কাছ: বোপাইহঁত, আমি পাৰ কৰাই দিব নোৱাৰিম নে?

সকলো: পাৰিম পাৰিম।

বুঢ়া কাছ: বোপাই, তুমি আমাৰ কাৰোবাৰ এটাৰ পিঠিতে উঠা।

কাছকেইটাই ল'ৰাটোক পিঠিত তুলি নদীখন পাৰ কৰাই দিয়ে।

দৃশ্যাংশ ৮ / যাত্ৰা ২

অলপ পাছতে বেলেগ এখন ঠাইৰ মাজেদি ল'ৰাটো দৌৰি দৌৰি পাৰ হৈ গৈ থকা দেখা যায়।

দৃশ্যাংশ ৯ / অদ্ভুত নাৱৰীয়া

বেলেগ এখন নদীত দেখা যায় এজন নাৱৰীয়াই অদ্ভুত ধ্বনৰ গীত গাই (বড়ো ভাষাত নাঙেলি গীতৰ সুৰত) কলগছৰ ভূৰ এখন চলাই আহি আছে। নাৱৰীয়াটো গান গালে মাজে মাজে তাৰ ডিঙিটো দীঘল হৈ আহে। ল'ৰাটোৱে সাঁতুৰি সোমাই আহি নাৱৰীয়াজনক দেখি বাস্তাৱ সলাই নদীখন সাঁতুৰি পাৰ হয়। লাহে লাহে নাৱৰীয়া মঞ্চৰ বাহিৰ হয়।

দৃশ্যাংশ ১০ / সাগৰৰ পাৰ

মাছমৰীয়া এজনে পিঠিত বহু ডাঙৰ মাছ এটা লৈ আনন্দ মনেৰে গান এটা গাই গাই সোমাই আহিব। তেওঁ এঠাইত জিবৰিচ ল'ব। তেতিয়াই ল'ৰাটো সোমাই আহি মাছমৰীয়াজনৰ ওচৰ পাব। মাছটো দেখি ক'ব:

ল'ৰা: মাছ!...

মাছমৰীয়া: এইটো... সৰু... পিছে তুমি...

ল'ৰাটোৱে জিবৰিচ ভাষাত মাছমৰীয়াজনক তাৰ যাত্ৰাৰ বিষয়ে ক'ব। এসময়ত মাছমৰীয়াটোৱে হোহোৱাই হাঁহিবলৈ ধৰিলে।

মাছমৰীয়া: তুমি সঁচায়ে বৰ অঁকৰা ল'ৰা। আচলতে তেৰনদী নামেৰে এখন নদী আছে। তেৰনদী এখন নদীৰ নাম। এতিয়াও সময় আছে, তুমি সেইখন নদীৰ ফালে লৰ ধৰা।

ল'ৰা: কোন ফালে বা সেই বাট?

মাছমৰীয়া: বতনপুৰ পাৰ হৈ... এখন মৰুভূমি পাৰ... সেয়া...

ল'ৰা: বতনপুৰ!

মাছমৰীয়া: কিয় নাজানা! শিয়ালীৰ কাণ কাটি চাকি যে লগায়... সেই বতনপুৰ...

ল'ৰা: অ'। পিছে কোন ফালে বা যাওঁ...

মাছমৰীয়া: এইফালে যোৱা। অ'... বহা... মোৰ মোমাইৰ ঘৰৰ পদূলিত বাঁহৰ শলাত ঘোঁৰা এটা বান্ধি থোৱা আছে। সোঁ ফালে... তাকে লৈ যোৱা। সি তোমাক বাট দেখুৱাই নিব মৰুভূমি পৰ্যন্ত।
হেৰা...

ল'ৰাটোৱে মাছমৰীয়াটোৱে দেখুওৱাৰ ফালে লৰ ধৰে। মাছমৰীয়াটোৱে পুনৰ আনন্দ মনেৰে গীত গাই
(কাৰ্বি ভাষাত লালিলাং সুৰত) নাচি নাচি ওলাই যায়।

দৃশ্যাংশ ১১ / বতনপুৰ

আন্ধাৰ বাতি। ল'ৰাটো ঘোঁৰাত উঠি গৈ থাকে। গোটেই ষ্টেজখনতে বিভিন্ন ঠাইত কাণ কাটি জ্বলোৱা চাকি দেখা যায়। সিহঁতে এই দুটা লাইন গাই থকা শুনা যায়।

শিয়ালী এ নাহিবি বাতি,
তোৰে কাণ কাটি লগাম বাতি...
শিয়ালীৰ মূৰতে মৰুৱা ফুল,
শিয়ালী পালেগৈ বতনপুৰ...

এটা সময়ত ল'ৰাটো বতনপুৰ পাৰ হৈ যায়। চেণ্টাৰ ষ্টেজত ল'ৰাটো দৌৰি গৈ থকা দেখা যায়।

দৃশ্যাংশ ১২ / মৰুভূমি

লাহে লাহে মঞ্চখন এখন মৰুভূমিলৈ ৰূপান্তৰিত হয়। প্ৰখৰ ৰ'দ। দূৰৈত দেখা যায় উটৰ এক সমদল।
ল'ৰাটো ভাগৰুৱা যেন ভাবেৰে মৰুভূমিত দৌৰি গৈ থাকে। এটা সময়ত উটৰ পিঠিত উঠি অহা মানুহ কেইটাই ল'ৰাটোক আগুৰি ধৰে। সিহঁতে ল'ৰাটোক ধেমালি কৰাৰ ধৰণে ধৰি মাৰিবলৈ যত্ন কৰে। কিন্তু ল'ৰাটোৱেহে সিহঁতক মাৰি পেলায়। উট কেইটাই আনন্দ মনেৰে নিজৰ মাজতে বুৰু বাবা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। এটা উট তাৰ ওচৰলৈ আহিল আৰু তাক ক'লে:

প্ৰথম উট: উঠা, মোৰ পিঠিতে বহা। মই তোমাক মৰুভূমিখন পাৰ কৰি দিম। পিছে তুমি যাবা ক'লে?

ল'ৰাটোৱে তাৰ কাহিনীটো ক'বলৈ আৰম্ভ কৰে। জিবৰিচ ভাষাত। এটা সময়ত তাৰ কথা শুনি উট কেইটাই ক'লে:

প্ৰথম উট: তোমাৰ কপাল ভাল। এই যে মানুহ কেইটা মাৰিলা, তাৰ মানে তুমি সাত সাগৰ পাৰ কৰিলা।

ল'ৰা: মানে ?

দ্বিতীয় উট: এইকেইটা আছিল সাতখন সাগৰৰ পৃথিৱী কঁপাই থকা জলদস্যু। জলপথেৰে বহুতো অপৰাধ সংঘটিত কৰাৰ পিছত এইবাৰ হেনো এই মৰুভূমিৰ মাজেৰে বিচৰণ কৰি কিবা নতুন চক্ৰান্ত কৰিবলৈ আহিছিল।

ল'ৰা: তাৰ পাছত ?

তৃতীয় উট: সেই সাতসাগৰৰ সাতটা দস্যুক তুমি নিধন কৰিলা। তাৰ মানে ধৰি লোৱা তুমি ইতিমধ্যে সাতখন সাগৰ পাৰ হৈ আহিলা।

ল'ৰা: অ'... কিন্তু তেৰনদীখন ?

চতুৰ্থ উট: সৌফালে। আমি পালোঁহিয়েই। মৰুভূমিখন পাৰ হৈ কিছুদূৰ গ'লেই তেৰনদী।

ল'ৰা: অশেষ ধন্যবাদ বন্ধুহঁত। তোমালোকে মোক বহুত উপকাৰ কৰিলা। এতিয়া মই আহোঁ, মোৰ হাতত সময় তেনেই কম।

তেনেতে এটা কেতিয়াও নোহোৱা নোপজা ঘটনা ঘটিল। হঠাতে সন্ধিয়া হৈ পৰিল। সি আচৰিত হোৱা যেন দেখি উটটোৱে ক'লে:

প্ৰথম উট: আচৰিত নহ'বা। ভুল তোমাৰেই। সময়ৰ আচলতে কম বেছি বুলি একো নাই। আমি যেতিয়াই সময় কম বুলি কওঁ, তেতিয়াই আমাৰ হাতৰ পৰা সময়ৰ কড়ি একোটা খহি পৰে।

ল'ৰাটোৱে নিজৰ ভুল বুজি পালে। সি দৌৰিবলৈ ধৰিলে। উট কেইটাই পুনৰ ওলটোফালে ঘূৰি ওলাই যায়।

দৃশ্যাংশ ১৩ / জোনাকী বাট

মঞ্চখনত জোনাকী পৰুৱা উৰি থকা দেখা যায়। তাৰ মাজে মাজে ল'ৰাটো দৌৰি গৈ থকা দেখা যায়।

দৃশ্যাংশ ১৪ / কলাগছৰ বাৰী-টোপনি

কানখোৱাৰ দলটোৱে মঞ্চলৈ সোমাই আহি ল'ৰাটোক সেইফালে আহি থকা দেখি কলাগছৰ ৰূপ ল'ব।
ল'ৰাটো আহি আহি সেই কলাকেইজোপাৰ তল পায়হি।

ল'ৰা: তেৰনদী পাৰ হ'লোঁ বৰ সহজে। এৰা, সৌ ঠাইডোখৰৰ কথাই সখিয়তিয়ে কৈছিল। সময়তকৈ
অলপ আগেয়েই পালোঁহি। বেৰিৰ প্ৰথম কিৰণে পৃথিৱী চুবলৈ এতিয়াও বাকী। এইখিনিতে
খন্তেক জিৰণি লওঁ।

সি তলতে বহি পৰিল। এছাটি চেঁচা বতাহে তাৰ দেহা জুৰ পেলাই দিলেহি। তাৰ চকু দুটা মুদ খাই
আছিল। কলাগছ কেইজোপাই গীত গাবলৈ আৰম্ভ কৰে:

সোণৰ পালেঙতে অ' মনেতৰা
ধুনীয়া কোঁৱৰৰ টোপনি নাহিলে...

ল'ৰাটো ক'ব নোৱৰাকৈয়ে টোপনিত ঢলি পৰে। কলাগছ কেইজোপাৰ (কানখোৱা, মন্ত্ৰী, নেতা, উচ্চপদস্থ
বিষয়া এইকেইজনেই কলাগছ হ'ব) মুখত ফুৰ হাঁহি। সিহঁত ওলাই যাব।

দৃশ্যাংশ ১৫ / সখিয়তিৰ বিননি

পোহৰ সলনি হোৱাৰ আভা দেখা যায়। পূৰ্ণফালৰ আকাশখন ৰঙা হৈ আহিল। সখিয়তিজনী আহি সেই
ঠাই পাই তাক উঠাবলৈ যত্ন কৰে:

চৰাই: উঠা উঠা। কি কৰিলা তুমি...

ল'ৰা: হাঃ...

চৰাই: তুমি বৰ নিষ্ঠুৰ। পাহৰি গ'লা নিজ কৰ্তব্য।

ল'ৰা: কি হ'ব এতিয়া ?

চৰাই: যি হ'বলগীয়া আছে সেয়াই হ'ব। দৌৰা... পৰা যদি বাধা দিয়া... বিদায় সখি...

ল'ৰাটোৱে দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। দৌৰি দৌৰি বেলেগ এটা জনত সোমায়।

দৃশ্যাংশ ১৬ / সামৰণি

দেখা যায় ৰাজকুমাৰীক কানখোৱাৰ দলে ৰছী এডালেৰে টানি টানি সোমোৱাই লৈ আহে। তাই বিহু
নাচি নাচি মঞ্চলৈ সোমাই আহে। কানখোৱা সহিতে মন্ত্ৰী, নেতা, উচ্চপদস্থ বিষয়ায়ে তাইৰ কাপোৰ

খুলিবলৈ যত্ন কৰে। সিহঁতৰ মুখত ত্ৰুৰ হাঁহি। বেলেগ এটা জ'নত ল'ৰাটোৱে দৌৰি তাইৰ কাষলৈ আহিবলৈ যত্ন কৰি থকা দেখা যায়। বেলিৰ পোহৰে সকলোকে টোৱাই যায়। (তেজ ৰঙা বেলি) ৰাজকুমাৰীৰ গাৰ কাপোৰ সকলোৱে খুলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এটা সময়ত তাই অদ্ভুত ধৰণৰ এটা মূৰ্তিলৈ ৰূপান্তৰিত হয়। কানখোৱা সহিতে মন্ত্ৰী, নেতা, উচ্চপদস্থ বিষয়া ফ্ৰীজ। ল'ৰাটো ফ্ৰীজ হয়। লাহে লাহে লাইট ফেড আউট হয়।

*** ***** ***

নীলা জোনৰ তলত নাৰৰীয়া: প্ৰথম মঞ্চায়ন, মাৰ্চ ২০১৪।

The Boatman under the blue moon: premiere, March 2014.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

Tuponi E Ture Kalatalat Ghar Complacency Ruins Us!

Based on Samudra Kajal Saikia's story of the same name

Performance text by Mrinal Jyoti Goswami

1 PROLOGUE

A river across the horizon, and the full moon in the sky. A song (a lullaby) begins.

Thirteen rivers and seven seas
How would I cross?
Oh sleep, don't come to exhaust me
I have little time in hand...

Dancing to the rhythm, a few figures swim across the river.

2 WAITING

The Boy (the central character) is at a window, waiting for someone unknown.
Exhausted, drowsy, his eyes blink. A lullaby echoes from a distance.

At some point the Boy falls asleep, almost unknowingly.

3 DREAM

Little children in a different zone start merry-making, dancing to musical notes.

Irikoti mirikoti banhor shola
Momair padulit bandhilon ghonda...

(An Assamese nonsense rhyme for children's play)

The Boy eventually enters and becomes a part of the merry-making.

KING'S SERVANT Hey, old man! Oh, old lady!

ALL What? What happened?

KING'S SERVANT The princess found a deer calf on her way back from the pond.

ALL What was it that she found?

KING'S SERVANT A deer calf.

ALL Oh yes, then...

KING'S SERVANT To cook it, she needs a green gourd.

ALL We have just sown the seed. Come when the plant has grown. Now you leave.

All start merry-making again with rhythmic songs.

KING'S SERVANT Hey, has the gourd grown?

ALL The seedling has just come up. Come later, when it is ready. Now you leave.

All start merry-making again.

KING'S SERVANT Hey, has the gourd grown?

ALL The buds have just appeared. Come later, when it is ready. Now you leave.

All start merry-making again. After some time the Boy leaves the game and goes to his window. As part of the game, the King's Servant secretly tries to pluck the green gourd. The light on the children's play is dim now. In a different part of the stage a girl dances Bihu (the traditional Assamese folk dance). After some time four characters enter: Kankhowa (a character from oral literature), a minister, an army-man and a bureaucrat. They try to strip the dancing girl. The Boy suddenly wakes up and screams:

THE BOY Don't take her away...

Lights off on the girl.

4

AGAIN WAITING: THE MESSENGER BIRD

The Boy is anxious at the window. A bird comes in and sits on a branch of a tree. Coming out of the house, the Boy talks to the Bird.

THE BOY Friend, any news of her?

BIRD She is waiting for you...

THE BOY Waiting for me? Why?

BIRD Hold on. Listen carefully. You need to kiss her forehead on the fifteenth dawn from today, before the first ray of the sun touches the earth. That is the only way to save the life of the princess.

THE BOY What? I'll make a move in no time.

BIRD Hold on. How would you find her? Do you know where she is?

THE BOY Oh...

BIRD You need to cross the seven seas and the thirteen rivers to find her. Keep in mind, you have only fifteen days in hand, otherwise...

THE BOY Otherwise what?

BIRD She will depart at the first call of the rooster. She will die.

THE BOY Friend! Friend!...

The Bird flies away.

Perplexed about what to do, the Boy mumbles to himself.

THE BOY Which way to go... crossing the seven seas and thirteen rivers!?

The Boy looks at the globe. He sees a single star in the sky, then he sees a pair of stars. He decides to take the direction of the pair of stars.

5

THE JOURNEY BEGINS

A group of characters lead the Boy through a choreographed procession.

As part of the parade, the Boy exits the stage.

6

SEVEN SEAS, THIRTEEN RIVERS: FIRST PART

*The light changes. An old man comes rowing a boat across the river, singing a song.
The Boy enters, running, into another zone of the stage.*

THE BOY I crossed one by a bamboo bridge, I crossed another swimming. Then I crossed another river with the help of Brother Frog. What a mighty jump it was! But how can I cross this river now?

Seeing the boatman, the Boy asks him for help in crossing.

THE BOY Boatman brother, boatman brother, take me across this river...

BOATMAN No time, dear, I have no time. I have brought a plum sapling to plant in my courtyard. The plum plant will grow, it will be fully grown, there will be plums; they will ripen and fall. Then my dear little one will pick up the fallen plums to eat. Then only, yes, then only will I be able to help you cross the river.

Perplexed, the Boy jumps into the river and swims across. The Boatman looks at him in astonishment, and leaves.

7

OLD TORTOISE

A troupe of tortoises comes by across the river. They are happy and merry-making. The little ones keep teasing the old one. The little ones fight among themselves.

OLD TORTOISE Why are you all fighting among yourselves like humans?

They notice the Boy swimming towards them in the distance, and are astonished. The Boy comes close to the tortoises.

OLD TORTOISE Where are you off to, my child?

The Boy explains his story in an unknown language, possibly gibberish. Then he asks the Tortoise to help him cross the river.

THE BOY O old and wise Tortoise! I want to cross this river.

OLD TORTOISE Children! Won't we help this fellow to cross the river?

LITTLE TORTOISES We shall! We shall!

OLD TORTOISE My boy! You jump on the back...

The tortoises carry the Boy and help him cross the river.

JOURNEY 2

The Boy runs, runs and runs across different locations.

9

THE STRANGE BOATMAN

It's a different river. A strange boatman sings a song (in the genre of Nangeli Geet of the Bodo people). His neck gets elongated as he sings the song. The Boy is swimming in the river; he changes direction as he faces the strange boatman. The strange boatman exits.

10

SEASHORE

A happily singing fisherman enters with a big fish he has caught. He takes a rest. The Boy enters, notices the fish and is surprised!

THE BOY Fish!

FISHERMAN This is just a tiny one. And you?

The Boy explains his journey again in gibberish. The fisherman laughs out loud. He tells the Boy that he has mistaken the path, and helps him.

FISHERMAN Such a poor ignorant fellow you are! The fact is, there is a river named the "Thirteen River". Thirteen River is the name of one particular river. Time is not up yet. Just hurry to that one immediately.

THE BOY Which direction should I take?

FISHERMAN Pass through Ratanpur (a name often heard in Assamese folklore), and you'll arrive at a desert. And then...

THE BOY Ratanpur?

FISHERMAN Oh, you don't know about Ratanpur? The land where people cut the ears of a fox to light a lamp in the evening. That Ratanpur it is...

THE BOY Well, but which way to move?

FISHERMAN Go this way. Oh, wait. At my maternal uncle's threshold there is a horse tied to a bamboo stick (again a reference from oral literature). You take that horse. It will take you as far as the desert. Hey, boy...

The Boy at once runs in the direction shown to him. The fisherman starts singing again (a Lalilang song in the Karbi language) and exits.

11 RATANPUR

Dark night. The Boy is riding a horse. The stage is filled with lit lamps made from the cut ears of foxes: a land of fairy tales. A lullaby is in the air:

...Oh fox, don't come at night
We'll make a lamp cutting your ear
And light it up... ...
Fox has a maruwa flower on his head
The fox reached Ratanpur... ...

The Boy crosses Ratanpur.

The Boy keeps running at centre stage.

12 DESERT

The entire stage turns into a desert. Scorching sunlight. A parade of camels on the horizon. Exhausted and perplexed, the Boy is running in the desert. The camels come close, and the men on their backs start teasing the Boy. They try to kill the Boy, but in the fight the Boy kills the men on the camels' backs. The camels are very happy to see this and start talking among themselves. A camel comes forward and offers to help the Boy cross the desert.

CAMEL I Come, sit on my back. I'll take you beyond the desert. But where do you want to go?

The Boy explains his story in gibberish. When the Boy stops, the camel makes him understand that by killing these seven men he has already crossed the seven seas: being the seven pirates of the seven seas, they stood for the seven seas themselves.

CAMEL I You are fortunate! You killed these seven people; that means you have crossed over the seven seas.

THE BOY What does it mean?

CAMEL II These were the great pirates of the seven seas, who ruled the mariners' world. After taking control of the waterways, they came to the desert in pursuit of some secret criminal agenda.

THE BOY And then?

CAMEL III You have killed them all. That means you can assume you have leapt over the seven seas.

THE BOY And where is the Thirteen River?

CAMEL IV That way. We are all almost there.

THE BOY Thank you very much, my dear friends. You have all helped me a lot. Now I'll leave. I have very little time on hand.

Then something strange happens. A sudden sunset brings a premature evening. The Boy is astonished; a camel explains:

CAMEL I Don't be surprised. It is your own fault. There is nothing like less or more in the case of time. As soon as we say we have less time, exactly then, a coin of time gets lost from our treasure.

The Boy realises his mistake. He starts running. The camels exit.

13

FAIRY WAYS OF THE FIREFLIES

The entire stage is filled with flying fireflies. The Boy is running across.

14 THE SLEEP OF THE BANANA GROVE

The group of Kankhowa enters. As they notice the Boy running towards them, they morph into banana plants. The Boy comes to the banana grove.

THE BOY I crossed the Thirteen River with ease. Yeah, that is the place my friend the Bird told me about. I think I have arrived at my goal a little earlier than I thought. There is still time before the first ray of the rising sun touches the earth. Let me take a rest beneath this grove of banana trees.

He sits. A mild, cool breeze comes and makes him comfortable. He closes his eyes. The banana trees sing a lullaby.

On a golden bed, oh dear!

The gorgeous prince has lost his sleep...

(A song from Jyotiprasad Agarwala's Karengor Ligiri)

The Boy falls asleep. The banana plants smile maliciously.

The banana trees (that is, Kankhowa, the Minister, the Bureaucrat and the others) exit.

15 THE LAMENT OF THE BIRD

The light changes. The eastern sky gradually turns red.

The friend Bird comes in and tries to wake the Boy up.

BIRD Wake up, my boy, wake up. Alas! What have you done...

THE BOY Uh... huh...

BIRD How cruel you are! You forgot your responsibility.

THE BOY What will happen now?

BIRD What will be, will be. Run. Resist, if you can. I'll leave; goodbye, my friend...

The Boy starts running.

He enters a new zone.

16 EPILOGUE

The Kankhowa team drags in the princess, tied with a rope. She is still dancing Bihu. All of the team (the minister, the bureaucrat) attempt to strip her. They laugh cruelly.

In a different zone, the Boy is running, trying to reach the girl.

Sunlight floods everything.

The light changes to blood red. The villains start stripping the girl, the princess.

The girl turns into a statue.

The villains freeze. The Boy freezes.

The light fades out.

THE END

ববীন্দ্র ভবনত প্রথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, মাৰ্চ ২০১৪।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, March 2014.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

ববীন্দ্র ভবনত প্রথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, মাৰ্চ ২০১৪।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, March 2014.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

ববীন্দ্র ভবনত প্রথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, মাৰ্চ ২০১৪।

Scenes from the premiere at Rabindra Bhawan, Guwahati, March 2014.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

প্রথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, ২৬ আৰু ২৭ মাৰ্চ ২০১৪।

Scenes from the premiere, 26 and 27 March 2014.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

Design notes

পৰিকল্পনা

SET

In the designing part, we took the semiotics of roundness of Hinduism. In the off-centre of the upstage I put a round form, and it seems like a clock or the earth. It may symbolise the passing of time as one experiences it in sleep, or the persistence of time in the eyes of the dreamer. Set design: Bidyut Bora.

MUSIC

Folk-based creative music, both live and recorded. Music design: Arup Jyoti Rabha.

COSTUME AND PROPERTIES

Costume design by Seema Baruah. The many animal faces and properties were designed and made by Binoy Das (Ketep) and his team.

MOVEMENT

Choreography by N. Jadumani Singh from Manipur, built on Assamese folk movement from folk games and folk dances, because the play uses little dialogue.

LIGHT

Light design by the director.

SET AND PROPERTIES

SET

a round shape, 8 ft in diameter, with its stand; a window frame with its stand; a tree; a cactus; a ramp, 2 ft 6 in each way, on four wheels

PROPERTIES

two stars on bamboo stands; a bird head-gear; a cloth boat and a banana-leaf boat; a head with two hands, on a stand; five tortoises; a horse head; four camel heads with necks; a big fish; twenty lamps of torchlight and coloured paper; eight fireflies; a Kankhowa head-gear with different kinds of ears

THE PRODUCTION

Posters

পোষ্টাৰ

The poster, March 2014. Text and poster design:
Samudra Kaja! Saikia.
প্ৰথম মঞ্চায়নৰ পোষ্টাৰ।

The Assamese poster.
অসমীয়া পোষ্টাৰ।

The poster painting, without lettering.
আখৰবিহীন পোষ্টাৰৰ ছবি।

The DVD cover, September 2014.
ডিভিডিৰ বেটুপাত।

“There are a few dialogues in the play. Different languages have been used in a way that audiences will not feel any difficulty to understand the play.”

Wednesday , March 26 , 2014 |

Tweet 0
Tweet 3 + 0

Play tribute to writer Bezbaroa

OUR CORRESPONDENT

Guwahati, March 25: A cultural organisation — Bhaxa Xahitya Xomnirloi, Axom — will pay tribute to writer Lakshminihari Bezaara by staging a multilingual play for two days at Rabindra Bhawan here.

Tipu E Tura Katalaitar Ghar (Complacency runs us!), the play, will be staged in Assamese, Bodo, Karbi and gibberish tomorrow and Thursday.

The director of the play and president of the organisation, Miral Jyoti Goswami, said they picked up the characters of the play from folk culture, the way Bezabaroa picked up the characters for his popular tales.

The hourlong play, based on the concept of magic realism, will be staged at 6.30pm tomorrow and 3.30pm and 6.30pm on Thursday. Entry will be free for the audience.

The ministry of cultural affairs has offered financial assistance to stage the play.

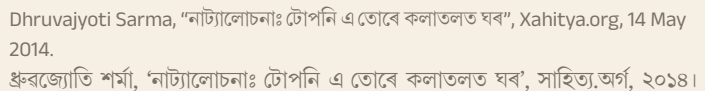
The play, which portrays the journey of a boy, is based on a story written by Samudra Kajal Saikia. During his journey, the boy meets various characters and explores various shades of human life.

"There are a few dialogues in the play. Different languages have been used in a way that audiences will not feel any difficulty to understand the play," said Goswami.

He said Bhaxa Xahitya Xomnirloi, Axom, is a society which promotes Assamese culture, literature and the rich heritage of the state through the Internet.

In 2012, Goswami had written a play, *Iman Iman Pari*, based on two paintings, *The Persistence of Memory* by Salvador Dali and *The Scream* by Edward Munch, which was selected for the 16th Bharat Ranga Mahotsava at NSD in New Delhi in January.

দ্য টেলিগ্রাফ, ২৬ মার্চ ২০১৪।

ঞ্রজ্যোতি শর্মা, 'নাট্যালোচনাঃ টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ', সাহিত্য.অৰ্গ, ২০১৪।

Performance history

মঞ্চায়নৰ খতিয়ান

The three shows of 2014 drew about 700 people. Ten adult and five child artists were on stage, with a team of twenty-five behind it.

26 Mar 2014

Premiere (6.30 pm), as a tribute to Xahityorothi Lakshminath Bezbaroa on his 150th birth anniversary. Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom, with the Ministry of Culture, Government of India

Rabindra Bhawan, Guwahati

27 Mar 2014

Two further shows (3.30 and 6.00 pm)

Rabindra Bhawan, Guwahati

Mar 2025

The Assamese text published in Borluit (ed. Sikhamoni Sarma), Asam Sahitya Sabha, pp. 208–212

WATCH

The performance on YouTube: youtube.com/watch?v=CNkdhH1ILfo

The company

কলা-কুশলী

ON STAGE

Arpana Kathar, Bhargav Bora, Diganta Bhuyan, Hiranmay Baruah, Ishani Mudiar, Lenin Bora, Oinau Jengrai, Raktav Ranjan Kaushik, Ritu Moni Ingjal, Sasanka Samir Gogoi, Seema Baruah, Sourabh Sakalya, Sunita Boro, Suvankar Patowary, Usharani Kalita

TEXT AND POSTER DESIGN

Samudra Kajal Saikia

MUSIC DESIGN AND ARRANGEMENT

Arup Jyoti Rabha

RECORDED MUSIC OPERATOR

Pragyan Gogoi

LIVE MUSIC

Dhruba Jyoti Boro, Arup Jyoti Rabha

INSTRUMENTALISTS (RECORDING)

Dulal Basumatary (kham), Dihiram Boro (serja), Khagen Sargiyari (siphung), Kailash Rabha (flute), Dhruba Jyoti Boro (dhol and gagana)

COSTUME DESIGN

Seema Baruah

COSTUME ASSISTANT

Sikha Saikia Mudiar

ASSISTANT IN LIGHT

Dr Ratul Kr. Patuwari

SET DESIGN

Bidyut Bora

SET ASSISTANTS

Binoy Das (Ketep), Jayanta Rabha

Credits of the 2014 premiere, from the director's report.

PROPERTY DESIGN AND MAKING

Binoy Das (Ketep)

ASSISTANTS IN PROPERTY MAKING

Diganta Bhuyan, Paran Kumar, Bharat Chutia, Nitali Choudhury

PROPERTY IN CHARGE

Diganta Bhuyan

WARDROBE IN CHARGE

Arpana Kathar

MOVEMENT AND CHOREOGRAPHY

N. Jadumani Singh

BROCHURE AND FLEX DESIGN

Anjan Mahanta

STILL PHOTO

Nagen Baishya and Anand K. Newar

VIDEO

Jiten Boro and Rituparna Sarma

VIDEO PROJECTION

Jyoti Prakash Nath

BROCHURE MATERIAL

Dr Pradyut Jyoti Saikia

MEDIA CO-ORDINATORS

Amitabh Mahanta, Debabrat Bora, Debabrot Gogoi, Tuwaram Dutta

FLOOR MANAGER

Hiranmay Baruah

ASSISTANT DIRECTORS

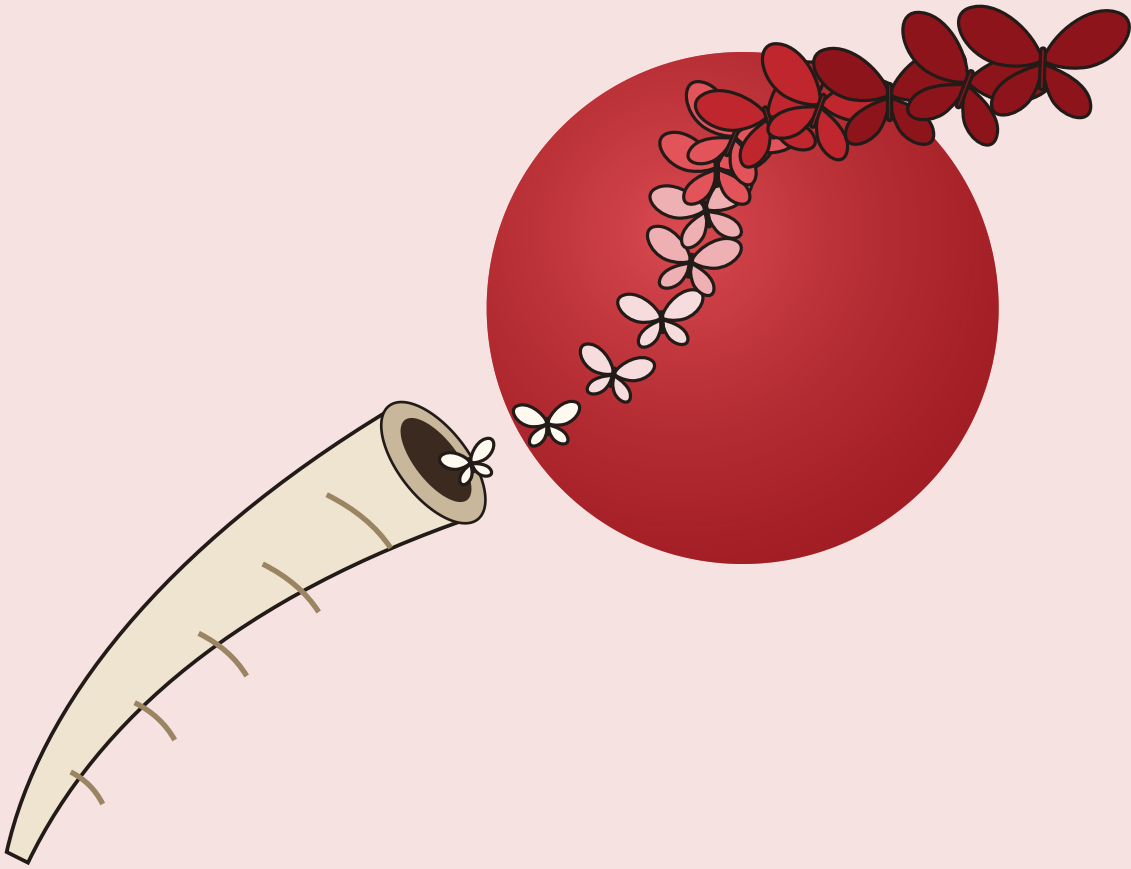
Sasanka Samir Gogoi, Seema Baruah

PRODUCTION IN CHARGE AND MANAGEMENT

Jayanta Rabha, Junmoni Gogoi

CONCEPT, PERFORMANCE TEXT, LIGHT DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

PLAY THREE · তৃতীয় নাটক · ২০১৫

ইৰিকতি মিৰিকতি

Irikoti Mirikoti

THE BUTTERFLY EFFECT

23 December 2015 · Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Guwahati · Assamese and gibberish · 1 h 15 min

ABOUT THE PLAY

Irikoti Mirikoti

ইৰিকতি মিৰিকতি

FIRST PERFORMANCE

23–24 December 2015, Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Srimanta Sankaradeva Kalakshetra, Guwahati

২৩–২৪ ডিচেম্বৰ ২০১৫, শ্ৰীশ্ৰী মাধৱদেৱ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেক্ষাগৃহ, শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰ, গুৱাহাটী

PRODUCTION

Uttaran Social Welfare Society; later AANK_A Creative Line

উত্তৰণ ছ'চিয়েল ৱেলফেয়াৰ ছ'চাইটি; পিছলৈ আঁক_এ ক্ৰিয়েটিভ লাইন

TRIBUTE

A tribute to Satyendra Nath Sarma on his birth centenary

সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাৰ জন্মশতবাৰ্ষিকীত শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

BASED ON

‘Bagh Aaru Kekura’ (The Tiger and the Crab) and its second part, ‘Rong Hinga, Khong Hinga Kune Baai’ (Who Plays the Horn Pipes of Joy and Anger), from *Burhi Aaiyer Xadhu*

‘বুঢ়ী আইৰ সাধু’ৰ ‘বাঘ আৰু কেঁকোৰা’ আৰু ইয়াৰ দ্বিতীয় অংশ ‘ৰং শিঙা, খং শিঙা কোনে বায়’

LANGUAGES

Assamese and gibberish

অসমীয়া আৰু জিবৰিচ

DURATION

1 hour 15 minutes, without interval

১ ঘণ্টা ১৫ মিনিট, বিৰতিহীন

CONCEPT, SCRIPT, LIGHT DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

GRANT

Ministry of Culture, Government of India (2013–14)

সংস্কৃতি মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ (২০১৩–১৪)

সাৰাংশ

লোকসংস্কৃতিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগ সাধুকথা সমাজৰ অতি প্ৰিয়। অসমৰ সাধুকথাসমূহৰ ভিতৰত ‘বাঘ আৰু কেঁকোৰা’ এটি অতি আকৰ্ষণীয় সাধু। এই সাধুটোৰ দুটা অংশ আছে: প্ৰথম অংশত ‘বাঘ আৰু কেঁকোৰা’ৰ কাহিনী আৰু দ্বিতীয় অংশত ‘ৰং শিঙা, খং শিঙা কোনে বায়’। দ্বিতীয় অংশত বাঁৰী কোঁৱৰ নামৰ এজন ডেকা ল’ৰা কেনেকৈ অৱশেষত এজাক বনৰীয়া ম’হৰ গৰাকী হয় আৰু শেষত সম্ভ্ৰান্ত শ্ৰেণীৰ সৈতে মিলি ৰাজশক্তিৰ সৈতে হাত মিলায়, আৰু এনেদৰে নিজৰ লোভ আৰু ক্ষমতাৰ হেঁপাহ পূৰণ কৰে, তাৰে বৰ্ণনা আছে।

অসম তথা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰিসৰৰ সমসাময়িক সামাজিক-ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিয়েও আমাক একে কথাকে সোঁৱৰাই দিয়ে। এফালে নানা সমস্যাই সাধাৰণ ৰাইজক জৰ্জৰিত আৰু বিমূঢ় কৰি তুলিছে, আনফালে এক সুবিধাবাদী শ্ৰেণী, অৰ্থাৎ বিত্তশালী শ্ৰেণীয়ে এক ভোগবাদী সংস্কৃতিৰ সূচনা কৰিছে; সেই সংস্কৃতিয়ে গোটেই সমাজখনকে গ্ৰাস কৰিছে। সামাজিক বা অৰ্থনৈতিকভাৱে বিভাজিত সমাজ এখন মুখ মেলি থকা দানৱৰ দৰে দ্ৰুতগতিত বিস্তাৰিত হৈছে। এনে বহুমুখী দিশ এই সাধুকথাবোৰৰ মনোমোহা জগতৰ মাজতে সোমাই আছে।

SYNOPSIS

Folktales, which form a significant part of folklore, are much loved by society. The folk story Bagh Aaru Kekura (The Tiger and the Crab) is one of the most interesting folktales of Assam. There are two parts in this story: the first part contains the tale Bagh Aaru Kekura and the second part Rong Hinga, Khong Hinga Kune Baai (Who Plays the Horn Pipes of Joy and Anger). The second part describes how Baaree Konwar, a young lad, eventually becomes the owner of a wild herd of buffaloes and in the end mingles with the respectable class and shakes hands with royal authority, thereby fulfilling his greed and his desire for power.

The contemporary socio-political scene in Assam, and in the wider world, rings true of the same thing. A range of widespread problems has been afflicting and perplexing the general masses, while an opportunistic class of people, in other words the affluent class, has begun a hedonistic culture that has gripped the entire society. A socially and economically divided society, like a monster with its mouth wide open, is gaining ground fast. These many aspects are contained within the fascinating worlds of these stories.

পৰিচালকৰ কথা

দুবছৰমান আগতে মই অসমীয়া আলোচনী ‘কথা’ত প্ৰকাশিত দিলীপ ফুকনৰ ‘সাধুকথাৰ সেন্দূৰীয়া আলিয়েদি’ শীৰ্ষক লেখা এটা আৰু হৰেকৃষ্ণ ডেকাৰ উপন্যাস ‘যাত্ৰা: এখন অসম্পূৰ্ণ উপন্যাসৰ বাৰটা অধ্যায়’ পঢ়িছিলোঁ। লেখাটো আৰু উপন্যাসখন পঢ়োঁতে অজানিতে মোৰ মনত হৈছিল যে সাধুকথাৰ কিছুমান চৰিত্ৰ আৰু উপন্যাসখনত অংকিত কাহিনীৰ আজিৰ সমাজত তাৎপৰ্য আছে। মোৰ অনুভৱ হৈছিল যে সাধুকথা আৰু উপন্যাসখনৰ কাহিনীয়ে সমসাময়িক বিশ্বৰ দৈনন্দিন ৰাজনীতিৰ ৰূপকথমী প্ৰতিফলন হিচাপে কাম কৰে। এনে কাহিনী বা সাধুকথাৰ আটাইতকৈ প্ৰাসংগিক দিশটো হ’ল, এইবোৰৰ জৰিয়তে সমসাময়িক বাস্তৱৰ ঘটনাৰাজি প্ৰতিফলিত কৰিব পাৰি। সেই সময়তে মই ‘বুঢ়ী আইৰ সাধু’ৰ এটা সাধু আন এক ৰূপত, অৰ্থাৎ দৃশ্য-শ্ৰাব্য ৰূপত, নতুনকৈ কোৱাৰ (মেটা-নেৰেটিভ) সিদ্ধান্ত লৈছিলোঁ। সেয়েহে কিছুমান নাট্য কৌশলৰ সহায়ত আমি আমাৰ মূল বিষয়বস্তুসমূহ শৈলীবদ্ধভাৱে উপস্থাপন কৰিবলৈ অৰৈখিক পদ্ধতি গ্ৰহণ কৰিছোঁ।

FROM THE DIRECTOR

A couple of years ago I read a write-up, ‘Xadhukothar Xenduriya Aliyedi’ (Through the Silver Line of Folktales), by Dilip Phukan, published in the Assamese magazine *Katha*, and a novel, *Yatra: Ekhan Axampurna Upanyaxar Barata Adhyay*, by Harekrishna Deka. As I went through the write-up and the novel, I felt, quite unknowingly, that some characters of the folktales and the storyline of the novel have significance in today’s society. I felt that folktales, and the story told in the novel, serve as metaphorical representations of the day-to-day politics of the contemporary world. The most relevant aspect of such stories or folktales is that through them the events of contemporary reality can be reflected. At that time I decided to retell a folktale from *Burhi Aaiyer Xadhu* (a meta-narrative) in another format, that is, in audio-visual form. Therefore, with the help of some theatrical techniques, we have adopted a non-linear approach to present our main themes in a stylised way.

চৰিত্ৰ

বাঁৰী কোঁৱৰ
এজন ডেকা ল’ৰা
দলপতি
গাঁওখনৰ মূৰব্বী
পূজাৰী
গাঁওৰ পূজাৰী
গাঁওৰ মুনিহ-তিৰোতা

গাঁওৰ ল'ৰা-ছোৱালী
অন্ধ ব্যক্তি
গাঁওৰ বয়োবৃদ্ধ
অদ্ভুত মাছ
ৰজা
ৰাজপুৰোহিত
মন্ত্ৰীসকল
সাপ, কাউৰী, শিয়ালৰ দৰে ধূৰ্ত
সৈনিক
আৰু ৰজাৰ টেকেলা
ৰাজকুমাৰী

CHARACTERS

BAAREE KONWAR

a young lad

THE LEADER

head of the village

THE PRIEST

of the village

VILLAGERS

men and women

VILLAGE CHILDREN

A BLIND PERSON

AN AGED VILLAGER

A STRANGE FISH

THE KING

THE ROYAL PRIEST

THE MINISTERS

sly as snakes, crows and foxes

A SOLDIER

and the King's men

THE PRINCESS

ইৰিকতি মিৰিকতি

নাট্যকাৰ: মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

দৃশ্যাংশ ১ / আৰম্ভণি

মঞ্চ পোহৰ হোৱাৰ লগে লগে দেখা যায়, ল'ৰা এটা শুই আছে। সি যেন সপোনৰ ৰাজ্যখনত আছে।
জোনবাই, তৰা আদিয়ে পোহৰাই আছে। মাকে কেচুৱা নিচুকাই আছে:

লাই হালে-জালে, আবেলিৰ বতাহে ঐ
লফা হালে-জালে পাতে
আমাৰে মইনা হালিছে জালিছে
আদি দুপৰৰে ভাতে
বাঘৰ মুখৰ পৰা সাৰি আহিল বাঁৰী কোঁৱৰ
বলেৰে বুদ্ধিৰে ঐ, ঐ মোৰ বাঁৰী কোঁৱৰ
আৰম্ভ কৰিলে, জীৱনৰ দৌৰ
বাঁৰী কোঁৱৰ ঐ, বাঘৰে মুখৰে পৰা
বলেৰে বুদ্ধিৰে সাৰি আহিলে
আৰম্ভ কৰিলে দৌৰ...

মাক নাইকিয়া হৈ যায়। সকলোৱে ক'বলৈ আৰম্ভ কৰে, “বাঁৰী কোঁৱৰ, তই বাঁৰী কোঁৱৰ...” ল'ৰাটো
সাৰ পাই দেখে যে চৰাই, ফুল, পখিলা, তৰা, মেঘ, জোনবাইৰ এখন সপোন জগত। সি সেইবোৰৰ
লগত খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। সকলোৱে কয়, “তই বাঁৰী কোঁৱৰ...” খেলি থাকোঁতে থাকোঁতে সকলোৱে
কয়, “বাঁৰী কোঁৱৰ, দৌৰ...”। ল'ৰাটোৱে দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। সংগীতৰ তালে তালে অফ ভইচত
বাজি উঠিব:

অফ ভইচ: বাঁৰী কোঁৱৰ বাঘৰ মুখৰ পৰা বুদ্ধিৰে সাৰি আহি দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। আৰম্ভ হ'ল
তাৰ জীৱনৰ দৌৰ। দৌৰ... কেৱল দৌৰ... দৌৰ... আৰু দৌৰ...

লাহে লাহে মঞ্চৰ বিভিন্ন এংগোলৰ পৰা তাৰ গালৈ পোহৰ নিক্ষেপ হ'ব, বিভিন্ন ৰঙৰ পোহৰ। প্ৰতিটো
জনত সোমাই সি বিভিন্ন ধৰণে জীৱনৰ দৌৰ দেখুৱাব, ৰঙৰ লগতে সংগীতৰো পৰিৱৰ্তন ঘটাব। অফ
ভইচত আহিব:

অফ ভইচ: এনেদৰেই সি বিভিন্ন আলি-কেঁকুৰিৰে জীৱনৰ দৌৰ দৌৰি থাকিল। ঘাত-প্ৰতিঘাত আহৰণ
কৰি নিজকে কৰি তুলিলে আজিৰ সময়ত চলিব পৰাকৈ চালাক-চতুৰ।

এনেদৰে দৌৰি দৌৰি সি বননি, ঘোঁৰা চোৱাৰী সকলোকে পিছ পেলাই যায়। এটা সময়ত গৈ এঘৰ মানুহত উপস্থিত হৈ কাম বিচাৰে, ধনী মহাজনৰ ঘৰ। সকলোৱে জিবৰিচত সংলাপ কয়। সেই মানুহঘৰে তাক খৰি ফালিবলৈ লগায়। সৰু সন্তান দুটিক মাকে খোৱাবলৈ যত্ন কৰি থাকে, নাখায়। এপাকত সি সন্তানটোক খোৱাই থকা ভাতখিনি খাই দিয়াত তাক মহাজনে খেদে। সি দৌৰি থাকে।

এইবাৰ গৈ গৈ ভাষণ দি থকা নেতা এজনক লগ পায়। তেখেতৰ কাষলৈ যাওঁতে তেখেতৰ চামচাবোৰে বাধা দিব বিচাৰিছিল যদিও তেখেতে কাষলৈ আহিবলৈ দিয়ে। তেতিয়া সাৱটি ধৰাৰ চলেৰে গান্ধীটুপিটো হস্তগত কৰে। ল'ৰাজন নেতা হৈ যায় আৰু চামচাকেইটাই তাৰ লগ লয়। সি পুনৰ দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু চামচাটোক লাথ মাৰি আগুৱাই যায়। এনেদৰে দৌৰি গৈ থাকোঁতে সি ৰেডিঅ' বজাই জুৱা খেলি থকা কেইজনমানক লগ পায়। পুলিচে হুইচেল বজাই খেদাত ৰেডিঅ'টো এৰি সকলো পলায়। সি ৰেডিঅ'টোৰ সৈতে টোপোলাটো লৈ আকৌ দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এনে সময়ত দেশ বিভাজনৰ বাবে ধৰ্মা দি থকা সমদল এটাক লগ পায়। সিয়ো তাৰ অংশ হৈ সমদলত যোগ দিয়ে আৰু এটা সময়ত সমদলটোৰ পৰা এটা অংশ হস্তগত কৰি দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। এনে সময়ত সি এখন অৰণ্যত উপস্থিত হৈ শুবলৈ যত্ন কৰে। শুই থাকোঁতে গছবোৰে স্থান সলনি কৰে। ভয় খাই সি দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে; গছবোৰে তাক খেদে আৰু সি এখন নদী সাঁতুৰি পাৰ হয়।

এক অচিন জগতত উপস্থিত হয়, যেন এক হৃদ। কাষতে এজোপা চকলেটৰ গছ, পানীত বিভিন্ন বগুৰ পদুম ফুল হালি-জালি নাচি আছে। লাহে লাহে কেইগৰাকীমান পৰী আহি পানীখিনিত খেলিব ধৰে। এজনী পৰীৰ ডিঙিৰ পৰা মালা এখাৰি চিঙি পৰে (সেই মালাখাৰি নহ'লে তাই পৰীলোকলৈ যাব নোৱাৰে)। ল'ৰাটোৱে মনে মনে সেই মণিখাৰি পানীৰ পৰা বুটলি আনে। পৰীকেইজনীয়ে পানীত খেলি থাকে আৰু এটা সময়ত মণিখাৰি যে নাই, সেই পৰীগৰাকীয়ে গম পায়। বিচাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে সিহঁতে। বিচাৰি নাপায়। ল'ৰাজনে তেতিয়া মাতি পৰীকেইগৰাকীৰ লগত নিগচিয়েট কৰে আৰু চকলেটৰ গছজোপা দিলে ঘূৰাই দিব বুলি জনায়। পৰীকেইগৰাকীয়ে তাৰ কথাত মান্তি হৈ গছজোপা দিয়ে আৰু সি মণিখাৰি উভতাই দিয়ে। তাহাঁত উৰি গুছি যায়। ল'ৰাটোৱে গছজোপা লৈ দৌৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু এক নতুন ঠাইত উপস্থিত হয়হি। সেয়া যেন এক আদিম জনগোষ্ঠী।

বাঁৰী কোঁৱৰে মনে মনে এই গ্ৰামীণ সমাজখন পৰ্যবেক্ষণ কৰা দেখিবলৈ পোৱা যায়। তাৰ চকুৰে উদ্ভাসিত হৈ উঠে সমাজখন।

দৃশ্যাংশ ২ / নতুন সমাজ

আন্ধাৰ ৰাতি। নদীৰ পাৰ। এজোপা গছৰ তলত থকা আন এটা গছৰ মূঢ়াত দলপতি বহি আছে। জুই একুৰা জ্বলাই থকা দেখা যায়। জুইৰ কাষত গাঁওৰ পূজাৰীজনে পূজা কৰি থকা দেখা যায়। গাঁওৰ আন আন ব্যক্তিসকলও চাৰিওফালে বহি থাকে। পূজাৰীজনে জিবৰিচ ভাষাত পূজা কৰি যেন সকলো মুনিহ-তিবোতাক আনন্দ-স্বৰ্গীৰ্তি কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ে। দলপতিয়ে সোধে:

দলপতি: খেতি কেনে হ'ব?

পূজাৰী: দেৱতাৰ দূত আহিব, নদীৰ সিপাৰৰ পৰা। কেতিয়া, কেনেকৈ আহিব ক'ব নোৱাৰোঁ। ৰাইজৰ মংগল হ'ব, খেতি ভাল হ'ব... পিছলৈ কি হ'ব এতিয়াই ক'ব নোৱাৰোঁ... দেৱতাৰ সন্তুষ্টিৰ বাবে নৃত্য-গীতেৰে আৰাধনা কৰিব লাগিব...

পূজাৰীৰ কথা শুনি দলপতিয়ে সকলোকে আনন্দ-স্বৰ্গীৰ্তি কৰিবলৈ আহ্বান জনায় আৰু সকলোৱে নৃত্য-গীতেৰে পৰিৱেশ মুখৰিত কৰি তোলে। লাহে লাহে বৰষুণ পৰে। সকলো আনন্দত মতলীয়া হৈ পৰে। পূজাৰীয়ে কথাখিনি কৈ থাকোতে বাঁৰী কোঁৱৰক এটা জনত দেখা যায়। তাৰ মুখত কুটিল হাঁহি। লাহে লাহে পোহৰ নাইকীয়া হ'ব।

দৃশ্যাংশ ৩ / সপোনৰ বীজ ৰোপণ

দিনত গাঁওৰ নদীৰ পাৰত সৰু-সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে খেলি থকা দেখা যায়। সিহঁতে আনন্দ মনেৰে আপোন-পাহৰা হৈ খেলি থাকে। বাঁৰী কোঁৱৰে বহুত ডাঙৰ ডাঙৰ মটৰ/চকলেট সিহঁতৰ মাজত পেলাই দিয়ে। প্ৰথমতে ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে তাক বিশ্বাসত ল'ব পৰা নাছিল যদিও পৰৱৰ্তী সময়ত বিশ্বাসত লয়। সি সিহঁতৰ লগত খেলিবলৈ ধৰে আৰু শেষত আৰু তেনে সামগ্ৰী দি তাৰ কথা কাকো নক'বলৈ জনাই আঁতৰি যায়।

দৃশ্যাংশ ৪ / আনন্দোৎসৱ ১

গাঁওখনৰ সকলো মুনিহ-তিৰোতা আনন্দোৎসৱত মত্ত হৈ থকা দেখা যায় জুইকুৰাক আগুৰি লৈ। সকলো যেন দিনটো কাম কৰি আহি সকলো ভাগৰ পাহৰিবলৈকে নৃত্য-গীতত ব্যস্ত। তাৰ মাজতে দলপতিয়ে পূজাৰীৰ লগত কথা পাতে:

পূজাৰী: আগজাননি... দেৱতাৰ দূত নে কি ক'ব নোৱাৰোঁ!... কালিলৈ গাঁওৰ তিৰোতাসকলক খেতিলৈ যাবলৈ নিদিবি।

দলপতি: ঠিক আছে।

দলপতিয়ে গাঁওৰ তিৰোতাসকলক পিছদিনা খেতিলৈ যাব নালাগে বুলি পূজাৰীয়ে ক'বলৈ দিয়া বুলি সকলোকে জনায়। লগতে এগৰাকী অন্ধ ব্যক্তি আৰু গাঁওৰ বয়োবৃদ্ধ, এই দুজনকো খেতিলৈ যাব নালাগে বুলি জনায়। তাৰ পিছত সকলো পুনৰ নৃত্য-গীতত মত্ত হয়।

দৃশ্যাংশ ৫ / আইনাত নিজৰ মুখ

গাঁওখনৰ তিৰোতাসকল নদীৰ পাৰত গা-পা ধুই আনন্দ-স্মৃতি কৰি থকা দেখা যায়। বাঁৰী কোঁৱৰে মনে মনে আহি এঠাইত দুই-তিনিখনমান আইনা পেলাই থৈ যায়। তিৰোতাসকলৰ এগৰাকীমান উঠি আহি সেয়া দেখেহি। সিহঁতে জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে আইনা দেখিছে। সেয়া লৈ সিহঁতৰ কৌতূহলৰ অন্ত নাই। বিভিন্ন ধৰণৰ অভিব্যক্তি। এঠাইত অন্ধ ব্যক্তি আৰু গাঁওৰ বয়োবৃদ্ধ নিদ্ৰাত মগ্ন হৈ থকা দেখা যায়। গাঁওৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ সৈতে বাঁৰী কোঁৱৰ সোমাই আহে মনে মনে। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ হাতত ল'জেন/মৰ্টন। প্ৰথম অৱস্থাত তিৰোতাসকলো তাক দেখি চকিত হৈ পৰিব যদিও গাঁওৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ কথা শুনি তাক বিশ্বাসত ল'ব। সি পুনৰ যাদু দেখুৱাই দুই-এটা সামগ্ৰী প্ৰদান কৰি তাৰ কথা নক'বলৈ কৈ ওলাই যায় ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ সৈতে। তিৰোতাসকল সেই সামগ্ৰীবোৰ লৈ ব্যস্ত।

দৃশ্যাংশ ৬ / আনন্দোৎসৱ ২

গাঁওখনৰ সকলো মুনিহ-তিৰোতা আনন্দোৎসৱত মগ্ন হৈ থকা দেখা যায় জুইকুৰাক আগুৰি লৈ। সকলো যেন দিনটো কাম কৰি আহি সকলো ভাগৰ পাহৰিবলৈকে নৃত্য-গীতত ব্যস্ত। তাৰ মাজতে তিৰোতাসকল অলপ আওকণীয়া হৈ থকা দেখা যায়। দলপতিসহিতে সকলো পুৰুষে প্ৰশ্ন কৰে, কিন্তু সদুত্তৰ নাপায়। দলপতিয়ে পূজাৰীৰ লগত কথা পাতে:

পূজাৰী: গাঁওৰ দেৱতাৰ দূত আহিব পাৰে! নিজে লক্ষ্য কৰ।

সকলো নৃত্য-গীতত মগ্ন হয়।

দৃশ্যাংশ ৭ / দেৱতাৰ দূতৰ আগমন!

দলপতিয়ে মনে মনে নদীখনৰ পাৰত এঠাইত লুকাই থাকে। গাঁওৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ আহি খেলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। বাঁৰী কোঁৱৰেও সোমাই আহি সিহঁতৰ সৈতে খেলিবলৈ ধৰে। লাহে লাহে গাঁওৰ তিৰোতাসকলো আহি উপস্থিত হয়হি। বাঁৰী কোঁৱৰে সকলোকে যাদু খেল দেখুৱাবলৈ আৰম্ভ কৰে। এটা জ'নত দলপতি আৰু পূজাৰীক দেখা যায়। দুয়ো বাঁৰী কোঁৱৰৰ বিষয়ে কথা পাতে। পূজাৰীয়ে সিয়েই দেৱতাৰ দূত হ'ব পাৰে বুলি কোৱাত দুয়ো তাত গৈ উপস্থিত হয়গৈ। দলপতিক দেখি সকলো আচৰিত হয় আৰু দলপতিয়ে বাঁৰী কোঁৱৰৰ পৰিচয় বিচাৰে। বাঁৰী কোঁৱৰে নিজৰ পৰিচয় প্ৰদান কৰে। সি দলপতিক তেওঁলোকৰ লগত থকাৰ অনুমতি বিচাৰে। দলপতিয়ে পূজাৰীৰ অনুমতি সাপেক্ষে তেওঁক তাতে থকাত সন্মতি প্ৰদান কৰে।

দৃশ্য্যংশ ৮ / নতুন দিগন্তৰ আৰম্ভণি!

ৰাতি গাঁওখনৰ সকলো মুনিহ-তিবোতা জুইকুৰাক কেন্দ্ৰত লৈ নৃত্য-গীত কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

দলপতিয়ে পূজাৰীৰ সৈতে বাঁৰী কোঁৱৰক লৈ আহি সকলোৰে সৈতে চিনাকি কৰি দিয়ে।

দলপতি: আমাক নতুন ধৰণে জীৱন নিৰ্বাহ কৰিবলৈ শিকাবি। আমাৰ মাজৰে এজন হৈ থাকিবি। আমি তোকে দেৱতাৰ দৰে পূজিম।

সকলোৱে হৰ্ষধ্বনি দিয়ে আৰু আনন্দ মনেৰে নৃত্য-গীতত মত্ত হয়।

দৃশ্য্যংশ ৯ / নতুনৰ গতি খেদি

গাঁওৰ বিভিন্ন দিশত অহা পৰিৱৰ্তন আদিৰ কিছু মণ্টাজ দৃশ্য্যিত হ'ব। সকলোৱে আনন্দ মনেৰে বাঁৰী কোঁৱৰক লৈ পৰিৱৰ্তন সাধনত ব্যস্ত। তাৰ মাজতে দলপতিয়ে সকলোৰে সৈতে কথা পাতি তাক দুটা শিঙা প্ৰদান কৰি ক'ব:

দলপতি: এইটো বজালে আমি সকলোৱে আনন্দ মনেৰে খেলি থাকিম। আৰু এইটো বজালে তোৰ কিবা বিপদ হৈছে বুলি বুজিম। আমি সকলোৱে তোৰ বিপদ নাশিবলৈ চেষ্টা কৰিম।

সকলোৱে আনন্দ মনেৰে নৃত্য-গীত কৰি কৰি গাঁওৰ খেতি ভাল হোৱা, থকা-মেলাত অহা পৰিৱৰ্তন আদিৰ দৃশ্য চিত্ৰিত কৰিব।

দৃশ্য্যংশ ১০ / ৰং শিঙা, খং শিঙা

বাঁৰী কোঁৱৰে নদীৰ পাৰত বহি সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ লগত খেলি থাকিব। মাজতে সি ৰং শিঙা আৰু খং শিঙা দুটা উলিয়াই চাব। সঁচাকৈ কাম কৰেনে নাই পৰীক্ষা কৰিবলৈ মন কৰিব। সি খং শিঙাটো বজাই দিব। গাঁওৰ সকলো ৰাইজ মাউখে উটাৰ দৰে তাৰ কিবা বিপদ হৈছে বুলি ভাবি সহায়ৰ বাবে সোমাই আহি কি হৈছে সুধিব। সি ভুলতে সেইটো বজালে বুলি কৈ ৰং শিঙাত ফুঁ দিব। সকলোৱে আনন্দ মনেৰে নৃত্য-গীত কৰি কামত লাগিব। তাৰ মুখত ত্ৰুৰ হাঁহি এটা বিৰিঙিব। সি নদীলৈ গা ধুবলৈ যাব। তাৰ মূৰত থকা অদ্ভুত ধৰণৰ চুলি এডাল নদীৰ পৰা উঠি আহোঁতে পানীত পৰিব। এটা অদ্ভুত ধৰণৰ মাছে আহি সেই চুলিডাল গিলি পেলাব সি ক'ব নোৱৰাকৈয়ে। সংগীত সলনি হ'ব।

দৃশ্যাংশ ১১ / ৰাজচৰা

ৰাজচৰাৰ দৃশ্য। ৰজা, মন্ত্ৰীসহিতে ৰাজপুৰোহিত। তাৰ মাজতে ৰাজসভাৰ সকলো যে ভোগ-লালসাৰে মত্ত তেনে এক চিত্ৰ ফুটাই তুলিব লাগিব। মন্ত্ৰীসকলৰ চৰিত্ৰবোৰ দেখাত সাপ, কাউৰী, শিয়াল আদিৰ দৰে ধূৰ্ত। এনেতে এজন সৈনিক সোমাই আহিব বাঁৰী কোঁৱৰৰ মূৰৰ পৰা সৰি পৰা চুলিডাল লৈ।

ৰজা: এইটো কি ?

সৈনিক: আজি দি যোৱা অদ্ভুত মাছটোৰ পেটৰ পৰা ওলাইছে, মহাৰাজ। এইডাল চুলি দেখি ৰাজকুমাৰীয়ে এই চুলিডালৰ গৰাকীক মনৰ মানুহ কৰিম বুলি ঠেঁহ ধৰি ৰোহ ঘৰত সোমাইছে।

ৰজা: কি ? (সকলোলৈকে দৃষ্টি দিয়ে, ৰাজপুৰোহিতে কিবা এটা ভাবি চুলিডাল তাতে থৈ সৈনিকজনক ওলাই যাবলৈ দিয়ে)

ৰাজপুৰোহিতে কিবা গণনা কৰিবলৈ ধৰে। ৰজা-মন্ত্ৰীসহিতে সকলোকে কিবা-কিবি বুজায়। শেষত ক'ব:

ৰাজপুৰোহিত: দেশৰ উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত থকা জনসমষ্টিসমূহৰ মাজত এজন নতুন নেতাৰ সৃষ্টি হৈছে। তাক এতিয়াই মৰিমূৰ কৰিব লাগিব। কিন্তু সেয়া বল প্ৰয়োগেৰে নহয়, বুদ্ধিৰেহে।

ৰাজপুৰোহিতে মন্ত্ৰণা দিয়ে। সকলোৱে কাণপাতি শুনে আৰু শেষত মন্ত্ৰীয়ে কয়:

মন্ত্ৰী: আপোনাৰ আদেশ শিৰোধাৰ্য, মহাৰাজ। ৰাজপুৰোহিতৰ গণনামতে লাভ কৰা সময়, আজি আগ বাতিয়েই এওঁলোক দুয়ো তাক বিচাৰি গমন কৰিব।

ৰজা আৰু ৰাজপুৰোহিতে হয়ভৰ দিয়ে।

দৃশ্যাংশ ১২ / বাঁৰী কোঁৱৰৰ সন্ধানত

অন্ধকাৰ নিশা। চাৰিওফালে হেজাৰ হেজাৰ জোনাকী পৰুৱা উৰি আছে, মাজে মাজে ধনগুলৈৰ জুই। তাৰ মাজতে দুই মন্ত্ৰী (কাউৰী আৰু শিয়াল)ৰ যাত্ৰা বাঁৰী কোঁৱৰৰ সন্ধানত।

দৃশ্যাংশ ১৩ / বিচাৰি পালে কোঁৱৰক

বাঁৰী কোঁৱৰে নদীৰ পাৰত বহি সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবোৰৰ লগত খেলি থাকিব। লগত ৰং শিঙা আৰু খং শিঙা দুটা। ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে শিঙা দুটা বজাবলৈ বিচৰাত সি সকলো কৈ নবজাবলৈ ক'ব। সেয়া মনে মনে ৰজাৰ মন্ত্ৰী দুজনে শুনি সেয়া কেনেকৈ হাত কৰিব পাৰি তাৰ উপায় ভাবিব। লাহে লাহে লাইটৰ দ্বাৰা সময় পৰিৱৰ্তন দেখুওৱা যাব। দুই মন্ত্ৰীয়ে বৰশীত টোপ দিয়াৰ দৰে কৰি কোঁৱৰক নচুৱাই নচুৱাই থাকোতে মনে মনে এজনে খং শিঙাটো চুৰ কৰিব। পিছত বাঁৰী কোঁৱৰে গম পাব যে তাৰ খং শিঙাটো

নাই। সি এখন্তেক ভাবি বৰশীৰ পৰা লাভ কৰা টোপটো চাই সেয়া পাহৰি আনন্দ মনেৰে বং শিঙা বজাব। সংগীতত গাঁওবাসী আনন্দত মতলীয়া হোৱাৰ সংকেত।

দৃশ্যাংশ ১৪ / ৰাজসভাত মন্ত্ৰণা

ৰাজসভাত ৰজা-মন্ত্ৰীসহিতে সকলোৱে আনন্দ-স্বৰ্গীৰ্তিত মত্ত হৈ থকা দেখা যায়। এনেতে খং শিঙা চুৰ কৰি নিয়া মন্ত্ৰী দুজন সোমাই আহি সকলো কথা বিৱৰি কয়হি। ৰজাই ৰাজপুৰোহিতৰ সৈতে মন্ত্ৰণা কৰি কি কৰা উচিত সোধে। ৰাজপুৰোহিতে কয়:

ৰাজপুৰোহিত: সন্ধিৰ বাঁহ বুদ্ধিৰে কাটিব লাগে। তাক ধৰোৱাই আনক, কিন্তু পাৰিলে ৰাজকুমাৰীক তালৈ দি তাকো আপোনাৰ সংগী কৰি লওক।

ৰাজপুৰোহিতৰ কথা শুনি ৰজাই সেয়ে কৰাৰ নিৰ্দেশ দিয়ে।

দৃশ্যাংশ ১৫ / বন্দী হ'ল বাঁৰী কোঁৱৰ

বাঁৰী কোঁৱৰে নদীৰ পাৰত গা ধুই উঠি বং শিঙা বজাই থাকোতে ৰজাৰ টেকেলাই আহি তাক বন্দী কৰেহি। সি কি কৰিব একো ঠিক কৰিব নোৱাৰি গাৰ কাপোৰকে ফালি-ফালি বাটত পেলাই থৈ যায়।

দৃশ্যাংশ ১৬ / দ্য বাটাৰফ্লাই এফেক্ট

সন্ধিয়া গাঁওৰ ৰাইজ কামৰ পৰা আহি গছৰ তলত আনন্দ-স্বৰ্গীৰ্তি কৰিবলৈ আহি বিচাৰ-খোচৰ কৰি গম পালে যে সিহঁতৰ দেৱতা (বাঁৰী কোঁৱৰ) নাই। ক'ত গ'ল কি হ'ল সেয়া বিচাৰি সি ফালি থৈ যোৱা কাপোৰ দেখি সকলোৱে তাৰ কিবা বিপদ হৈছে বুলি বুজিব পাৰি বিচাৰি যাবলৈ ওলাল। সকলোৱে হাতত জোৰ লৈ এক ছন্দত তেওঁক বিচাৰি যায়।

দৃশ্যাংশ ১৭ / ৰাজচৰাত পুনৰ মন্ত্ৰণা

ৰাজসভাত ৰজা-মন্ত্ৰীসহিতে সকলোৱে বাঁৰী কোঁৱৰক কি কৰা যায় সেই বিষয়ে মন্ত্ৰণা কৰি থাকে। বাহিৰত এক মিচিলৰ শব্দ, হুলস্থূল শুনা যায়। সকলোৱে কি হৈছে এনে বিমূঢ় হৈ থাকোতেই এজন সৈনিক সোমাই আহি কয়:

সৈনিক: মহাৰাজ, হাজাৰ হাজাৰ মুনিহ-তিৰোতাই ৰাজপ্ৰাসাদ ঘেৰি ধৰিছে। বাঁৰী কোঁৱৰক বিচাৰি আহিছে।

ৰজাই তাৰ কথা শুনি তাক যাবলৈ দি মন্ত্ৰী-ৰাজপুৰোহিতৰ সৈতে চকুৰ ইংগিতেৰে কথা পাতে। মন্ত্ৰী ওলাই গৈ বাঁৰী কোঁৱৰক লৈ আনে। ৰজাই কিবা-কিবি প্ৰশ্ন কৰে। শেষত কয়:

ৰজা: তুমি যদি এই জনসমুদ্ৰক মনাব পাৰা, মই তোমালৈ মোৰ জীয়ৰীক বিয়া দি যুৱৰাজ পাতিম। আৰু যদি নোৱৰা...

ৰজাৰ কথা শুনি বাঁৰী কোঁৱৰ মান্তি হয় আৰু বাহিৰলৈ ওলাই যায়। সকলো উৎকণ্ঠিত হৈ থাকে। অফ ভইচত শুনা যায় বাঁৰী কোঁৱৰৰ মুখেৰে:

বাঁৰী কোঁৱৰ: (অফ ভইচত) মই ঠিকেই আছোঁ। তোমালোক নিজৰ নিজৰ ঠাইলৈ উভতি গৈ কামত ধৰাগৈ। তোমালোকৰ ভালৰ বাবেই মই আজিৰ পৰা ইয়াতে থাকিম। চিন্তা নকৰিবা, মই তোমালোকক চাম, ভাল দিন আহিব।

লাহে লাহে বাহিৰৰ গুণ্ণোল শাম কাটে। বাঁৰী কোঁৱৰ সোমাই আহে বীৰ দৰ্পে। সকলোৰে মুখত আনন্দৰ ৰেঙণি।

দৃশ্যাংশ ১৮ / সামৰণি

তিনিটা জনত পোহৰ পৰিব। ৰাজসভাত ৰজা-মন্ত্ৰীসহিতে সকলোৰে আনন্দ-স্বৰ্গীৰ্তি কৰি থকা দেখা যায়।

আন এটা জনত বাঁৰী কোঁৱৰ ৰাজকুমাৰীৰ সৈতে প্ৰেমালাপত ব্যস্ত, ভোগ-বিলাসত মত্ত।

আন এটা জনত গাঁওৰ ৰাইজ পুনৰ নিজৰ কষ্টকৰ জীৱন নিৰ্বাহত ব্যস্ত। তেওঁলোকৰ ভাব, কেতিয়া ভাল দিন আহিব?

সংগীত। লাইট ফেড আউট।

*** **

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ডিচেম্বৰ ২০১৫।

A scene from the premiere, December 2015.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

Irikoti Mirikoti

The Butterfly Effect

A meta-narrative of a folk tale

by Mrinal Jyoti Goswami

1 THE BEGINNING

As the stage lights come up, a boy is seen asleep. He seems to be in the kingdom of dreams, lit by the moon and the stars. A mother is lulling her baby to sleep:

*The lai leaves sway in the evening breeze, oh,
The lofa leaves sway too;
Our little myna sways and swings
After the midday feed.
From the tiger's jaws slipped Baaree Konwar,
By strength and by wit, oh, my Baaree Konwar,
And so began the race of his life.
Baaree Konwar, oh, from the tiger's jaws
By strength and by wit he slipped away,
And so began his race...*

The mother vanishes. Everyone begins to say, "Baaree Konwar, you are Baaree Konwar..." The boy wakes and finds himself in a dream world of birds, flowers, butterflies, stars, clouds and the moon. He begins to play with them. Everyone says, "You are Baaree Konwar..." As they play, everyone says, "Baaree Konwar, run..." The boy begins to run. In time with the music, a voice-over rings out:

VOICE-OVER *Baaree Konwar escaped from the tiger's jaws by his wits and began to run. And so began the race of his life. Running... only running... running... and running...*

Slowly light falls on him from different angles of the stage, light of many colours. Entering each zone, he shows the race of life in a different way; with the colours, the music changes too. The voice-over comes in:

VOICE-OVER And so he kept running the race of life, down many lanes and around many bends. Taking blow after blow, he made himself smart and cunning enough to get by in today's world.

Running on and on, he leaves the woods, the horsemen and everything else behind. At last he comes to a household and asks for work: it is the house of a rich moneylender. Everyone speaks in gibberish. The household sets him to split firewood. A mother is trying to feed her two small children, but they will not eat. At one point he eats up the rice she is feeding one of them, and the moneylender chases him away. He keeps running.

This time, on his way, he meets a leader making a speech. As he goes up to him, the leader's henchmen try to stop him, but the leader lets him come close. Then, pretending to embrace him, the boy snatches his Gandhi cap. The boy becomes the leader, and the henchmen fall in behind him. He starts running again, kicks one of the henchmen and moves on. Running on, he comes upon a few men gambling with a radio playing. The police blow their whistles and chase them, and they all run away, leaving the radio behind. He picks up the radio and the bundle and starts running again. Next he meets a procession on a dharna, demanding the division of the land. He joins the procession as one of them, and at one point makes off with a part of it and starts running. Then he reaches a forest and tries to sleep. While he sleeps, the trees change places. Frightened, he starts running; the trees chase him, and he swims across a river.

He arrives in a strange world, something like a lake. Beside it stands a chocolate tree, and lotuses of many colours sway and dance on the water. Slowly a few fairies come and begin to play in the water. A necklace snaps from one fairy's neck (without it she cannot go back to fairyland). The boy quietly picks the necklace out of the water. The fairies play on, and at one point the fairy finds that her necklace is gone. They begin to search, but cannot find it. The boy then calls the fairies and bargains with them: he will give the necklace back if they give him the chocolate tree. The fairies agree and give him the tree, and he returns the necklace. They fly away. Taking the tree, the boy starts running and arrives at a new place. It seems to be the home of a primeval tribe.

Baaree Konwar is seen quietly watching this rural society. Through his eyes the society comes to light.

2

A NEW SOCIETY

A dark night. The bank of a river. Under a tree, the Leader sits on the stump of another tree. A fire is burning. Beside the fire the village Priest is seen performing worship. The other villagers sit all around. Worshipping in gibberish, the Priest seems to bid all the men and women to rejoice. The Leader asks:

LEADER How will the crops be?

PRIEST A messenger of God will come, from across the river. When, or how, he will come I cannot say. The people will prosper, the crops will be good... what will happen after that I cannot say just now... To please God we must worship with song and dance...

Hearing the Priest, the Leader calls on everyone to make merry, and the whole place rings with song and dance. Slowly rain begins to fall. Everyone is carried away with joy. While the Priest is speaking, Baaree Konwar is seen in one zone. A cunning smile on his face. Slowly the light fades away.

3

PLANTING THE SEED OF DREAMS

Daytime. On the riverbank of the village, small children are seen playing. They play happily, lost in their own world. Baaree Konwar scatters lots of big Morton toffees and chocolates among them. At first the children cannot bring themselves to trust him, but in time they do. He starts playing with them, and at the end, giving them more such things, he tells them not to tell anyone about him and slips away.

FESTIVAL OF JOY 1

All the men and women of the village are seen lost in a festival of joy around the fire. It is as if, back from a whole day's work, they sing and dance just to forget all their weariness. In the midst of it the Leader talks with the Priest:

PRIEST A forewarning... a messenger of God, or something, I cannot say!...
Tomorrow, don't let the village women go to the fields.

LEADER Very well.

The Leader tells everyone that the Priest has asked him to say the village women need not go to the fields the next day. He adds that two others, a blind person and an aged villager, need not go to the fields either. Then everyone is lost in song and dance again.

5

THEIR OWN FACES IN THE MIRROR

The village women are seen at the riverbank, bathing and making merry. Baaree Konwar comes quietly, leaves two or three mirrors in one spot and goes away. One of the women gets up, comes over and sees them. They are seeing a mirror for the first time in their lives. There is no end to their curiosity. All kinds of expressions. In one place the blind person and the aged villager are seen fast asleep. Baaree Konwar slips in quietly with the village children. The children have sweets and toffees in their hands. At first the women are startled to see him, but on hearing what the children say they come to trust him. Once again he shows some magic, gives them one or two things, tells them not to speak of him and leaves with the children. The women are busy with their new things.

FESTIVAL OF JOY 2

All the men and women of the village are seen lost in a festival of joy around the fire. It is as if, back from a whole day's work, they sing and dance just to forget all their weariness. In the midst of it the women are seen to be a little indifferent. All the men, the Leader among them, question them but get no proper answer. The Leader talks with the Priest:

PRIEST The messenger of the village God may come! Keep watch yourself.

Everyone is lost in song and dance.

7

THE MESSENGER OF GOD ARRIVES!

The Leader quietly hides at a spot on the riverbank. The village children come and start to play. Baaree Konwar too slips in and begins to play with them. Gradually the village women arrive as well. Baaree Konwar begins to show everyone magic

tricks. In one zone the Leader and the Priest are seen. The two talk about Baaree Konwar. When the Priest says that he may be the messenger of God, the two of them go over to the group. Seeing the Leader, everyone is surprised, and the Leader asks Baaree Konwar who he is. Baaree Konwar introduces himself. He asks the Leader for permission to stay with them. With the Priest's approval, the Leader agrees to let him stay there.

8

A NEW HORIZON BEGINS!

At night all the men and women of the village begin to sing and dance around the fire. The Leader, with the Priest, brings Baaree Konwar and introduces him to everyone.

LEADER Teach us new ways to live. Stay here as one of us. We will worship you like a god.

Everyone cheers and, with joyful hearts, gives themselves up to song and dance.

9

CHASING THE NEW

A montage shows the changes coming to every side of village life. With joyful hearts, everyone is busy bringing about change with Baaree Konwar. In the middle of this the Leader, after talking it over with everyone, gives him two horn pipes and says:

LEADER If you blow this one, we will all play and make merry. And if you blow this one, we will know you are in some danger. All of us will try to drive your danger away.

Singing and dancing joyfully, everyone shows the village crops thriving and the changes coming to the way they live.

10

RONG HINGA, KHONG HINGA

Baaree Konwar sits on the riverbank, playing with the little children. In the middle of it he takes out the two horn pipes, the Rong Hinga, the horn pipe of joy, and the

Khong Hinga, the horn pipe of anger, and looks at them. He makes up his mind to test whether they really work. He blows the horn pipe of anger. Thinking he is in some danger, all the villagers come rushing in together to help him and ask what has happened. He says he blew it by mistake and blows the horn pipe of joy. Everyone sings and dances happily and goes back to work. A cruel smile spreads across his face. He goes to the river to bathe. As he comes up out of the river, a strange-looking strand of hair falls from his head into the water. A strange fish comes and swallows that strand of hair before he knows it. The music changes.

11

THE ROYAL COURT

A scene in the royal court. The King, with his Ministers and the Royal Priest. Out of all this must emerge a picture of the whole court drunk on pleasure and greed. The Ministers, as characters, look as sly as snakes, crows and foxes. Just then a Soldier enters with the strand of hair that fell from Baaree Konwar's head.

KING What is this?

SOLDIER It came out of the belly of the strange fish that was brought in today, Your Majesty. On seeing this strand of hair, the Princess has stubbornly vowed to make its owner the man of her heart, and has shut herself away in the sulking room.

KING What? (He looks round at everyone. The Royal Priest, struck by a thought, has the hair left there and lets the Soldier go.)

The Royal Priest begins some kind of reckoning. He explains something or other to everyone, the King and the Ministers included. At last he says:

ROYAL PRIEST Among the peoples who live in the north-eastern region of the country, a new leader has arisen. He must be wiped out right now. But not by force: by cunning.

The Royal Priest gives his counsel. Everyone listens closely, and at last a Minister says:

MINISTER Your command is on my head, Your Majesty. At the hour found by the Royal Priest's reckoning, early this very night, these two will set out in search of him.

The King and the Royal Priest nod in agreement.

12 IN SEARCH OF BAAREE KONWAR

A dark night. All around, thousands upon thousands of fireflies are flying, and now and then there is the glow of dhonguloi fire. Through it all, two Ministers (the Crow and the Fox) journey in search of Baaree Konwar.

13 THEY FIND THE KONWAR

Baaree Konwar sits on the riverbank, playing with the little children. He has the two horn pipes, the horn pipe of joy and the horn pipe of anger, with him. When the children want to blow the two horns, he tells them all about them and asks them not to blow them. The King's two Ministers secretly overhear this and think of a way to get hold of them. Gradually the passing of time is shown through the lights. Like anglers dangling bait on a hook, the two Ministers keep the Konwar dancing to their tune, and meanwhile one of them quietly steals the horn pipe of anger. Later Baaree Konwar discovers that his horn pipe of anger is missing. He thinks for a moment, then looks at the bait he has won from the hook, forgets all about it and joyfully blows the horn pipe of joy. The music signals the villagers being carried away with joy.

14 COUNSEL IN THE ROYAL COURT

In the royal court the King, the Ministers and all the rest are seen lost in revelry. Just then the two Ministers who stole the horn pipe of anger come in and tell the whole story. The King consults the Royal Priest and asks what should be done. The Royal Priest says:

ROYAL PRIEST *A bamboo caught in a cleft must be cut with cunning. Have him seized and brought here, but if you can, give him the Princess and make him one of your own as well.*

Hearing the Royal Priest, the King orders that this be done.

15

BAAREE KONWAR IS CAPTURED

Baaree Konwar has bathed in the river and come out, and he is blowing the horn pipe of joy when the King's men arrive and take him captive. Not knowing what to do, he tears the very clothes he is wearing into strips and leaves them along the way.

16 THE BUTTERFLY EFFECT

In the evening the villagers come back from work and gather under the tree to make merry, and after searching about they discover that their God (Baaree Konwar) is not there. Searching for where he has gone and what has happened, they find the strips of cloth he tore and left behind, understand that he is in some danger and set out to look for him. Everyone takes a burning torch in hand, and moving to a single rhythm, they go in search of him.

17 COUNSEL AGAIN IN THE ROYAL COURT

In the royal court the King, the Ministers and all the others are deliberating over what to do with Baaree Konwar. Outside, the sound of a procession, an uproar, is heard. While everyone stands bewildered, wondering what is going on, a Soldier enters and says:

SOLDIER Your Majesty, thousands upon thousands of men and women have surrounded the royal palace. They have come looking for Baaree Konwar.

Hearing him, the King sends him away and confers with the Ministers and the Royal Priest through glances. A Minister goes out and brings Baaree Konwar in. The King asks him this and that. At last he says:

KING If you can win over this sea of people, I will give you my daughter in marriage and make you crown prince. And if you cannot...

Hearing the King, Baaree Konwar agrees and goes outside. Everyone waits anxiously. Baaree Konwar's voice is heard offstage:

BAAREE KONWAR (*offstage*) I am all right. Go back, each of you, to your own places and get on with your work. For your own good I will stay here from today. Don't worry, I will look after you. Good days will come.

Slowly the commotion outside dies down. Baaree Konwar comes back in with a hero's swagger. Every face glows with joy.

18 CLOSING

Light falls on three zones. In the royal court the King, the Ministers and all the rest are seen making merry.

In another zone Baaree Konwar is busy courting the Princess, lost in luxury and pleasure.

In another zone the villagers are busy once more with their hard lives. On their minds: when will the good days come?

Music. Lights fade out.

THE END

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ডিচেম্বৰ ২০১৫।

A scene from the premiere, December 2015.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ডিচেম্বৰ ২০১৫।

A scene from the premiere, December 2015.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

ৰাজচৰা।

The royal court.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ডিচেম্বৰ ২০১৫।

A scene from the premiere, December 2015.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

বাটত লগ পোৱা এটা পৰিয়াল।

A family on the road.

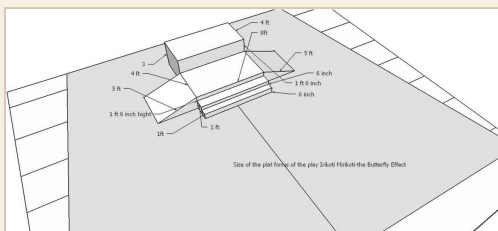
PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

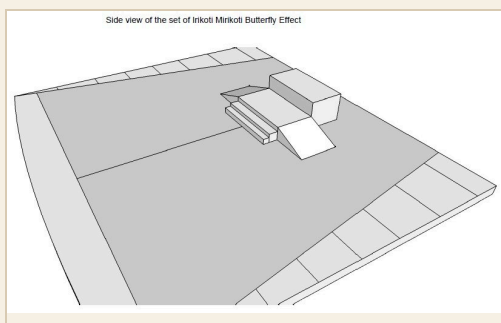
প্রথম মঞ্চায়নৰ কেইটামান দৃশ্য, ডিচেম্বৰ ২০১৫।
Scenes from the premiere, December 2015.
 PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

Diagram illustrating the Set ground plan and size for the butterfly effect. The plan shows a central rectangular area with a width of 8 ft and a height of 4 ft. This central area is flanked by two rectangular areas, each with a width of 5 ft and a height of 2 ft. The total width of the central area is 8 ft. The total height of the central area is 4 ft. The total width of the flanked areas is 18 ft (8 ft + 5 ft + 5 ft). The total height of the flanked areas is 6 ft (4 ft + 2 ft + 2 ft). The diagram is labeled "Set ground plan and size" and "butterfly effect".

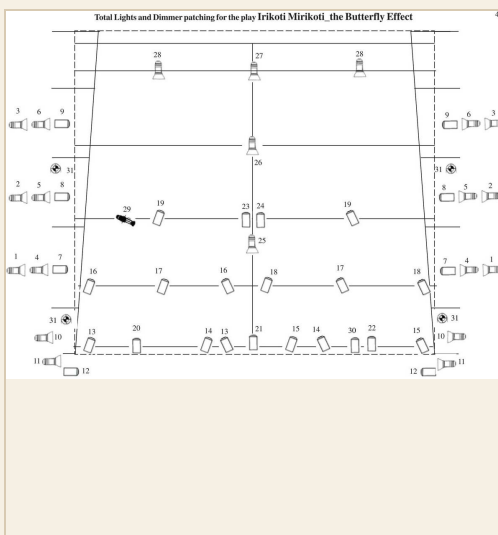
মঞ্চের নক্সা।

মঞ্চের নক্সা।

মঞ্চৰ কাষৰ দৃশ্য।

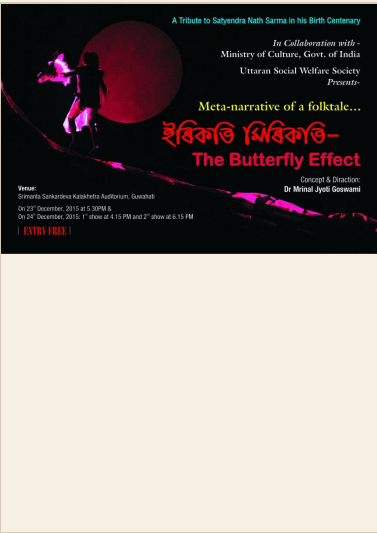

পোহৰৰ নক্সা।

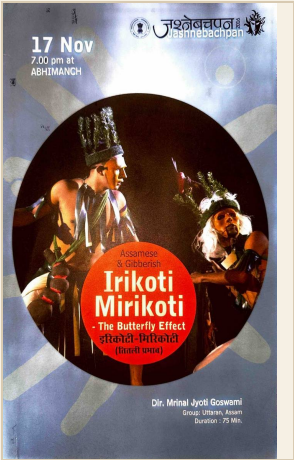
DRAWINGS, POSTERS AND BROCHURES

Drawing by Dr Pallavi Gogoi for the play's first brochure.
নাটকখনৰ লিফলেটত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ড° পল্লৱী গগৈয়ে অংকন কৰা ছবি।

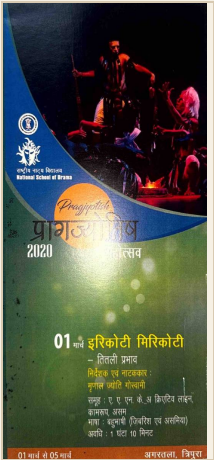
Poster for the premiere, December 2015.
প্রথম মঞ্চায়নৰ পোষ্টাৰ।

Jashnebachpan, New Delhi, 17 November 2016.
জচনে বচপন, ২০১৬।

Jashnebachpan, Agartala, March 2017.
জচনে বচপন, আগৰতলা, ২০১৭।

Pragjyotish Mahotsav, 2020.
প্রাগজ্যোতিষ মহোৎসৱ, ২০২০।

In the press

সংবাদ মাধ্যমত

“The production is visually stunning, the music score is haunting and the acting style is highly stylised.”

DIWAN SINGH BAJELI, “CELEBRATING CHILDHOOD”, THE HINDU, 25 NOVEMBER 2016 (JASHN-E-BACHPAN)

“As a visual treat to the eyes the light design of the play was appreciable.”

SUBHRAJIT ROY, “FOLK TALE WITH A DIFFERENCE”, G PLUS, 26 DECEMBER 2015 – 1 JANUARY 2016

G Plus, Guwahati, December 2015.
জি প্লাছ, ডিসেম্বর ২০১৫।

The Hindu, 25 November 2016.
দ্য হিন্দু, ২০১৬।

The full G Plus page.

কলাক্ষেত্র সতোদ্রনাথ শৰ্মাৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি অনুষ্ঠান

মহানগৰ বুধাৰ, ২০ ডিচেম্বৰ : অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ভাৰতীয় প্রেক্ষাপটত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল বঙ্গবন্ধু এলন একাডেমী সাক্ষৰ, অসমীয়া নাট্য পাবিতা, উপন্যাস, বালাদী সাহিত্য আদিৰ ইতিহাস প্ৰণেতা, শব্দবলৈৰ অসমীয়া অৰূপ পৰিকল্পনা, আটল তথা আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ সাক্ষৰক, সম্পাদক আৰু আয়োজক সত্যোদ্রনাথ শৰ্মাৰ জন্ম শতবৰ্ষ সন্মুখ অসমতে উদযাপন কৰি থকা হৈছে। “অসমৰ সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যক্ষেত্ৰৰ শ্ৰেষ্ঠতম আত্মীয় বান্ধৱ কৰি যোৱা এইজন মহান অসমীয়েলৈ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰি উত্তৰণ হুটিবলৈ বেলগেয়াৰ হুচাইটিয়ে ২৩ ডিচেম্বৰত সন্ধ্যা ৫-৫০

বজাত আৰু ২৪ ডিচেম্বৰ বিয়লি ৪-১৫ আৰু সন্ধ্যা ৬-১৫ বজাত এখন নাট মঞ্চস্থ কৰিব। ভাৰত চৰকাৰৰ সাংস্কৃতিক মন্ত্ৰালয়ৰ আৰ্থিক সহযোগত শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰৰ প্ৰেক্ষাগৃহত মঞ্চস্থ কৰিবলগীয়া নাটখনৰ নাম ‘ই বিবিকি নিৰিকতি’। নাটখনৰ প্ৰযোজনা আৰু নিৰ্বাহিত ভাষাত বঙ্গবন্ধু হুচাইটিয়া এই নাটখনৰ কৰাৰাৰ লক্ষ্যমণ্ডল বৈজ্ঞানিক ‘সুখী আইৰ সাধু’ত থকা ‘বায় আৰু বৈজ্ঞানিক’ সাধুটোত অন্তৰ্ভুক্ত ‘বৈজ্ঞানিক বাই শিঙা বাই বোনা’ অংশটো নতুনকৈ দৃশ্য-শব্দ মাধ্যমেৰে উপস্থাপন কৰিব বিচাৰিছে নাট্যকাৰ-পৰিচালক ড° মৃণাল জ্যোতি পোষামণী।

Dainik Janambhumi, 21 December 2015.
দৈনিক জনমভূমি, ২১ ডিচেম্বৰ ২০১৫।

Let's adopt scientific techniques for agriculture in a new direction

Let's adopt scientific techniques for agriculture in a new direction. This is the theme of the 'Agriculture in a New Direction' event, which is being held in Guwahati on December 21, 2015. The event is organized by the Assam Agricultural University and the Assam State University. It aims to promote the use of scientific techniques in agriculture and to encourage farmers to adopt modern farming practices. The event will feature a series of lectures, demonstrations, and discussions on various topics related to agriculture, including soil science, plant breeding, and pest management. It is expected to attract a large number of farmers and agricultural scientists from across the state.

The Assam Tribune, 23 December 2015.
দ্য আসাম ট্ৰিবিউন, ২০১৫।

Performance history

মঞ্চায়নৰ খতিয়ান

23-24 Dec 2015

Premiere, four shows (23 Dec, 5.30 pm; 24 Dec, 4.15 and 6.15 pm). Uttaran Social Welfare Society with the Ministry of Culture, Government of India; a tribute to Satyendra Nath Sarma on his birth centenary

Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Srimanta Sankaradeva Kalakshetra, Guwahati

3 Aug 2016

Natasurya Phani Sarma Nat Samaroh, the 21st annual festival (Uttaran Social Welfare Society and AANK_A Creative Line)

Rabindra Bhawan, Guwahati

17 Nov 2016

Jashn-e-Bachpan 2016, International Theatre Festival for Children, National School of Drama

Abhimanch, New Delhi

18 Mar 2017

Jashn-e-Bachpan 2017, National Theatre Festival for Children, National School of Drama

Rabindra Sata Barshiki Bhawan, Agartala, Tripura

1 Mar 2020

Pragjyotish Mahotsav 2020, National School of Drama (AANK_A Creative Line)

Agartala, Tripura

WATCH

The performance on YouTube: youtube.com/watch?v=IfCz1jTgbSE

THE PRODUCTION

The company

কলা-কুশলী

ON STAGE

Arpana Kathar, Ashramika Saikia, Bijit Kr. Das, Bulky Kalita, Debajit Deka, Dejen Das, Diganta Bhuyan, Gokul Mipun, Jiten Chutia, Manisha Ragini Borah, Montu Gogoi, Oinau Jengrai, Preety Phangcho, Roshmi Rekha Saikia, Ripam Bharadwaj, Sunita Boro, Sneha Dutta, Upasana Bhuyan

BASED ON

Bagh Aaru Kekura (The Tiger and the Crab) from *Burhi Aaiyer Xadhu*

MUSIC DESIGN AND ARRANGEMENT

Probin Kumar Saikia, Roshmi Rekha Saikia

BACKGROUND SCORE

Manjit Nath

INSTRUMENTALISTS (FOR RECORDING)

Parameswar Basumatary, Arup Nath, Somnath Ojha

VOCAL

Roshmi Rekha Saikia

MUSIC RECORDIST

Ashim Baruah

COSTUME DESIGN

Junmoni Gogoi

COSTUME ASSISTANT

Arpana Kathar

SET DESIGN

Bharat Chutia

SET ASSISTANT

Diganta Bhuyan

PROPERTY DESIGN AND MAKING

Bhaskar Baruah and Ripam Bharadwaj

ASSISTANTS IN PROPERTY MAKING

Nitali Choudhury, Dipankar Kalita, Nerswn Brahma, Parag Jyoti Boro

PROPERTY AND WARDROBE IN CHARGE

Smriti Rekha Bhuyan

SCENIC DESIGN AND CHOREOGRAPHY

Jadumani Singh

STILL PHOTO

UB Photos

BROCHURE MATERIAL AND MEDIA COORDINATOR

Dr. Pradyut Jyoti Saikia

STAGE MANAGER

Diganta Bhuyan

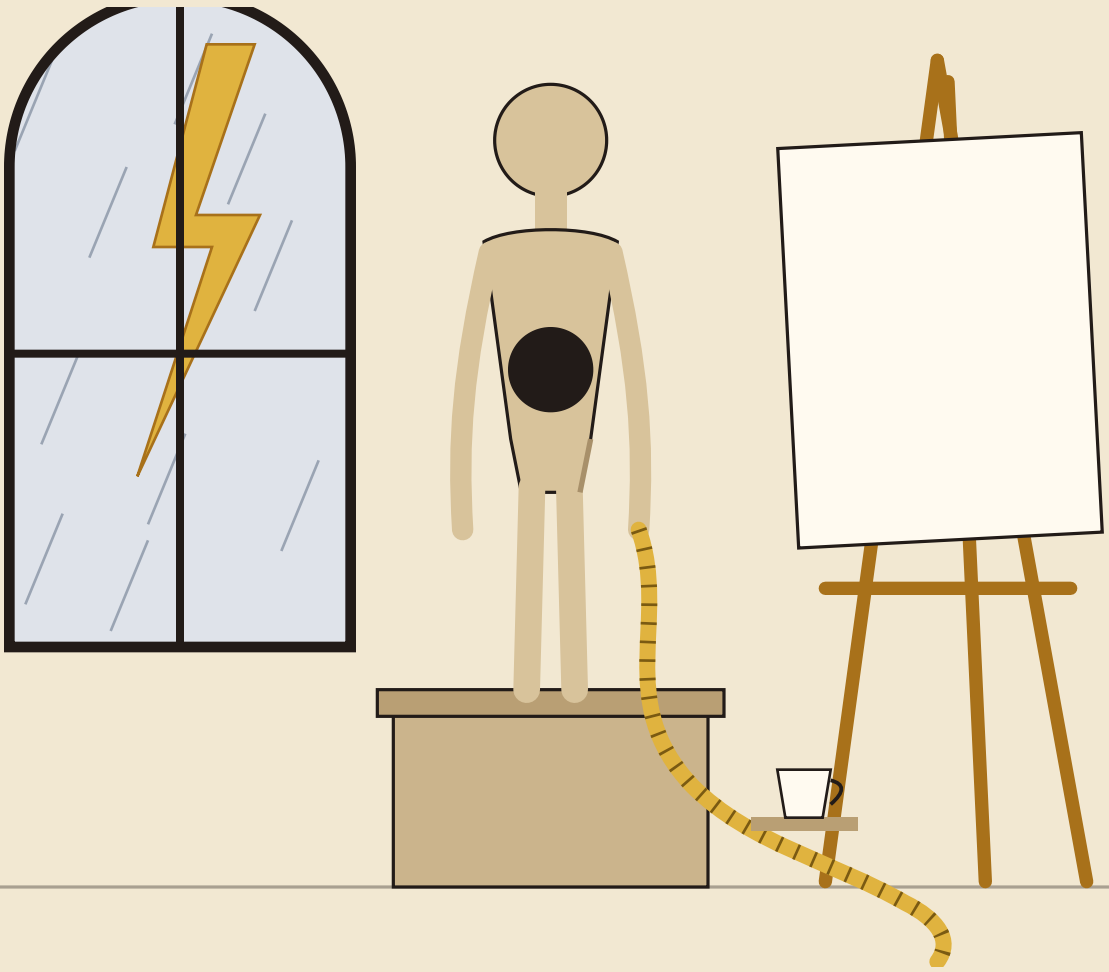
PRODUCTION IN CHARGE AND MANAGEMENT

Junmoni Gogoi

CONCEPT, SCRIPT, LIGHT DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

Credits from the premiere brochure, December 2015.

PLAY FOUR · চতুৰ্থ নাটক · ২০১৮

ভোকৰ সাধু

Bhukar Xaadhu

THE MYTH OF HUNGER

31 March 2018 · Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Guwahati · Assamese and English · 1 h 05 min

ABOUT THE PLAY

Bhukar Xaadhu

ভোকৰ সাধু

FIRST PERFORMANCE

31 March 2018, two shows at 4.45 pm and 6.30 pm; Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Srimanta Sankaradeva Kalakshetra, Guwahati

৩১ মাৰ্চ ২০১৮, বিয়লি ৪.৪৫ আৰু সন্ধিয়া ৬.৩০ বজাত দুটা প্ৰদৰ্শন; শ্ৰীশ্ৰী মাধৱদেৱ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰেক্ষাগৃহ, শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰ, গুৱাহাটী

PRODUCTION

AANK_A Creative Line

আঁক_এ ক্ৰিয়েটিভ লাইন

DEDICATION

In loving memory of the late Thaneswar Goswami

স্বৰ্গীয় থানেশ্বৰ গোস্বামীৰ স্মৃতিত

SOURCES

Kevin Carter's photograph 'The Vulture and the Little Girl' (1993); Nick Ut's photograph 'Napalm Girl' (1972); Lewis Carroll's 'Alice in Wonderland' and the poem 'The Walrus and the Carpenter' from 'Through the Looking-Glass and What Alice Found There'; the Assamese children's game-rhyme 'Irikoti Mirikoti'

কেভিন কাৰ্টাৰৰ আলোকচিত্ৰ 'The Vulture and the Little Girl' (১৯৯৩); নিক উটৰ আলোকচিত্ৰ 'Napalm Girl' (১৯৭২); লুই কেবলৰ 'Alice in Wonderland' আৰু 'Through the Looking-Glass and What Alice Found There'ৰ কবিতা 'The Walrus and the Carpenter'; শিশুৰ ওমলা গীত 'ইৰিকতি মিৰিকতি'

LANGUAGES

Assamese and English (semi-verbal)

অসমীয়া আৰু ইংৰাজী (অৰ্ধ-বাচক)

DURATION

1 hour 5 minutes, without interval

১ ঘণ্টা ৫ মিনিট, বিৰতিহীন

CONCEPT, DESIGN AND DIRECTION

Mrinal Jyoti Goswami

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

GRANT

Ministry of Culture, Government of India (2017-18, Cultural Function and Production Grant Scheme)

সংস্কৃতি মন্ত্ৰালয়, ভাৰত চৰকাৰ (২০১৭-১৮)

সাৰাংশ

দৃশ্য ১: কেভিন কাৰ্টাৰৰ আলোকচিত্ৰ ‘The Vulture and the Little Girl’ৰ সহায়ত প্ৰকৃত ভোকৰ ছবি দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

দৃশ্য ২: নিক উটৰ আলোকচিত্ৰ ‘Napalm Girl’ আৰু লুই কেবলৰ ‘Alice in Wonderland’ৰ কিছু অংশৰ সহায়ত ক্ষমতাৰ ভোক, পৰপীড়নৰ ভোক আদি দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

দৃশ্য ৩: লুই কেবলৰ ‘Through the Looking-Glass and What Alice Found There’ গ্ৰন্থৰ ‘The Walrus and the Carpenter’ কবিতাৰ অংশবিশেষৰ সহায়ত ক্ষমতাৰ ভোক, বিলাসী জীৱনৰ ভোক, এই প্ৰতিযোগিতাময় পৃথিৱীত জীয়াই থকাৰ ভোক আদি দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

দৃশ্য ৪: ইণ্টাৰনেটৰ পৰা লোৱা আলোকচিত্ৰৰ সহায়ত দৈনন্দিন জীৱনত ঘটি থকা যৌন শোষণ (শাৰীৰিক ভোক) দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

SYNOPSIS

Sequence 1: With the help of Kevin Carter’s photograph ‘The Vulture and the Little Girl’, we try to depict actual hunger.

Sequence 2: With the help of Nick Ut’s photograph ‘Napalm Girl’ and some text from Lewis Carroll’s ‘Alice in Wonderland’, we try to illustrate the hunger for power, sadistic hunger and so on.

Sequence 3: With the help of a portion of Lewis Carroll’s poem ‘The Walrus and the Carpenter’ from ‘Through the Looking-Glass and What Alice Found There’, we try to portray the hunger for power, the hunger for a sophisticated lifestyle, the hunger to survive in this competitive world and so on.

Sequence 4: With photographs taken from the internet, we try to depict the sexual abuse (physical hunger) that occurs in day-to-day life.

পৰিচালকৰ কথা

ভোক হৈছে এনে এক অৱস্থা, য’ত কোনো ব্যক্তিয়ে দীৰ্ঘ সময় ধৰি মৌলিক পুষ্টিৰ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত খাদ্য খাব নোৱাৰে। ইয়াৰ বাহিৰেও পৃথিৱীখন নানা ধৰণৰ ভোকেৰে আৱৰা: শাৰীৰিক ভোক, মানসিক ভোক, ক্ষমতাৰ ভোক, বিলাসী জীৱনৰ ভোক, এই প্ৰতিযোগিতাময় পৃথিৱীত জীয়াই

থকাৰ ভোক ইত্যাদি। এই নাটকখনত চাৰিটা পৰ্যায়ত এনে বিভিন্ন ধৰণৰ ভোক শৈল্পিকভাৱে দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে...

FROM THE DIRECTOR

Hunger is a condition in which a person, for a sustained period, is unable to eat sufficient food to meet basic nutritional needs. Apart from that, the world is surrounded by different kinds of hunger: physical hunger, mental hunger, hunger for power, hunger for a sophisticated lifestyle, hunger to survive in this competitive world, and so on. Here, in this play, in four sequences, we have made an attempt to reproduce different types of hunger in an artistic way...

চৰিত্ৰ

ভাস্কৰজন

ভাস্কৰ্য নিৰ্মাতা; কেভিন কাৰ্টাৰৰ ভূমিকাতো

ভিতৰৰ পৰা

পুৰুষ কণ্ঠ

মূৰ্তি

ষ্টুডিঅ'ৰ মূৰ্তিকেইটা

অফ ভইচ

ভাষ্য-কণ্ঠ

শিশু

কাৰ্টাৰৰ আলোকচিত্ৰৰ ভোকাতুৰ শিশু

শগুন

মাক

শিশুটোৰ সপোনত

ইউ এনৰ দুজন সদস্য

কিম ফুক

নাপাম গাৰ্ল

সৰু ল'ৰা-ছোৱালী

ইৰিকতি-মিৰিকতি খেলত

ৰজাৰ লগুৱা

খেলৰ চৰিত্ৰ

নাচি থকা ছোৱালী আৰু অসুৰৰ দৰে ব্যক্তি

মাছ আৰু কাছ

নেতা

হাতত জোৰ লৈ

ভোকাতুৰ চৰিত্ৰ তিনিটা

ললিপপ চুপি থকা

নিৰ্যাতিত শিশু আৰু ছোৱালী

চতুৰ্থ দৃশ্যত

CHARACTERS

SCULPTOR

also plays Kevin Carter

OFF VOICE

the voice from inside, and the narrating voice

STATUES

in the studio

CHILD

from Carter's photograph

VULTURE

MOTHER

in the child's dream

TWO UN MEMBERS

KIM PHUC

the Napalm Girl

CHILDREN

playing Irikoti-Mirikoti

KING'S SERVANT

in the game

THE BOY

joins the game

A DANCING GIRL AND A DEMON-LIKE FIGURE

FISHES AND TORTOISES

LEADER

with a flame in his hand

HIS FOLLOWERS

licking lollipops

ABUSED CHILDREN AND GIRLS

in Sequence 4

ভোকৰ সাধু

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

দৃশ্য ১

সময় গভীৰ ৰাতি। বাহিৰত ভীষণ বতাহ-বৰষুণ।

ভাস্কৰ এগৰাকীৰ ষ্টুডিঅ'।

বেক লাইটত দেখা যায় এগৰাকী ভাস্কৰ্য নিৰ্মাতাই সাজি থকা মূৰ্তিটোৰ জোখ-মাপৰ হিচাপ চাই থাকে। ইজেল এডালত লগাই ৰখা কাগজখিনিত। এপাক মূৰ্তিটোৰ কাষলৈ গৈ আকৌ কাগজখিনি চাই থাকে। মাজতে চাহৰ কাপটো লৈ খাবলৈ লৈ গম পাই যে চাহখিনি চোঁচা হৈ পৰিল। হঠাতে ভিতৰৰ পৰা মাত:

ভিতৰৰ পৰা: হেৰা, হেৰা! আহা ভাত বাহিলোঁ। ৰাতিও বহুত হ'ল। তাতে বৰষুণ দি আছে।

ভাস্কৰজনে প্ৰথমতে একো নুশুনে। ভিতৰৰ পৰা 'হেৰা, হেৰা' বাৰে বাৰে মাতি থকা শুনি:

ভাস্কৰজন: হা... হা...

ভিতৰৰ পৰা: আহা ভাত খোৱাহি। মোৰ ভোক লাগিছে...

ভাস্কৰজন: তুমি খাই লোৱাচোন। মই গৈ আছোঁ...

ভিতৰৰ পৰা: ঠিক আছে...

ভাস্কৰজন আওকণীয়া হৈ জোখ-মাপখিনি চাই থাকে আৰু ক'ব নোৱৰাকৈয়ে মুখৰ ভিতৰতে উচ্চাৰণ কৰে:

ভাস্কৰজন: ভোক... Hunger... Hunger...

এজাক বতাহে যেন সকলোকে কোবাই যায়। হঠাতে যেন মূৰ্তিকেইটাই মাত লগাই...

মূৰ্তি: Hunger is vulgar...

ভাস্কৰজনে উচপ খাই উঠি সংলাপখিনি দোহাৰে:

ভাস্কৰজন: Hunger is vulgar... no... no...

এটা এটাকৈ মূৰ্তিকেইটাই দোহাৰিব:

মূৰ্তি: Yes, hunger is vulgar...

ভাষ্কৰজনে 'No' বুলি দুবাৰ ক'ব। এটা সময়ত নিজে নিজে চিন্তা কৰি ভাবিবলৈ ধৰে আৰু নিজকে প্ৰশ্ন কৰে:

ভাষ্কৰজন: Hunger, what is hunger ?

ইথাৰৰ পৰা যেন ভাঁহি আহে, তেনেকৈ সংলাপখিনি কাণত পৰিব:

অফ ভইচ: Hunger is a condition in which a person, for a sustained period, is unable to eat sufficient food to meet basic nutritional needs. Throughout history, proportions of the world's population have often experienced sustained periods of hunger. In many cases, this has resulted from food supply disruptions caused by war, plagues, adverse weather etc. ...

ভোকৰ কথা ক'লেই মনলৈ আহে এখন ফটো: The vulture and the little girl, also known as "Struggling Girl", is a photograph by Kevin Carter which first appeared in The New York Times on 26 March 1993. It is a photograph of a frail famine-stricken boy, initially believed to be a girl, who had collapsed in the foreground with a vulture eyeing him from nearby. The child was reported to be attempting to reach a United Nations feeding center in Ayod, South Sudan, in March 1993. The picture won the Pulitzer Prize for Feature Photography award in 1994.

ভাষ্কৰজনৰ মনৰ মাজত ভাঁহি উঠা ছবিখন; The vulture and the little girl ছবিখন ইজেলডালত দেখা যাব। ছবিখন যেন মঞ্চলৈ নামি আহে। এটা চৰিত্ৰই ফটোখনত থকা শিশুটোৰ চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ কৰি ভোকত ক'ব নোৱৰা হৈ গৈ থাকিব বিচাৰিব। এপাকত সি পৰি যাব। টোপনিৰ আৱেশত সি যেন সংগীতৰ তালে তালে, ছাঁ-পোহৰৰ মায়াময়তাৰে সপোনৰ ৰাজ্যলৈ গতি কৰিব। সপোনত সি দেখিব: কোনোবাই যেন তাক পানী খোৱাবলৈ যত্ন কৰিছে, সি ধৰি লৈ খাবলৈ যত্ন কৰিব কিন্তু নোৱাৰি পৰি যাব। আকৌ বাস্তৱলৈ আহি চৰিত্ৰটোৱে বাট বুলিবলৈ চেষ্টা কৰিব। কিন্তু সেয়া কৰিব নোৱাৰি পুনৰ পৰি যাব। সি পুনৰ ছাঁয়া-মায়াময় টোপনিৰ আৱেশত সপোনলৈ গতি কৰিব। সপোনত দেখিব: মাকে যেন তাক খোৱাবলৈ, মৰম কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। মাকৰ লগত খেলিবলৈ যত্ন কৰি থাকোঁতে ইঠাতে মাক নাইকীয়া হ'ব আৰু পুনৰ পৰি যাব।

বাস্তৱলৈ উভতি আহি সি পুনৰ যাবলৈ চেষ্টা কৰি থাকিব আৰু নোৱাৰি পৰি যাব। এইবাৰ শব্দন এটাই তাক খাবলৈ বৈ থকাৰ দৰে দেখা যাব। দুটা পৃথক লাইটত দেখা যাব দুয়োকে। মাজে মাজে শব্দনটোৱে তাৰ ওচৰলৈ আহিবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যাব। ফটো তোলাৰ শব্দ আৰু এটা সময়ত হেলিকপ্টাৰ উৰি যোৱাৰ শব্দ।

বেলেগ এটা স্পটত ফটোগ্ৰাফাৰ কেভিন কাৰ্টাৰক দেখা যাব (ভাস্কৰজনে কেভিন কাৰ্টাৰৰ চৰিত্ৰটো ৰূপায়ণ কৰিব)। তাক যেন বিভিন্ন দিশৰ পৰা ধিক্কাৰ দিছে এনে শব্দ শুনা যাব। এপাকত সি যেন ক'ব নোৱৰা হৈ বহি পৰিব... ভাঁহি আহিব:

অফ ভইচ: Four months after being awarded the Pulitzer Prize for Feature Photography, Carter died of suicide by carbon monoxide poisoning on July 27, 1994, at age 33. Portions of Carter's suicide note: I'm really, really sorry. The pain of life overrides the joy to the point that joy does not exist. ...depressed ... without phone ... money for rent ... money for child support ... money for debts ... money!!! ... I am haunted by the vivid memories of killings & corpses & anger & pain ... of starving or wounded children, of trigger-happy madmen, often police, of killer executioners...

হঠাতে যেন সকলো ঘটনাৰ যতি পৰে। ক'ব নোৱৰাকৈয়ে ইতিমধ্যে উপস্থাপিত হোৱা ঘটনাৰাজিৰ পুনৰাবৃত্তি (ৰিৱাইণ্ড) হ'ব। পুনৰাবৃত্তি হৈ হৈ ভাস্কৰজনৰ মনৰ মাজত ফটোখন ভাঁহি অহা অৱস্থাত উপনীত হোৱাৰ পিছত ঘটনাৰাজি পুনৰ নতুনকৈ সংঘটিত হ'ব।

ফটোখনত পোহৰ পৰি থকা দেখা যাব। শব্দটোৱে শিশুটিক ধৰিবলৈ যত্ন কৰি থাকিব আৰু এটা সময়ত কাষ চাপি আহিব। এনেতে ইউ এনৰ দুজন সদস্য আহি সেই শিশুটোক বচাই ৰাখিবলৈ যত্ন কৰি পানী খোৱাই উঠাই ল'ব আৰু শব্দটোক খেদি পঠিয়াব। অফ ভইচত ভাঁহি আহিব:

অফ ভইচ: In 2011, the child's father revealed the child was actually a boy, Kong Nyong, and had been taken care of by the UN food aid station. Nyong had died four years prior, c. 2007, of "fevers", according to his family.

দৃশ্য ২

বেক লাইটৰ পোহৰত ভাস্কৰজনক দেখা যায়। ভাস্কৰজনৰ মনৰ মাজত এই ঘটনাৰাজি সংঘটিত হৈ থকা যেন অনুভৱ গভীৰ হয়। তেওঁ কেভিন কাৰ্টাৰৰ ফটোখন চাই থাকি স্বগতোক্তি কৰিব:

ভাস্কৰজন: এই ভোক বাৰু ভান্ধা হ'ব পাৰেনে?... কিন্তু Napalm Girl... Phan Thi Kim Phucৰ ভোক... তাইৰ সেই অৱস্থাৰ বাবে হোৱা ভোক...

তেওঁ যেন পুনৰ গতি কৰে বেলেগ এখন সপোনৰ ৰাজ্যলৈ। এইবাৰ তেওঁৰ ইজেনখনত দেখা যায় কিম ফুকৰ সেই বিখ্যাত ফটোখন। দুবৈৰ পৰা যেন তেওঁক উদ্দেশ্য কৰি ভাঁহি আহে:

অফ ভইচ: Napalm girl, Phan Thị Kim Phúc is a Vietnamese-Canadian best known as the nine-year-old child depicted in the Pulitzer Prize-winning photograph taken at Trảng Bàng during the Vietnam War on June 8, 1972. The well-known photo, by Associated Press photographer Nick Ut, shows her at nine years of age running naked on a road after being severely burned on her back by a South Vietnamese napalm attack.

ভাষ্কৰজনে ফটোখন চাই চাই নিজকে প্ৰশ্ন কৰে:

ভাষ্কৰজন: যুদ্ধৰ আগতে বাৰু তাই কি কৰিছিল? খেলিছিল নেকি আমাৰ দৰে সৰুতে...

দুৰৈৰ পৰা ভাষ্কৰজনে সৰুতে খেলা খেল-ধেমালিৰ কিছু সুৰ ভাঁহি আহে। সৰুতে খেলা খেলটো যেন তেওঁৰ চকুৰ আগত ভাঁহি উঠে। পাতল সেউজীয়া পোহৰত দেখা যায় সৰু ল'ৰা-ছোৱালী অনপে ইৰিকতি-মিৰিকতি খেলটো খেলি থাকে:

গীত: ইৰিকতি মিৰিকতি বাঁহৰ শলা

মোমাইৰ পদূলিত বান্ধিলোঁ ঘোঁৰা

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বুঢ়া, অ' বুঢ়ী

সকলো: কি অ', কি হ'ল?

ৰজাৰ লগুৱা: ৰজাৰ জীয়েকে গা খুই থাকোঁতে

পহৰ পোৱালি এটা পালে

সকলো: অ' হয় নেকি...

ৰজাৰ লগুৱা: তাকে খাবলৈ লাও এটা লাগে।

সকলো: এহঃ, গুটি দিছোঁহে, পিছে আহিবি যাঃ

গীত: ইৰিকতি মিৰিকতি বাঁহৰ শলা

মোমাইৰ পদূলিত বান্ধিলোঁ ঘোঁৰা

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বুঢ়া, অ' বুঢ়ী

সকলো: কি অ', কি হ'ল?

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বোলে লাও হ'লনে?

সকলো: এহ, পুলি ওলাইছেহে, পাছে আহিবি যাঃ

গীত: ইৰিকতি মিৰিকতি বাঁহৰ শলা

মোমাইৰ পদূলিত বান্ধিলোঁ ঘোঁৰা

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বুঢ়া, অ' বুঢ়ী

সকলো: কি অ', কি হ'ল?

ৰজাৰ লগুৱা: অ' বোলে লাও হ'লনে?

সকলো: এহ, কলি ওলাইছেহে, পাছে আহিবি যাঃ

সকলোৱে গান গাই গাই খেলি থাকিবলৈ ধৰে। ৰজাৰ লগুৱা মনে মনে লাওৰ কলিটো চিঙিবলৈ লওঁতে ভাস্কৰজনে চটফটাই উঠি চিঞৰি উঠিব:

ভাস্কৰজন: নিচিঙিবি... নাই নাই... কিম ফুক... তই বাকু গম পাইছিলি নেকি দেশখনত ভাঙি চিঙি যোৱাৰ কথা... দেশত জুই লগাৰ কথা...

তাইৰ মনৰ মাজত ৰূপকাত্মকভাৱে ভাঁহি উঠে দেশখন টুকুৰা টুকুৰা কৰিব বিচৰা অভিব্যক্তি। বেলেগ এটা স্থানত ছোৱালী এজনীয়ে নাচি থাকে আৰু এজন অসুৰৰ দৰে ব্যক্তিয়ে তাইৰ গাৰ পৰা কাপোৰ খুলি লৈ গৈ থাকে। এপাকত তাই পৰি যায়। লগে লগে ভাস্কৰজনে চিঞৰি উঠে আৰু উত্তেজিত অৱস্থাতে ক'বলৈ লয়:

ভাস্কৰজন: নাই নাই কিম ফুক, তই এনে সপোন দেখিব নোৱাৰ... তাই বাকু দেখিছিল নেকি সপোন, এলিচৰ দৰে wonderland-ৰ... লগ পাইছিল মাছ, কাছ, শহাপছ...

ভাস্কৰজনৰ ইজেলত দেখা যায় Alice in Wonderland-ৰ 'মাছ-কাছৰ সৈতে এলিচ'ৰ ফটোখন। গোটেই দৃশ্যটো যেন মঞ্চত দেখা পোৱা যায়। দেখা যায় পানীৰ মাজত কাছ আৰু মাছকেইটামানে সাঁতুৰি-নাঁদুৰি খেলি আছে। তাৰ লগতে কিম ফুক লগৰীয়াৰ সৈতে খেলি আছে আনন্দ মনেৰে। হঠাতে বোমা পেলোৱাৰ শব্দ... দৌৰা-দৌৰি... এপাকত সকলো দৌৰি দৌৰি সেই ফটোখনত থকা স্থিতি গ্ৰহণ কৰে।

দৃশ্য ৩

ভাস্কৰজনক উত্তেজিত হৈ পৰা দেখা যায়। ফটোখনলৈ চাই থাকি ভাস্কৰজনে কৈ উঠে...

ভাস্কৰজন: Yes, এই ভোক Vulgar... yes, Hunger is Vulgar...

হঠাতে ইজেলৰ ফটোখনত পোহৰ পৰে। তাতে এইবাৰ ভাস্কৰজনৰ Through the Looking Glass and What Alice Found There কিতাপখন বেটুপাতৰ সৈতে বেলেগ এখন ফটো ইজেলখনত ভাঁহি উঠা দেখা যায়। দূৰৈৰ পৰা বিগিকি বিগিকিকৈ ভাঁহি অহা শূনা যায়... 'The Walrus and the Carpenter' (Lewis Carroll) কবিতাংশ। ভাস্কৰজনে কৈ উঠে:

অফ ভইচ: The sun was shining on the sea,

*Shining with all his might:
He did his very best to make
The billows smooth and bright —
And this was odd, because it was
The middle of the night.*

ভাস্কৰজন: Through the Looking Glass and What Alice Found There, লুই কেৰল... কি
দেখিছিল বাৰু এলিচে... সেই দাপোনখনত...

অফ ভইচ: The moon was shining sulkily,

*Because she thought the sun
Had got no business to be there
After the day was done —
“It’s very rude of him,” she said,
“To come and spoil the fun.”
The sea was wet as wet could be,
The sands were dry as dry.
You could not see a cloud, because
No cloud was in the sky:
No birds were flying overhead —
There were no birds to fly.
The Walrus and the Carpenter
Were walking close at hand;
They wept like anything to see
Such quantities of sand:
“If this were only cleared away,”
They said, “it would be grand!”
“If seven maids with seven mops
Swept it for half a year,
“Do you suppose,” the Walrus said,
“That they could get it clear?”
“I doubt it,” said the Carpenter,
And shed a bitter tear.
“O Oysters, come and walk with us!”*

The Walrus did beseech.
“A pleasant walk, a pleasant talk,
Along the briny beach:
We cannot do with more than four,
To give a hand to each.”
The eldest Oyster looked at him,
But never a word he said:
The eldest Oyster winked his eye,
And shook his heavy head —
Meaning to say he did not choose
To leave the oyster-bed.
But four young Oysters hurried up,
All eager for the treat:
Their coats were brushed, their faces washed,
Their shoes were clean and neat —
And this was odd, because, you know,
They hadn’t any feet.
Four other Oysters followed them,
And yet another four;
And thick and fast they came at last,
And more, and more, and more —
All hopping through the frothy waves,
And scrambling to the shore.
The Walrus and the Carpenter
Walked on a mile or so,
And then they rested on a rock
Conveniently low:
And all the little Oysters stood
And waited in a row.
“The time has come,” the Walrus said,
“To talk of many things:
Of shoes — and ships — and sealing-wax —
Of cabbages — and kings —
And why the sea is boiling hot —

And whether pigs have wings.”
“But wait a bit,” the Oysters cried,
“Before we have our chat;
For some of us are out of breath,
And all of us are fat!”
“No hurry!” said the Carpenter.
They thanked him much for that.
“A loaf of bread,” the Walrus said,
“Is what we chiefly need:
Pepper and vinegar besides
Are very good indeed —
Now if you’re ready, Oysters dear,
We can begin to feed.”
“But not on us!” the Oysters cried,
Turning a little blue.
“After such kindness, that would be
A dismal thing to do!”
“The night is fine,” the Walrus said.
“Do you admire the view?
“It was so kind of you to come!
And you are very nice!”
The Carpenter said nothing but
“Cut us another slice:
I wish you were not quite so deaf —
I’ve had to ask you twice!”
“It seems a shame,” the Walrus said,
“To play them such a trick,
After we’ve brought them out so far,
And made them trot so quick!”
The Carpenter said nothing but
“The butter’s spread too thick!”
“I weep for you,” the Walrus said:
“I deeply sympathize.”
With sobs and tears he sorted out

Those of the largest size,
 Holding his pocket-handkerchief
 Before his streaming eyes.
 “O Oysters,” said the Carpenter,
 “You’ve had a pleasant run!
 Shall we be trotting home again?”
 But answer came there none —
 And this was scarcely odd, because
 They’d eaten every one.

এই কবিতাংশ অফ ভইচত চলি থাকে। ভাস্কৰজনৰ মনৰ মাজত নতুন ধৰণৰ ভাবনাই খেলা কৰে। সেই ভাবনাখিনি যেন মঞ্চত উপস্থাপিত হয়।

দুটা চৰিত্ৰই দুটা স্থানত কিবা বিচাৰি ভোকত থকা দেখা যায়। দেখা যায় বাস্তৱ এটাত মিচিল এটাত এজনে হাতত জোৰ লৈ আহি আছে। পিছে পিছে কুকুৰৰ দৰে আন এজন। তেওঁ বাকী দুজনকো ললিপপ দেখুৱাই নিজৰ লগত চামিল কৰি লয়। সিহঁতকো ললিপপ দিয়ে। সি সকলোকে ললিপপ দি আহি আহি এটা সময়ত এটা নিৰ্দিষ্ট জনত উপস্থিত হৈ কলহ এটা লৈ তাৰ পৰা কিবা উলিয়াই খাবলৈ ধৰে। বাকীকেইটাও একো একোটা বেলেগ বেলেগ স্থানত থাকি ললিপপ চুপি চুপি কুকুৰৰ দৰে হৈ থাকিব। এপাকত নেতাজনে কলহটোৰ ভিতৰৰ পৰা এটা এটাকৈ গিফট পেক উলিয়াই লৈ গৈ বাকীকেইটাৰ ওচৰলৈ গৈ সেই গিফটকেইটা খুলি একোটাকৈ পলিথিন উলিয়াই লৈ তিনিওটা চৰিত্ৰক পিন্ধাই দিয়ে। সিহঁতে সেই পলিথিনকেইটাৰ ভিতৰতে সোমাই ওলাবলৈ যুদ্ধ কৰি থাকে আৰু নেতাজনে কলহটোৰ পৰা কিবা উলিয়াই খাই খেমালি কৰি থাকে। সংগীত তুংগত উঠি থাকোঁতে ডাউন ষ্টেজত দীঘল বগা কাপোৰ এখন পৰি থকা দেখা যায়। এটা সময়ত কাপোৰখনত বঙা বঙেৰে ভৰি যায়। কাপোৰখন লাহে লাহে ওলাই যায়।

দৃশ্য ৪

ভাস্কৰজনক আৰু অধিক উত্তেজিত হৈ উঠা দেখা যায়। বেক লাইটত ভাস্কৰজনক দেখা যাব। তেওঁ ক’বলৈ ধৰে:

ভাস্কৰজন: Yah, Hunger is vulgar... power hunger... political hunger... yah vulgar...

ধুমুহা অহাৰ শব্দ। হঠাতে কাৰ্বেণ্ট গুচি যাব। বিজুলিৰ পোহৰ। টেৰেকণিৰ শব্দ। এইবাৰ দেখা যায় বিজুলিৰ পোহৰত তেওঁৰ ষ্টুডিঅ’টোত সকলো মূৰ্তি যেন বীভৎস ৰূপ লৈ ভাস্কৰজনক খেদিবলৈ আহি আছে ‘Hunger is vulgar’ বুলি কৈ কৈ। তেওঁ মূৰ্তিকেইটাৰ ওচৰলৈ গ’লেই মূৰ্তিকেইটা পুনৰ আগৰ অৱস্থাত থকাই দেখা পায়। এক যেন হেলুচিনেচন অৱস্থা। এপাকত তেওঁৰ চকু ইজেলখনত পৰে। দেখা

যায় তাত শিশুক যৌন শোষণ কৰি থকাৰ এখন ছবি। তেওঁৰ মনত যেন ভাঁহি উঠে কিছু কথা। সেয়া আমি অফ ভইচত শুনা পাওঁ।

অফ ভইচ: Sexual abuse is unwanted sexual activity, with perpetrators using force, making threats or taking advantage of victims not able to give consent. Most victims and perpetrators know each other. Globally, approximately 18–19% of women and 8% of men disclose being sexually abused when they were children.

ভাস্কৰজনৰ মনলৈ ছবি এখন ভাঁহি আহে। দেখা যায় সৰু ছোৱালী এজনীক মানুহ এজনে কিবা খাবলৈ দিয়াৰ চলেৰে মৰম কৰি Sexual abuse কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। মঞ্চত সেই ঘটনাটো উপস্থাপিত হয়। সেয়া নাইকীয়া হোৱাত পুনৰ অফ ভইচত শুনা যায়:

অফ ভইচ: The gender gap may be caused by higher victimization of girls, lower willingness of men to disclose abuse, or both. Most sexual abuse offenders are acquainted with their victims; approximately 30% are relatives of the child, most often fathers, uncles or cousins; around 60% are other acquaintances such as friends of the family, babysitters, or neighbors; strangers are the offenders in approximately 10% of child sexual abuse cases.

ভাস্কৰজনৰ মনলৈ বেলেগ এখন ছবি ভাঁহি আহে। তেওঁ দেখা পায় নৰ-বিবাহিতা সৰু ছোৱালী এজনীক কেনেদৰে গিৰিয়েকে Sexual abuse কৰিবলৈ যত্ন কৰে। সেয়াও মঞ্চত উপস্থাপিত হয়। এইবাৰ বেলেগ এখন ছবি ইজেলত ভাঁহি আহে।

অফ ভইচ: Most child sexual abuse is committed by men; women commit approximately 14% of offenses reported against boys and 6% of offenses reported against girls.

অফ ভইচৰ লগে লগে ভাস্কৰজনৰ মনলৈ ছবি এখন ভাঁহি আহে। তেওঁ দেখে কেনেদৰে সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ Human Trafficking হৈ আছে। মহিলা এগৰাকীয়ে সৰু ছোৱালী এজনীক বেলেগ এজনৰ ওচৰত বিক্ৰী কৰি দিয়ে। এই ঘটনাংশও মঞ্চত উপস্থাপিত হয়। তাৰ পিছতে পুনৰ বেলেগ এটা ঘটনা তেওঁৰ মনত ভাঁহি উঠে। ঘৰত কাম কৰা মাইকী মানুহে কেনেদৰে সৰু ল'ৰা-ছোৱালীক অত্যাচাৰ কৰে। এয়া মঞ্চত উপস্থাপন কৰা যায়। শেষত ইজেলখনত দেখা যায় আন এখন একে ধৰণৰ ছবি। ভাস্কৰজনে মনৰ ভিতৰতে কিবা এটা কৰিবলৈ স্থিৰ কৰাৰ অভিযুক্তি। সেই অভিযুক্তি মঞ্চত উপস্থাপন কৰা যায়। ছোৱালী এজনীয়ে ডিঙিত 'Abuse me' বুলি লিখি এটা মূৰ্তিৰ দৰে এঠাইত বৈ থাকে।

বিভিন্নজন তাইৰ কাষলৈ আহি যেনেকৈ পাৰে তাইক এবিউজ কৰে। তাই খং-ক্ষোভেৰে তেনেদৰেই
প্ৰতিবাদ কৰি থাকে।

দৃশ্য ৫

এনেতে ৰাতিপুৱা চাৰি বজাৰ ঘণ্টা ধ্বনি শুনা যায়। ভাস্কৰজন বাস্তৱলৈ উভতি আহে। তেওঁ দেখে যে
মূৰ্তিকেইটা আগৰ ষ্টুডিঅ'ত থকাৰ দৰেই আছে। ইজেলখনতো শুদা পৃষ্ঠা এটাহে দেখা যায়। তেওঁ
নিজৰ মাজতে নিজকে কয়:

ভাস্কৰজন: Hunger is Vulgar or not...

তেওঁ মঞ্চৰ পৰা ওলাই যাবলৈ ধৰে। লাহে লাহে পোহৰ নাইকীয়া হয়। নাটকৰ যৱনিকা পৰে।

-যৱনিকা পৰে-

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ৩১ মাৰ্চ ২০১৮।

A scene from the premiere, 31 March 2018.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

THE ENGLISH TEXT

Bhukar Xaadhu

The Myth of Hunger

by Mrinal Jyoti Goswami

SEQUENCE 1

It is midnight. A terrible, violent storm outside.

On stage, a sculptor's studio.

In the backlight a sculptor is seen, busy checking the measurements of a newly formed statue on some papers. At one moment he/she goes near the statue and studies the papers again. Meanwhile he/she finds that his/her cup of tea has turned cold. Suddenly someone calls from inside:

OFF VOICE Hey, dear! Come, let's have dinner... it's getting very late at night, and it's raining outside.

At first the Sculptor does not hear anything. The repeated calls make him/her react...

SCULPTOR Haa... yeah...

OFF VOICE Come, have food. I am hungry...

SCULPTOR You please have it...

OFF VOICE It's OK...

The Sculptor goes on with his/her work, absent-minded, and unknowingly mutters:

SCULPTOR Hunger... Hunger...

Suddenly a gust of strong wind lashes everyone, and it seems as if all the statues respond...

ALL STATUES Hunger is vulgar...

The Sculptor is startled and repeats the line:

SCULPTOR Hunger is vulgar... no... no...

The statues repeat it one by one:

STATUES Yes, hunger is vulgar...

The Sculptor keeps saying “No”. At one point, thinking about something, he/she asks himself/herself:

SCULPTOR Hunger... What is hunger?...

As if coming from the ether, these words are heard:

OFF VOICE Hunger is a condition in which a person, for a sustained period, is unable to eat sufficient food to meet basic nutritional needs. Throughout history, proportions of the world’s population have often experienced sustained periods of hunger. In many cases, this has resulted from food supply disruptions caused by war, plagues, adverse weather etc. ...

When I think about hunger, a picture comes to my mind: The vulture and the little girl, also known as “Struggling Girl”, is a photograph by Kevin Carter which first appeared in The New York Times on 26 March 1993. It is a photograph of a frail famine-stricken boy, initially believed to be a girl, who had collapsed in the foreground with a vulture eyeing him from nearby. The child was reported to be attempting to reach a United Nations feeding center in Ayod, South Sudan, in March 1993. The picture won the Pulitzer Prize for Feature Photography award in 1994.

The picture in the Sculptor’s mind, ‘The Vulture and the Little Girl’, becomes visible on the easel. It seems as if the figures of the photograph are coming onto the stage. One performer, playing the ‘Child’ of the photograph, searches for food in hunger. At some point she falls down. Then, in her unconscious mind, she moves towards a dreamland full of the magic of music, light and shadow. In her dream someone offers her water, and while trying to drink it she fails to do so. She comes back to reality again and tries to walk on, but falls down again. Unconscious, she dreams of her mother, who is taking care of her and feeding her. When she tries to play with her mother, the mother disappears.

In another spotlight the photographer Kevin Carter is seen (the Sculptor plays Kevin Carter). He/she is being condemned from all around, and at one point he/she seems to sink down, speechless... Sounds come:

OFF VOICE Four months after being awarded the Pulitzer Prize for Feature Photography, Carter died of suicide by carbon monoxide poisoning on July 27, 1994, at age 33. Portions of Carter’s suicide note: I’m really, really

sorry. The pain of life overrides the joy to the point that joy does not exist... ..depressed... without phone... money for rent... money for child support... money for debts... money!!!... I am haunted by the vivid memories of killings & corpses & anger & pain... of starving or wounded children, of trigger-happy madmen, often police, of killer executioners...

Suddenly everything comes to a stop. Everything presented on stage rewinds, as if of its own accord. After the rewind, all the incidents that the photograph represents take place once again.

Light on the photograph. The vulture tries to catch the child and comes closer to it. At that moment two UN members come to rescue the child and give her water. The vulture is gone. In off voice:

OFF VOICE In 2011, the child's father revealed the child was actually a boy, Kong Nyong, and had been taken care of by the UN food aid station. Nyong had died four years prior, c. 2007, of "fevers", according to his family.

SEQUENCE 2

The Sculptor is seen in the backlight. It seems as if all these incidents are taking place inside his/her mind. Looking at Carter's photograph, he/she speaks to himself/herself:

SCULPTOR Can this hunger be vulgar? But, for the Napalm Girl... Phan Thi Kim Phuc...

The Sculptor moves towards another dreamland. The famous photograph 'Napalm Girl' is seen on the easel. A voice from far away, as if addressed to the Sculptor:

OFF VOICE Napalm girl, Phan Thị Kim Phúc is a Vietnamese-Canadian best known as the nine-year-old child depicted in the Pulitzer Prize-winning photograph taken at Trảng Bàng during the Vietnam War on June 8, 1972. The well-known photo, by Associated Press photographer Nick Ut, shows her at nine years of age running naked on a road after being severely burned on her back by a South Vietnamese napalm attack.

Looking at the picture, the Sculptor asks himself/herself:

SCULPTOR What did she do before the war? Did she play as we did in our childhood?

Sounds of childhood games drift in. He/she recalls a game of his/her childhood.
Some children are playing 'Irikoti Mirikoti' under a pale green light on stage.

CHILD 1 We will play too...

CHILD 2 Not this one... What do you want to play?

CHILD 3 Let's play Irikoti-Mirikoti.

CHILD 4 If we play Irikoti-Mirikoti, I will take the role of the king's pageboy.

ALL OK.

ALL Irikoti mirikoti banhor shola

Momair padulit bandhilon ghonda.

(An Assamese nonsense rhyme for children's play)

The Boy eventually enters and becomes a part of the merry-making.

KING'S SERVANT Hey, old man! Oh, old lady!

ALL What? What happened?

KING'S SERVANT The princess found a deer calf on the way back from the pond.

ALL What was it that she found?

KING'S SERVANT A deer calf.

ALL Oh, yes then...

KING'S SERVANT To cook it she needs a green gourd.

ALL We have just sown the seed. Come when the plant grows up. Now you leave.

ALL Irikoti mirikoti banhor shola

Momair padulit bandhilon ghonda.

KING'S SERVANT Hey, old man! Oh, old lady!

ALL What? What happened?

KING'S SERVANT Hey, has the gourd grown?

ALL The sapling has just sprouted. Come back later. Now you leave.

ALL Irikoti mirikoti banhor shola

Momair padulit bandhilon ghonda.

KING'S SERVANT Hey, old man! Oh, old lady!

ALL What? What happened?

KING'S SERVANT Hey, has the gourd grown?

ALL The buds have just appeared. Come back later. Now you leave.

Everyone is singing and playing. As the King's Servant tries to pluck the bud of the gourd from the vine, the Sculptor suddenly cries out loudly:

SCULPTOR Don't pluck it... Kim Phuc... Kim Phuc... did you know about the devastation that took place in the country, about the inferno that engulfed this country?

The image of the divided country comes to his/her mind. In another zone a girl is seen dancing, and a demon-like figure gradually strips off her clothes. At one point she falls down. Immediately the Sculptor screams and says excitedly:

SCULPTOR No, no, Kim Phuc, you cannot dream such a dream... have you dreamt like Alice in Wonderland, have you met fish, tortoise, rabbit, like Alice...

On the easel we can see the picture of Alice with fishes and tortoises from the book 'Alice in Wonderland'. Some fishes and tortoises are swimming and playing under water on the stage. Kim Phuc is playing happily along with them. Suddenly the sound of a bomb blast... everyone is running... at one point the characters on stage portray what the picture shows.

SEQUENCE 3

The Sculptor becomes very excited and, looking at the picture, says:

SCULPTOR Yes, Vulgar... yes, Hunger is Vulgar...

Suddenly light falls on the easel. There we can see a different photograph: the cover of the book 'Through the Looking-Glass and What Alice Found There'. The poem 'The Walrus and the Carpenter' by Lewis Carroll, from that book, can be heard.

OFF VOICE The sun was shining on the sea,

Shining with all his might:
He did his very best to make
The billows smooth and bright —

And this was odd, because it was
The middle of the night.

SCULPTOR Through the Looking Glass and What Alice Found There, Lewis
Carroll... what Alice had seen there... in that mirror...

OFF VOICE The moon was shining sulkily,

Because she thought the sun
Had got no business to be there
After the day was done —
“It’s very rude of him,” she said,
“To come and spoil the fun.”
The sea was wet as wet could be,
The sands were dry as dry.
You could not see a cloud, because
No cloud was in the sky:
No birds were flying overhead —
There were no birds to fly.
The Walrus and the Carpenter
Were walking close at hand;
They wept like anything to see
Such quantities of sand:
“If this were only cleared away,”
They said, “it would be grand!”
“If seven maids with seven mops
Swept it for half a year,
Do you suppose,” the Walrus said,
“That they could get it clear?”
“I doubt it,” said the Carpenter,
And shed a bitter tear.
“O Oysters, come and walk with us!”
The Walrus did beseech.
“A pleasant walk, a pleasant talk,
Along the briny beach:
We cannot do with more than four,
To give a hand to each.”
The eldest Oyster looked at him,

But never a word he said:
The eldest Oyster winked his eye,
And shook his heavy head —
Meaning to say he did not choose
To leave the oyster-bed.
But four young Oysters hurried up,
All eager for the treat:
Their coats were brushed, their faces washed,
Their shoes were clean and neat —
And this was odd, because, you know,
They hadn't any feet.
Four other Oysters followed them,
And yet another four;
And thick and fast they came at last,
And more, and more, and more —
All hopping through the frothy waves,
And scrambling to the shore.
The Walrus and the Carpenter
Walked on a mile or so,
And then they rested on a rock
Conveniently low:
And all the little Oysters stood
And waited in a row.
“The time has come,” the Walrus said,
“To talk of many things:
Of shoes — and ships — and sealing-wax —
Of cabbages — and kings —
And why the sea is boiling hot —
And whether pigs have wings.”
“But wait a bit,” the Oysters cried,
“Before we have our chat;
For some of us are out of breath,
And all of us are fat!”
“No hurry!” said the Carpenter.
They thanked him much for that.
“A loaf of bread,” the Walrus said,

“Is what we chiefly need:
 Pepper and vinegar besides
 Are very good indeed —
 Now if you’re ready, Oysters dear,
 We can begin to feed.”
 “But not on us!” the Oysters cried,
 Turning a little blue.
 “After such kindness, that would be
 A dismal thing to do!”
 “The night is fine,” the Walrus said.
 “Do you admire the view?”
 “It was so kind of you to come!
 And you are very nice!”
 The Carpenter said nothing but
 “Cut us another slice:
 I wish you were not quite so deaf —
 I’ve had to ask you twice!”
 “It seems a shame,” the Walrus said,
 “To play them such a trick,
 After we’ve brought them out so far,
 And made them trot so quick!”
 The Carpenter said nothing but
 “The butter’s spread too thick!”
 “I weep for you,” the Walrus said:
 “I deeply sympathize.”
 With sobs and tears he sorted out
 Those of the largest size,
 Holding his pocket-handkerchief
 Before his streaming eyes.
 “O Oysters,” said the Carpenter,
 “You’ve had a pleasant run!
 Shall we be trotting home again?”
 But answer came there none —
 And this was scarcely odd, because
 They’d eaten every one.

The poem goes on in off voice. Meanwhile some images come to the Sculptor's mind. They appear on the stage...

Two characters appear in two different zones of the stage, searching for food. A man comes along the road with a flame in his hand, and another follows him like a dog. He succeeds in bringing the others with him by giving them lollipops. After offering lollipops to the others, he settles down in a particular zone of the stage and eats something from the pot. All of them lick their lollipops like dogs. At one point the Leader takes some gift packs out of the pot for them and puts plastic bags on them. They struggle to free themselves from the bags, and the Leader again eats something with joy. As the music plays, a white cloth is lying on the stage. At one moment the cloth turns red. Slowly the cloth disappears from the stage.

SEQUENCE 4

The Sculptor becomes more excited. He/she is in the backlight and says:

SCULPTOR Yah, Hunger is vulgar... power hunger... political hunger... yah vulgar...

The sound of a violent storm, and suddenly the lights go off. Flashes of lightning and the sound of thunder. In this moment it looks as if the statues of the Sculptor's studio are coming towards him/her, saying 'Hunger is vulgar', but when he/she goes near them everything is normal. It is a kind of hallucination. Meanwhile he/she looks at the easel, where a picture of a sexually abused child is visible. Some other thoughts come to his/her mind, in off voice:

OFF VOICE Sexual abuse is unwanted sexual activity, with perpetrators using force, making threats or taking advantage of victims not able to give consent. Most victims and perpetrators know each other. Globally, approximately 18–19% of women and 8% of men disclose being sexually abused when they were children.

Another picture related to sexual abuse comes to the Sculptor's mind, in which a man tries to abuse a girl child by giving her something. The whole incident is presented on stage. After that a speech comes in off voice...

OFF VOICE The gender gap may be caused by higher victimization of girls, lower willingness of men to disclose abuse, or both. Most sexual abuse offenders are acquainted with their victims; approximately 30% are relatives of the

child, most often fathers, uncles or cousins; around 60% are other acquaintances such as friends of the family, babysitters, or neighbors; strangers are the offenders in approximately 10% of child sexual abuse cases.

Another image comes to the Sculptor's mind: a newly married girl is being abused by her husband.

OFF VOICE Most child sexual abuse is committed by men; women commit approximately 14% of offenses reported against boys and 6% of offenses reported against girls.

The image on the easel now changes. Along with the off voice, another picture comes to the Sculptor's mind, about human and child trafficking. A woman tries to sell a girl child to a man; this is performed on stage.

After that another picture comes to the Sculptor's mind, of how a servant tortures children. The Sculptor's face looks determined to do something. That too is presented on stage. A girl stands like a statue on the stage, holding a piece of cardboard with 'Abuse me' written on it. Many people come to her and abuse her as much as they can. She protests, being rude to them.

Just then the bell strikes 4 a.m. The Sculptor returns to reality. The statues of the studio are in their places. The easel is empty... The Sculptor speaks to himself/herself:

SCULPTOR Hunger is Vulgar or not...

The Sculptor leaves the stage, and slowly the light fades out.

THE END

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ৩১ মার্চ ২০১৮।

A scene from the premiere, 31 March 2018.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

প্ৰথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ৩১ মাৰ্চ ২০১৮।

A scene from the premiere, 31 March 2018.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

শিশুৰ খেল।

The children's game.

PHOTOGRAPH · AANK_A CREATIVE LINE

প্রথম মঞ্চায়নৰ দৃশ্য, ৩১ মাৰ্চ ২০১৮।

Scenes from the premiere, 31 March 2018.

PHOTOGRAPHS · AANK_A CREATIVE LINE

THE PRODUCTION

Making the play

নিৰ্মাণৰ দিনবোৰ

Painting the fish and the pots for the property, March 2018.

মঞ্চ-সামগ্ৰীৰ মাছ আৰু কলহ ৰং কৰা, মাৰ্চ ২০১৮।

Recording the voice-over and music; the banner at the gate of Srimanta Sankaradeva Kalakshetra.

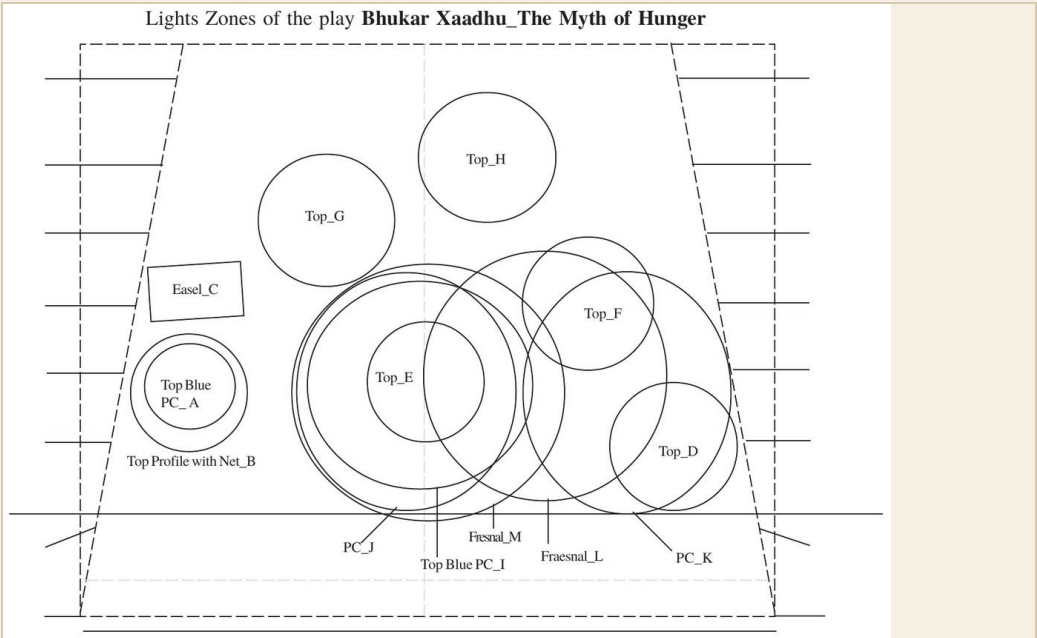
কণ্ঠ আৰু সংগীত ৰেকৰ্ডিং; কলাক্ষেত্ৰৰ দুৱাৰমুখত বেনাৰ।

LIGHT

Seven Fresnels, fourteen 1 kW PCs, five 1 kW profiles (one with a gobo of a net, three on floor stands), two wide PAR 64s, a strobe and three UV lights, on twenty-four channels; colour filters red, blue, light amber and green. No set: the play is built from bodies, properties and light.

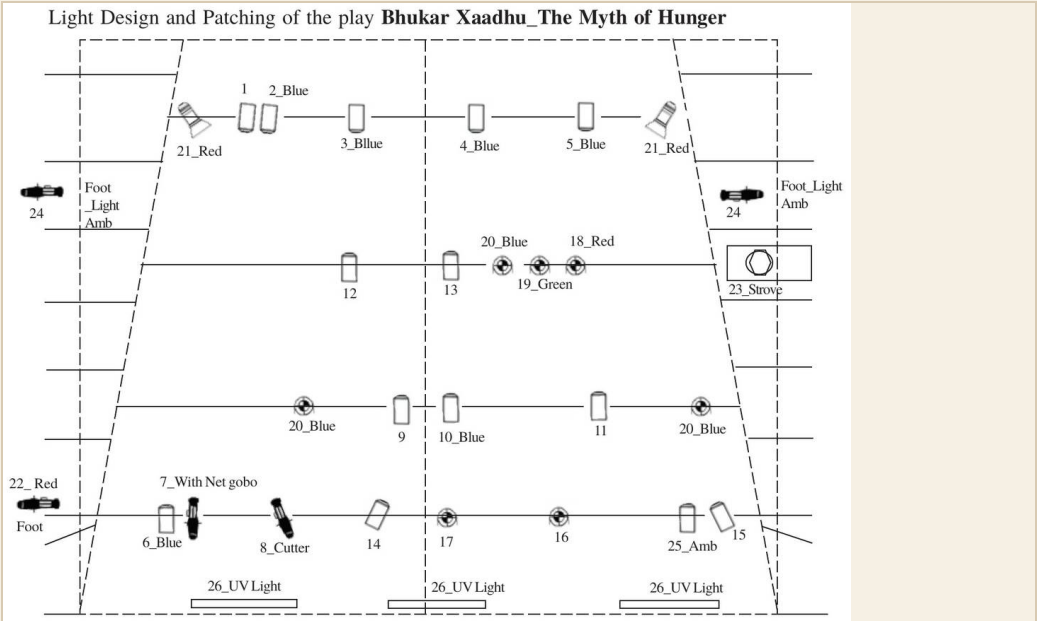
From the technical rider, 2018. Light design: Mrinal Jyoti Goswami.

LIGHT DESIGN

Light zones A to M.

পোহৰৰ ক্ষেত্ৰ।

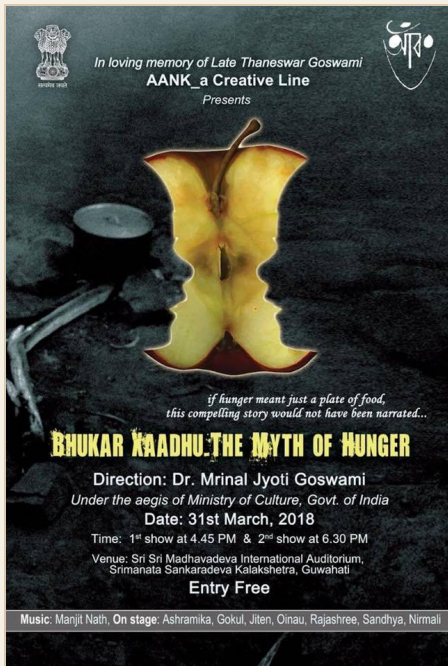
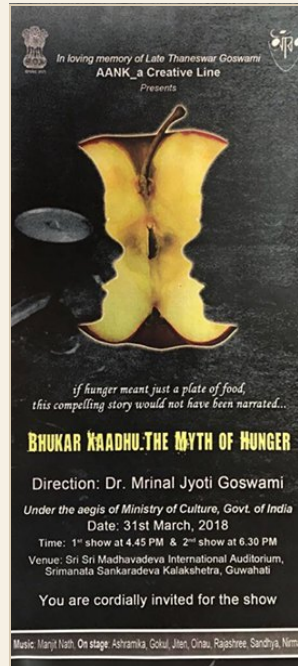

Light design and patching: twenty-four channels.

পোহৰ পৰিকল্পনা আৰু পেটচিং।

Poster and press

পোষ্টাৰ আৰু বাতৰি

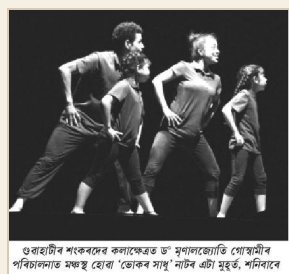

Poster, March 2018. Banner and brochure design:
Rajdeep Art Studio.
পোষ্টাৰ, মাৰ্চ ২০১৮।

The invitation card.
নিমন্ত্ৰণী পত্ৰ।

The Telegraph, April 2018 (UB Photos).
দ্য টেলিগ্ৰাফ, এপ্ৰিল ২০১৮।

গুৱাহাটীৰ শংকৰদেৱ কলাক্ষেত্ৰত ড° মৃণালজ্যোতি গোস্বামীৰ পৰিচালনাত মঞ্চস্থ হোৱা 'ভোকৰ সাধু' নাটৰ এটা মুহূৰ্ত, শনিবাৰে

Amar Asom, 3 April 2018.
আমাৰ অসম, ৩ এপ্ৰিল ২০১৮।

Amar Asom, 10 April 2018: "ভোকৰ সাধু—দ্য মীথ অৱ হাংগাৰ".
আমাৰ অসম, ১০ এপ্ৰিল ২০১৮।

THE PRODUCTION

Performance history

মঞ্চায়নৰ খতিয়ান

31 Mar 2018

Premiere, two shows (4.45 and 6.30 pm), in loving memory of the late Thaneswar Goswami. AANK_A Creative Line, under the aegis of the Ministry of Culture, Government of India

Sri Sri Madhavadeva International Auditorium, Srimanta Sankaradeva Kalakshetra, Guwahati

25–30 Aug 2019

8th Colombo International Theatre Festival

Colombo, Sri Lanka

Dec 2020

31st All India Multilingual Drama and Dance Festival, Spandan, Rourkela, held online: a twenty-minute version in two sequences

Online

WATCH

The performance on YouTube: youtube.com/watch?v=o82R9aQbGXI

The company

କଳା-କୁଶଳୀ

ON STAGE

Ashramika Saikia, Gokul Mipun, Bijit Kr. Das, Nirmali Devi, Bulki Kalita, Oinau Jengrai, Sandhya Hazarika, Rajashree Sarma

BASED ON

Kevin Carter's photograph *The Vulture and the Little Girl*; Nick Ut's photograph *Napalm Girl*; texts from Lewis Carroll's *Alice in Wonderland* and *Through the Looking-Glass and What Alice Found There*; photographs on sexual abuse from the internet

MUSIC ARRANGEMENT AND OPERATION

Manjit Nath

RECORDED VOICE-OVER

Dr Chayanika Senapati, Dr Mrinal Jyoti Goswami

VOICE-OVER RECORDIST

Kabindra Das

MAKE-UP

Dr Smriti Rekha Bhuyan, Bijit Kr. Das

PROPERTY MAKING

Nirmali Devi, Rajashree Sarma, Sandhya Hazarika

PROPERTY IN CHARGE

Dr Smriti Rekha Bhuyan, Arpana Kathar

ASSISTANT IN COSTUME

Malavika Gogoi

PUBLICITY

Dr Dipankar Malakar

BANNER AND BROCHURE DESIGN

Rajdeep Art Studio

PHOTOGRAPHY

Dr Nabankur Pathak

VIDEO

Multimedia Cell, KKHSOU

VIDEO EDITING

Amrit Basumatary

LIGHT ASSISTANT

Preety Phangchopi

BROCHURE MATERIAL

Monjyoti Goswami

STAGE MANAGER

Manjit Nath

RESEARCH ON THE TEXT, COSTUME DESIGN, PRODUCTION IN CHARGE AND MANAGEMENT

Dr Junmoni Gogoi

CONCEPT, DESIGN AND DIRECTION

Dr Mrinal Jyoti Goswami

Credits from the company's festival annexure, 2018.

About the playwright

নাট্যকাৰৰ পৰিচয়

Mrinal Jyoti Goswami

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী

Mrinal Jyoti Goswami is a playwright, director, light designer and theatre scholar from Assam. Born in Majuli, he took his MA, MPhil and PhD in Assamese literature at Gauhati University; his doctoral thesis studied Assamese drama in the light of social realism and stage practice (1967–2003). He is Assistant Professor of Assamese at Krishna Kanta Handiqui State Open University, Guwahati.

His plays have been staged at the Bharat Rang Mahotsav, the Poorvottar Natya Samaroh, Jashnebachpan, the Colombo International Theatre Festival and the Sahara International Theatre Festival, among other festivals in India and abroad. As a light designer he was nominated for the Mahindra Excellence in Theatre Awards in 2012. With AANK_A Creative Line he serves as Festival Director of the Bhullung-Bhuthur International Theatre Festival (BBITF).

অসমীয়া

মৃণাল জ্যোতি গোস্বামী নাট্যকাৰ, পৰিচালক, পোহৰ পৰিকল্পক আৰু নাট্য-গৱেষক। মাজুলীত জন্ম। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যত স্নাতকোত্তৰ, এম. ফিল. আৰু পিএইচ. ডি. ডিগ্ৰী লাভ কৰে। তেওঁৰ গৱেষণাৰ বিষয় আছিল ‘সমাজ বাস্তৱতাবাদ আৰু মঞ্চৰীতিৰ আলোকেৰে অসমীয়া নাটক (১৯৬৭–২০০৩)’। বৰ্তমান তেওঁ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপক।

তেওঁৰ ৰচিত আৰু পৰিচালিত নাটক ভাৰত ৰংগ মহোৎসৱ, পূৰ্বোত্তৰ নাট্য সমাৰোহ, জচনে বচপন, কলম্বো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱ আৰু চাহাৰা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাট্য মহোৎসৱকে ধৰি দেশ-বিদেশৰ বিভিন্ন মঞ্চত পৰিৱেশিত হৈছে। ২০১২ চনত পোহৰ পৰিকল্পনাৰ বাবে তেওঁ মাহিন্দ্ৰা এক্সেলেন্স ইন থিয়েটাৰ বঁটালৈ মনোনীত হৈছিল। আঁক_এ ক্ৰিয়েটিভ লাইনৰ হৈ তেওঁ Bhullung-Bhuthur International Theatre Festival (BBITF)-ৰ উৎসৱ-সঞ্চালকৰ দায়িত্ব পালন কৰি আহিছে।

Chronology of selected productions

নিৰ্বাচিত প্ৰযোজনাৰ কালপঞ্জী

2003

Bazikarar Amrit *Katha*

Gauhati University Scholars' Association

2004

Aji (street play)

Gauhati University Scholars' Association

2006

Rajai Hukum Dise

Jirsong Theatre

2007

Khel...!

Gauhati University Scholars' Association

2008

Xunar Xing Thaka Ghariyalor Chaku

AANK_A Creative Line

2010

Bajikar (short play)

AANK_A Creative Line

2012

Imaan Imaan Paani

Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom

2013-14

Tuponi E Ture Kalatalat Ghar

Bhaxa Xahityo Xonmiloni, Axom

2015

Irikoti Mirikoti – *The Butterfly Effect*

Uttaran Social Welfare Society

2016

Bajikarar Amrit *Katha* – Drishyapatat Esandhya

Uttaran Social Welfare Society and AANK_A Creative Line

2017

Etheror Irika – Ethereal Epoch

AANK_A Creative Line

2018

Bhukar Xaadhu – *The Myth of Hunger*

AANK_A Creative Line

2022

Eréndira's Metamorphosis

AANK_A Creative Line

2022

Alice in Assam

AANK_A Creative Line

2024

A River's Tale

AANK_A Creative Line

2025

Metamorphosis of Mitrachi Goshta

AANK_A Creative Line

2026

The Body as Border

Bodousa Foundation with AANK_A Creative Line

THE PUBLISHER

AANK_A Creative Line

প্রকাশক

AANK_A Creative Line is a contemporary theatre collective in Guwahati, Assam (Regn. No. RS/KAM(M)/263/S/143 of 2018–2019). Founded in 2008 with the production *Xunar Xing Thaka Ghariyalor Chaku*, it works where Assam's indigenous traditions meet physical theatre and contemporary dramaturgy. Its aim is to strengthen Assamese culture through the performing arts, education, inclusion and global collaboration.

Its productions have toured across India and played at festivals in Sri Lanka, Tunisia and South Korea. It founded the Bhullung-Bhuthur International Theatre Festival (BBITF) in Guwahati in 2023 and launched the Bo-Chang International Theatre Festival (BCITF) in Makum, Tinsukia, in 2026. It also runs theatre workshops for students, young performers and professionals, works to keep Assam's folk performing arts alive, publishes books and e-books on theatre, and makes free digital tools for theatre, film and research.

www.aank.org

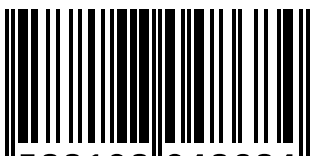
“The production is visually stunning, the music score is haunting and the acting style is highly stylised.”

THE HINDU, ON IRIKOTI MIRIKOTI, 2016

শিশুৰ ওমলা গীত, বুঢ়ী আইৰ সাধু, লোকগীত আৰু মিথ, দুখন পেইণ্টিং, এটি গীত আৰু পৃথিৱীয়ে পাহৰিব নোৱৰা কেইখনমান আলোকচিত্ৰ: এই পুৰণি সমলবোৰৰ পৰা জন্ম লোৱা চাৰিখন নাটকে আমাৰ সময়ৰ ৰাজনীতিৰ ছবি আঁকিছে। মৃণাল জ্যোতি গোস্বামীৰ ‘ইমান ইমান পানী’ (২০১২), ‘টোপনি এ তোৰে কলাতলত ঘৰ’ (২০১৪), ‘ইৰিকতি মিৰিকতি’ (২০১৫) আৰু ‘ভোকৰ সাধু’ (২০১৮)ৰ অসমীয়া আৰু ইংৰাজী পাঠ, মঞ্চ আৰু পোহৰৰ পৰিকল্পনা, আলোকচিত্ৰ, পোষ্টাৰ, বাতৰি আৰু মঞ্চগয়নৰ খতিয়ানৰ সৈতে।

A children’s rhyme, a tale from Burhi Aair Xadhu, folk songs and myths, two paintings, a song and photographs the world has not forgotten: from this old material come four plays about the politics of our time. *Imaan Imaan Paani* (2012), *Tuponi E Ture Kalatalat Ghar* (2014), *Irikoti Mirikoti* (2015) and *Bhukar Xaadhu* (2018), in Assamese and English, with their set and light designs, photographs, posters, press and performance history.

ISBN 978-81-980486-8-4

9 788198 048684

AANK_A CREATIVE LINE

www.aank.org

